

**Uchwała nr XXI/217/25
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach**

z dnia 26 sierpnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)

**Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach
uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Żelazny

Załącznik do uchwały nr XXI/217/25
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach
z dnia 26 sierpnia 2025 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Opracowanie

Czechowice-Dziedzice 2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	6
2. Podstawa prawna	8
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	10
3.1 Spójność GPR z dokumentami strategicznymi rangi krajowej	10
3.2 Spójność dokumentu na poziomie regionalnym i powiatowym	12
3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	15
3.4 Zgodność z prawem wodnym	16
4. Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	24
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	24
4.2 Dobór kryteriów delimitacji	27
4.3 Wnioski z diagnozy delimitacyjnej	31
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	36
5.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	36
5.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	38
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	40
6.1 Obszar rewitalizacji w zarysie	40
6.2 Sfera społeczna	41
6.3 Sfera gospodarcza.....	46
6.4 Sfera techniczna.....	47
6.5 Sfera środowiskowa	48
6.6 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	50
6.7 Potencjały i deficyty obszaru rewitalizacji	55
6.8 Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji	57
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	60
8. Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji	61
9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	65
9.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	67
9.2 Pozostałe (uzupełniające) przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	86
10. Komplementarność i mechanizmy integrowania	90
10.1 Komplementarność przestrzenna	90
10.2 Komplementarność problemowa	91
10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	91
10.4 Komplementarność międzyokresowa.....	92
10.5 Komplementarność źródeł finansowania	97
10.6 Podsumowanie komplementarności	97
10.7 Mechanizmy integracji.....	99
10.8 Komplementarność w zakresie Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	100

11. Indykatywne ramy finansowe	102
12. Opis struktury zarządzania	104
13. System monitoringu i oceny GPR.....	107
13.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR oraz wskaźniki monitoringu	107
13.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	108
13.3 Aktualizacja GPR	109
13.4 Harmonogram realizacji.....	110
13.5 Koszty zarządzania	110
14. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	112
14.1 Upowszechnienie opracowania GPR	112
14.2 Uspołecznienie wdrażania GPR.....	115
15. GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny).....	117
16. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	120
17. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	120
18. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	120
18.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	120
18.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	120
Spis tabel, grafik i wykresów.....	121
Załącznik 1 – mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego.....	123
Załącznik 2 – mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych	128

Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku jest wieloletnim programem operacyjnym, który wyznacza cele i kierunki działania w perspektywie długookresowej. Ponadto umożliwia realizację kompleksowych, zintegrowanych i skoncentrowanych terytorialnie projektów rewitalizacyjnych. Projekty te skupione są przede wszystkim na poprawie jakości życia mieszkańców w wymiarze społecznym, poprzez ich integrację i aktywizację społeczną. Część projektów odnosi się również do tworzenia funkcjonalnych przestrzeni publicznych, odnowy obiektów zabytkowych, czy działań nakierowanych na zwiększenie efektywności energetycznej.

Niniejszy dokument został przygotowany zgodnie z obowiązującymi zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz.U. 2024 poz. 278). Pierwszym krokiem przy tworzeniu GPR było opracowanie diagnozy delimitacyjnej, czyli wyznaczenia obszaru zdegradowanego na podstawie analizy wskaźnikowej. Analiza odnosiła się do kilku sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. W następnym etapie wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji oraz przeprowadzono diagnozę pogłębioną obszarów problemowych.

Gmina Czechowice-Dziedzice podejmując realizację Gminnego Programu Rewitalizacji spełnia zadania wchodzące w zakres działania i zadań własnych gminy, wynikające z art. 7 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. GPR jest dokumentem o charakterze lokalnym, który realizuje także założenia dokumentów wyższego szczebla. Poprzez GPR władze gminy i jednostki operacyjne zobowiązują się do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Ponadto na podstawie GPR istnieje możliwość ubiegania się o dofinansowanie poszczególnych projektów ze środków zewnętrznych.

Dokument został opracowany w celu zniwelowania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się stanu kryzysowego występującego na obszarze zdegradowanym. Działania podejmowane w ramach GPR przyczynią się do odnowy i ożywienia oraz wzmocnienia integracji społecznej na terenie gminy, a tym samym pozwolą przezwyciężyć istniejące problemy – szczególnie te społeczne.

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Wskazane poniżej pojęcia należą do nomenklatury dotyczącej rewitalizacji i pochodzą z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz.U. 2024 poz. 278):

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej w każdym z podobszarów.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary, na których zidentyfikowano problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, takie jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI

- gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 278).
- inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji,

STAN KRYZYSOWY – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całego miasta.

REWITALIZACJA – kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów, jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

2. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku został przygotowany zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. 2024 poz. 278). Dokument uwzględnia wszystkie obligatoryjne elementy w sensie merytorycznym (zawartość poszczególnych rozdziałów) oraz organizacyjnym obejmującym proces partycypacji społecznej. Przy opracowywaniu przedmiotowego GPR kierowano się uregulowaniami prawnymi obowiązującymi w Polsce, tj.:

- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1465);
- Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2022 poz. 1079);
- Ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, 1720);
- Ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344, 1113, 1463);
- Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (tj.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1026, 1089);
- Ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
- Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1292);
- Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1112);
- Ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tj.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1151);

Ponadto dokument powstał w oparciu o publikacje takie jak:

- Ekspertyza pn. „Ocena realizacji gminnego programu rewitalizacji. Praktyczny podręcznik dla samorządów lokalnych”. Ekspertyza współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w ramach projektu Regiony Rewitalizacji, Warszawa, 2022 r.,
- „Rewitalizacja. Inspiracje i doświadczenia dla zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki”, Opole 2022 r.,

- W. Jarczewski (red.), Delimitacja krok po kroku, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa 2017 r.,
- A. Jadach-Sepioło (red.), Gminny Program Rewitalizacji. Praktyczny poradnik dla mieszkańców i władz lokalnych, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa 2018 r.,
- Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz, Warszawa 2016 r.

W dokumencie zostały uwzględnione również wymogi zawarte w *Umowie Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na 2021-2027*, przyjętej dnia 30.06.2022 r. oraz opublikowanymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*.

Przedmiotowy program został sporządzony dla obszaru rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice, który został wyznaczony Uchwałą nr LXXVI/896/24 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Gminny Program Rewitalizacji powinien wykazywać komplementarność wobec założeń dokumentów strategicznych na poziomie krajowym, regionalnym, a także lokalnym. Z tego względu niniejszy GPR poddano weryfikacji w celu potwierdzenia zgodności z najważniejszymi dokumentami w skali krajowej, regionalnej oraz lokalnej.

Tabela 1. Schemat celów strategicznych wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Cel strategiczny		Kierunek działania	
1	Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	1.1	Stworzenie oferty wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
		1.2	Pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji
2	Modernizacja infrastruktury i podniesienie jakości przestrzeni publicznej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy	2.1	Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów na rzecz lokalnej społeczności
		2.2	Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców
3	Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury	3.1	Poprawa jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne.

3.1 Spójność GPR z dokumentami strategicznymi rangi krajowej

Niniejszy GPR jest spójny z opracowaniami na poziomie krajowym, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie krajowym

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) - SOR
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5). Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Cele i zadania: - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną: - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych - Przemiany strukturalne sektora - Nowe formy działania i współpracy - Nowoczesne instrumenty wsparcia

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

- Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
 - Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki
 - Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
- Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
 - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu:
- Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
 - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne - dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
 - Cyfrowe państwo usługowe
 - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
 - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Zbieżność dokumentów wyraża się w szczególności w zakresie prowadzenia działań mających na celu poprawę jakości usług społecznych i wzrost kapitału ludzkiego, w tym aktywizację zawodową mieszkańców.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to dokument programowy, w którym określono cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. Dokument stanowi podstawę ubiegania się o wsparcie z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility* – RRF).

Jednym z celów GPR Czechowice-Dziedzice jest ograniczanie skali problemów społecznych, w tym zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wzrost aktywności społecznej i integracji mieszkańców. Ponadto GPR zakłada poprawę jakości infrastruktury, w tym także ograniczenie energochłonności budynków. Założenia niniejszego GPR znajdują odzwierciedlenie przede wszystkim w dwóch komponentach wsparcia wskazanych w KPO: Zielona energia i zmniejszenie energochłonności oraz Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* w filarze rozwoju społecznie wrażliwego i terytorialnie zrównoważonego. KSRR wyznacza cele polityki regionalnej oraz działania, jakie dla ich osiągnięcia powinny podjąć podmioty publiczne, zwłaszcza rząd i samorządy województw, w celu realizacji wyznaczonej polityki, i osiągnięcia celów strategicznych rozwoju kraju. KSRR określa regiony jako podstawowy punkt odniesienia polityki regionalnej, przez co realizowana polityka regionalna umożliwia rozwój wszystkich polskich regionów i dostarcza narzędzi służących wykorzystaniu i wzmacnianiu regionalnych potencjałów rozwojowych.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 - Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym - będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
 Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
 Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój gminy w wymiarze społecznym poprzez aktywizację i integrację społeczną oraz rozwój przestrzeni publicznych w gminie, co wpisuje się w założenia przytoczonej strategii, w szczególności w cel szczegółowy I.

Źródło: opracowanie własne.

3.2 Spójność dokumentu na poziomie regionalnym i powiatowym

Poniższa tabela przedstawia zgodność (komplementarność) Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku z kluczowymi dokumentami strategicznymi w skali wojewódzkiej i powiatowej. Spójność założeń z opracowaniami regionalnymi jest szczególnie istotna, ponieważ pozwala na uzyskanie dofinansowania w ramach funduszy europejskich, których główna część przypada na program regionalny.

Tabela 3 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, stanowiąc piątą edycję tego dokumentu, określającego cele rozwoju województwa śląskiego oraz działania służące do realizacji tych celów w perspektywie do 2030 r. Dokument kontynuuje myśl strategiczną realizowaną od 2000 r., jednakże kładzie większy nacisk na kwestie transformacji energetycznej i ochrony środowiska niż poprzednie wersje strategii. Dokument definiuje następujące cele strategiczne: CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej - A.1. Konkurencyjna gospodarka - A.2. Innowacyjna gospodarka - A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca - B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych - B.2. Aktywny mieszkaniec - B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni - C.1. Wysoka jakość środowiska - C.2. Efektywna infrastruktura - C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym - D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny - D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu - D.3. Nowoczesna administracja publiczna GPR zakłada działania dotyczące rewitalizacji obiektów, przestrzeni publicznych, integrację społeczną i działania aktywizujące lokalną społeczność, a także wzmacnianie znaczenia materialnego i niematerialnego dziedzictwa regionalnego. Niniejszy dokument jest spójny szczególnie z celem strategicznym B oraz C, które zakładają wzrost aktywności społecznej, poprawę usług społecznych oraz zwiększenie jakości istniejącej infrastruktury i przestrzeni publicznych.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym

Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

Zarząd Województwa Śląskiego podjął 15 grudnia 2022 r. uchwałę nr 2267/382/VI/2022 przyjmującą program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027. Komplementarność zapisów GPR z Programem jest istotna z punktu widzenia finansowania działań rewitalizacyjnych w Gminie Czechowice-Dziedzice.

Cele szczegółowe (lub odrębne priorytety) Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego z którymi spójne są założenia GPR Gminy Czechowice-Dziedzice to:

- RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.
- RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.
- RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.
- RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.
- RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.
- RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.
- ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.
- ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.
- ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.
- ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.
- RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Plan Zagospodarowania Województwa określa podstawowe elementy układu przestrzennego oraz ich różnicowanie i wzajemne relacje. W dokumencie wskazano wizję rozwoju przestrzennego województwa: Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju. Cele i kierunki działań realizujące wizję przestrzennego rozwoju regionu stanowią odpowiedź na zdefiniowane wcześniej wyzwania: konkurencyjność, spójność, równowagę rozwoju. Dokument wyróżnia cztery cele:

Cel 1. Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji

Cel 2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych

Cel 3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego

Cel 4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku jest komplementarny wobec założeń Planu Zagospodarowania Województwa.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

GPR jest dokumentem nastawionym przede wszystkim na przeciwdziałanie problemom społecznym, podobnie jak wspomniana Strategia Polityki Społecznej, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego oraz kierunki działań mające na celu rozwiązanie zdefiniowanych problemów. W dokumencie wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.

Cel strategiczny 2. Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Cel strategiczny 3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 5. Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.

Cel strategiczny 6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

GPR jest dokumentem koncentrującym się przede wszystkim na kwestiach społecznych, zakładającym szereg projektów społecznych w obszarze aktywizacji, integracji, rozwoju usług społecznych, wzmocnienia roli organizacji pozarządowych itp. Z tego względu GPR w całości wpisuje się w założenia polityki społecznej województwa.

Strategia Zintegrowanego Rozwoju Terytorialnego Aglomeracji Beskidzkiej na lata 2021-2027 (z perspektywą do roku 2030)

Gmina Czechowice-Dziedzice należy do Aglomeracji Beskidzkiej. Zgodnie z wizją przytoczoną w strategii ZIT, Aglomeracja Beskidzka ma stać się obszarem aktywnym gospodarczo, zasobnym w zieloną energię, dobrze skomunikowanym, wykorzystującym swoje walory i dziedzictwo kulturowe. Dokument definiuje następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Sprawiedliwa i zielona transformacja gospodarcza Aglomeracji Beskidzkiej

Cel strategiczny 2: Zmniejszenie emisyjności oraz integracja transportu i mobilności Aglomeracji Beskidzkiej

Cel strategiczny 3: Podniesienie jakości środowiska naturalnego Aglomeracji Beskidzkiej

Cel strategiczny 4: Rozwój turystycznego i kulturowego potencjału Aglomeracji Beskidzkiej

Cel strategiczny 5: Sprawne zarządzanie procesami rozwojowymi Aglomeracji Beskidzkiej

Niniejszy GPR jest spójny szczególnie z celem strategicznym 4 wspomnianej strategii, gdyż zakłada wiele projektów z obszaru kultury, uporządkowania przestrzeni publicznych, czy adaptacji obiektów na cele kulturowe i turystyczne.

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+

Zgodnie z wizją przedstawioną we wspomnianym dokumencie, Powiat Bielski stanie się miejscem z atrakcyjnymi warunkami rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego, wykorzystując w pełni swój potencjał. W dokumencie zdefiniowano następujące obszary planowania strategicznego i cele strategiczne:

Powiat przyjazny mieszkańcom - Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego.

Zielony powiat - Cel strategiczny 2. Wysoka jakość środowiska naturalnego.

Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy - Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy.

Atrakcyjność turystyczna - Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego oraz kreowanie silnej marki „Beskidy”.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku jest spójny przede wszystkim z celem strategicznym 1, gdyż koncentruje się na zwiększaniu jakości usług społecznych i aktywizacji mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Poniżej przedstawiono spójność niniejszego GPR z dokumentami strategicznymi w skali lokalnej, czyli na poziomie gminy. Komplementarność dokumentu została wykazana na poziomie celów strategicznych. Dzięki założeniom spójnym z dokumentami lokalnymi, GPR przyczyni się do wzajemnego oddziaływania na osiągnięcie celów wskazanych w innych dokumentach gminy.

Tabela 4 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie lokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym
Strategia Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku Według wizji przedstawionej w strategii gminnej, Gmina Czechowice-Dziedzice ma stać się atrakcyjna do życia, z dobrym klimatem inwestycyjnym, prowadzącą kompleksową politykę międzypokoleniową, wspierającą aktywność mieszkańców. W dokumencie wyróżniono cele strategiczne, takie jak: Cel strategiczny 1. AKTYWNY MIESZKANIEC Cel operacyjny 1.1. Integracja międzypokoleniowa realizowana w społecznościach lokalnych Cel operacyjny 1.2. Rozbudowa i podniesienie standardu infrastruktury sprzyjającej aktywności mieszkańców, w tym aktywności ruchowej Cel operacyjny 1.3. Kształtowanie społecznej odpowiedzialności mieszkańców i ich tożsamości lokalnej Cel strategiczny 2. ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA Cel operacyjny 2.1. Zrównoważony rozwój przemysłu i usług Cel operacyjny 2.2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Cel operacyjny 2.3. Zaangażowanie lokalnego biznesu w zrównoważony rozwój gminy Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNE ŚRODOWISKO Cel operacyjny 3.1. Budowa samowystarczalności energetycznej oraz poprawa jakości powietrza i wspieranie efektywności energetycznej Cel operacyjny 3.2. Ochrona i zachowanie przyrody, różnorodności biologicznej i zielonej infrastruktury oraz ograniczanie presji na środowisko Cel operacyjny 3.3. Przystosowanie do zmian klimatu i zwiększenie odporności na klęski żywiołowe Cel operacyjny 3.4. Optymalizacja gospodarki odpadami i efektywne wykorzystanie zasobów Cel strategiczny 4. UPORZĄDKOWANA PRZESTRZEŃ Cel operacyjny 4.1. Zrównoważony transport i mobilność miejska Cel operacyjny 4.2. Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i innych obszarów zdegradowanych Cel operacyjny 4.3. Kształtowanie centrum miasta i ośrodków centralnych w pozostałych częściach gminy GPR z uwagi na skoncentrowanie na problemach społecznych wpisuje się w założenia celu strategicznego 1 przytoczonej strategii. Ponadto z uwagi na prowadzenie interwencji w obszarze infrastrukturalnym, wpisuje się w cel strategiczny 4, a także w cel strategiczny 3 – tu głównie w cel operacyjny 3.1 oraz 3.2.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2020-2025 Wspomniana strategia ma na celu zniwelowanie występujących w gminie problemów społecznych, co jest także jednym z głównych założeń GPR. Dokument definiuje cele strategiczne, takie jak: Cel strategiczny 1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych oraz dotkniętych ubóstwem. 1.1 Utrzymanie i rozwój infrastruktury DPS i DDP 1.2 Uruchomienie nowych form wsparcia osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych oraz dotkniętych ubóstwem 1.3 Poszerzenie dostępu do informacji n/t wsparcia seniorów

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Cel strategiczny 2. Budowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin – opiekunów osób zależnych.

2.1. Poszerzenie dostępu do informacji n/t wsparcia osób niepełnosprawnych i opiekunów – osób zależnych

2.2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin – opiekunów zależnych

2.3. Rozwój wolontariatu

Cel strategiczny 3. Likwidacja barier społecznych i kulturalnych - wzmocnienie nieformalnych więzi.

3.1. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem społecznym na terenie gminy

Cel strategiczny 4. Budowanie systemu wsparcia i poprawa jakości świadczonych usług na rzecz rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, w tym również z powodu uzależnień oraz występowania przemocy.

4.1. Zapewnienie dostępu do różnych form pomocy rodzinie i dziecku

4.2. Podniesienie kwalifikacji kadry pracującej z rodzinami

4.3. Usprawnienie i poprawa współpracy instytucji działających na rzecz rodziny

4.4. Zapewnienie wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Cel strategiczny 5. Ograniczenie zjawiska bezrobocia

5.1. Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia

Strategia jest dokumentem przedstawiającym koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice

Studium jest dokumentem planistycznym, określającym w sposób ogólny politykę przestrzenną, lokalne zasoby zagospodarowania terenu i kierunki zagospodarowania przestrzennego, które uwzględnia niniejszy GPR.

Dokument wyznacza cztery kierunki zmian, takie jak:

Kierunek 1. Wyznaczenie precyzyjnej, czytelnej struktury funkcjonalno-przestrzennej, określającej obszary zurbanizowane, przewidziane dla realizacji zabudowy oraz obszary niezurbanizowane, wyłączone z zabudowy.

Kierunek 2. Zapewnienie wygodnych, sprawnych i szybkich powiązań komunikacyjnych, umożliwienie zmian i rozwoju systemów komunikacyjnych.

Kierunek 3. Harmonijne powiązanie terenów o różnych funkcjach, zasadach zabudowy i zagospodarowania terenu, z dbałością o wysoką jakość przestrzeni oraz minimalizację konfliktów przestrzennych i społecznych.

Kierunek 4. Rozwój i wzmocnienie obszarów, stanowiących potencjał inwestycyjny w gminie, przy jednoczesnym równoważeniu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz procesów rozwoju inwestycyjnego, a także zapobieganie niekontrolowanym procesom rozpraszania się zabudowy na terenach otwartych, ochrona terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz wartości dziedzictwa kulturowego i zabytków, a także stosowanie właściwych zasad kształtowania przestrzeni zurbanizowanej i środowiska przyrodniczego.

Zadania zaplanowane w ramach GPR uwzględniają uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania terenów, stanu środowiska naturalnego, przez co GPR jest spójny z założeniami studium.

Źródło: opracowanie własne.

3.4 Zgodność z prawem wodnym

Gospodarka wodna na obszarze Gminy Czechowice-Dziedzice

Gmina Czechowice-Dziedzice leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Małej Wisły. Sieć hydrograficzna jest dość rozbudowana – na terenie gminy znajdują się liczne zbiorniki sztuczne. Największymi rzekami przepływającymi przez gminę są: Wisła, Biała, Łownica, Wapienica. W pobliżu gminy znajduje się Zbiornik Goczałkowicki na rzece Wisła, który cechuje się istotną funkcją przeciwpowodziową i retencyjną.

Poniżej zaprezentowano informacje wynikające z II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego

Wody Polskie. Na podstawie tego dokumentu wyznaczającego cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), dodatkowo wzięto pod uwagę ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) wraz z oceną stanu ekologicznego i chemicznego. JCWP w Gminie Czechowice-Dziedzice cechują się złym stanem ogólnym, a część z nich jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych z powodów m.in. działalności rolniczej, źródeł przemysłowych, źródeł bytowych i komunalnych.

Tabela 5 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW2000042112699	Jasienica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	Silnie zmieniona część wód	Zły	Umiarkowany potencjał	-	Zagrożona
RW2000042112891	Wapienica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	Silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał	Poniżej dobrego	Zagrożona
RW200000211329	Młynówka Komorowicka	Nie dotyczy	Sztuczna część wód	Zły	Słaby potencjał	-	Zagrożona
RW200006211549	Łękawka	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	Naturalna część wód	Zły	Słaby stan	-	Zagrożona
RW20000421149	Biała	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	Silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał	Poniżej dobrego	Zagrożona
RW20001121199	Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy	Rzeka nizinna	Silnie zmieniona część wód	Zły	Zły potencjał	Poniżej dobrego	Zagrożona
RW20000621129	Łownica	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	Silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał	Poniżej dobrego	Zagrożona
RW20002321179	Zb. Goczałkowice	Zbiornik limniczny	Silnie zmieniona część wód	Zły	Umiarkowany potencjał	Poniżej dobrego	Zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na obszarze gminy znajdują się także jednolite części wód podziemnych (JCWPd), z czego jedna cechuje się słabym stanem ogólnym, a dwie są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 6 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice

Kod JCWPd	Stan JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Obszar wyznaczony na mocy art. 7 do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW2000162	Dobry	Dobry	Dobry	Tak	Dobry stan chemiczny Dobry stan ilościowy	Niezagrożona
GW2000157	Słaby	Dobry	Słaby	Tak	Dobry stan chemiczny Brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego	Zagrożona ilościowo i chemicznie
GW2000163	Dobry	Dobry	Dobry	Tak	Dobry stan chemiczny Dobry stan ilościowy	Zagrożona chemicznie

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

W IIaPGW zostały wymienione także działania dotyczące poszczególnych JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta. W tabeli przedstawiono nazwy działań przypisanych do cieków wodnych. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w IIaPGW.

Tabela 7 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW na obszarze Gminy Czechowice-Dziedzice

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Działania przypisane w IIaPGW
RW2000042112699	Jasienica	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Działania renaturyzacyjne. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. - Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP. - Opracowanie programu poprawy retencji na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP. - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP. - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP. - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Działania przypisane w IIaPGW
RW2000042112891	Wapienica	• Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Działania renaturyzacyjne. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
RW200000211329	Młynówka Komorowicka	Dla JCW nie zaplanowano żadnych działań podstawowych.
RW200006211549	Łękawka	• Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.
RW20000421149	Biała	• Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin. • Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Działania renaturyzacyjne. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. • Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP. • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP. • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP. • Opracowanie programu poprawy naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP.
RW20001121199	Wiśła od zb. Goczałkowice do Przemszy	• Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Działania przypisane w IIaPGW
		- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Działania renaturyzacyjne. - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
RW20000621129	Iłownica	- Działania renaturyzacyjne. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
RW200023211179	Zb. Goczałkowice	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kod JCWPd	Działania przypisane w IIaPGW	
GW2000162	Dla JCW nie zaplanowano żadnych działań podstawowych.	
GW2000157		
GW2000163		

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie gminy występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych¹.

¹ Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Nadrzędnym celem Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujące zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022 r. poz. 2739), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na stopień zagrożenia powodzią ma wpływ wiele czynników, m.in. ukształtowanie terenu, budowa geologiczna, natężenie opadów atmosferycznych, rodzaj gleby. Na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice zidentyfikowano obszary zagrożenia powodzią – jest to głównie centralna część gminy pomiędzy rzeką Łownica i Wapienica, co przedstawiono na mapach zagrożenia powodziowego w załączniku.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Zasadniczym dokumentem planistycznym w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)². Wśród podstawowych celów sformułowanych w ww. dokumencie można wymienić:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Gmina Czechowice-Dziedzice znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą:

- atmosferyczną - klasa III (silnie zagrożone),
- rolniczą – klasa I (słabo zagrożone),
- hydrologiczną – klasa III (silnie zagrożone),
- hydrogeologiczną – klasa I (słabo zagrożone).

² Załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz 1615)

Według łącznego zagrożenia suszą Gmina Czechowice-Dziedzice jest umiarkowanie zagrożona wystąpieniem suszy.

4. Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie diagnozy delimitacyjnej, będącej podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą delimitacyjną, obszar zdegradowany objął 6 obszarów porównawczych zlokalizowanych w północno-wschodniej części gminy, a na jego podstawie wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów.

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Tabela 8 Schemat etapów prac diagnostycznych

 Podział gminy na jednostki porównawcze	- W ramach diagnozy wyróżniono 12 obszarów porównawczych. - Podział gminy na jednostki dokonano z uwzględnieniem miejsko-wiejskiego charakteru gminy. - Na potrzeby opracowania część wiejską podzielono na 3 obszary, a część miejską na 9 obszarów. - Podstawą podziału gminy na jednostki porównawcze były powiązania funkcjonalne, uwarunkowania historyczne oraz obowiązujący układ osadniczy.
 Analiza różnicowania natężenia zjawisk kryzysowych na obszarze gminy	- W pierwszej kolejności dokonano wyboru kryteriów (zmiennych) delimitacji. - Następnie przeprowadzono szczegółową analizę wskaźnikową w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe).
 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	- Dokonano normalizacji danych zastanych (standaryzacja), co pozwoliło na obliczenie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej. - Wyodrębniono obszary porównawcze, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym.
 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	Szczegółowa analiza wyznaczonego obszaru zdegradowanego i wyodrębnienie obszaru rewitalizacji przy uwzględnieniu ustawowych wskaźników obligatoryjnych dotyczących powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminy).

Źródło: opracowanie własne.

W celu szczegółowego wyodrębnienia obszaru zdegradowanego przyjęto metodykę zakładającą wykorzystanie katalogu mierzalnych wskaźników dotyczących sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na terenie gminy.

Pierwszy etap opracowania polegał na przeprowadzeniu tzw. analizy danych zastanych. Metoda ta opierała się na zgromadzeniu rzetelnych i przydatnych materiałów i danych statystycznych, które zostały w późniejszych etapach poddane analizie. Po wyselekcjonowaniu istotnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza, obejmująca dokumenty i źródła danych zidentyfikowane i uznane za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania diagnozy delimitacyjnej zastosowano dwa podejścia, bazujące na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

W ramach delimitacji wyznaczono 12 obszarów porównawczych, co przedstawia poniższa tabela.

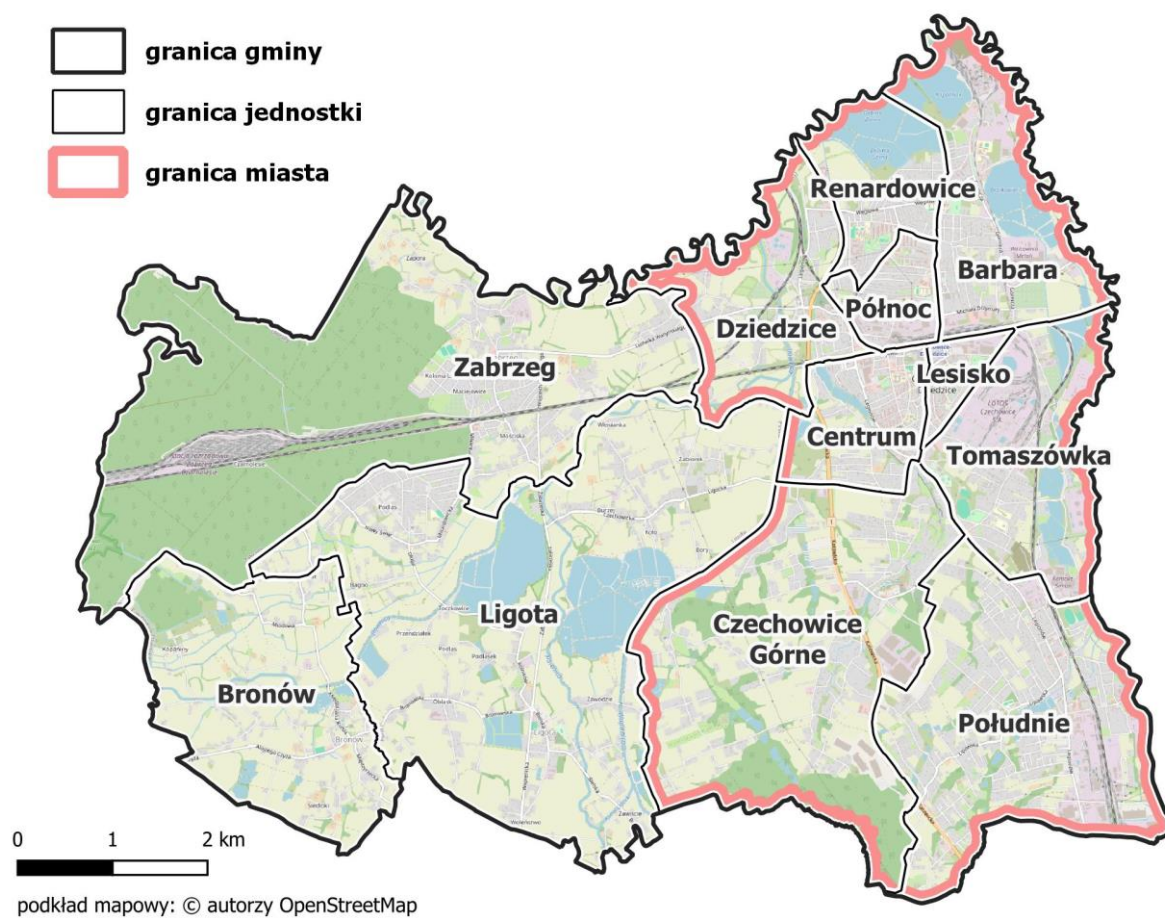
Tabela 9 Podział Gminy Czechowice-Dziedzice na obszary porównawcze

Obszar porównawczy	Powierzchnia [km ²]	Udział w powierzchni gminy	Liczba ludności	Udział ludności w populacji gminy
Osiedle Barbara	4,06	6,1%	4 931	11,4%
Osiedle Centrum	1,89	2,8%	5 245	12,1%
Osiedle Czechowice Górne	9,17	13,8%	3 218	7,4%
Osiedle Dziedzice	3,45	5,2%	1 520	3,5%
Osiedle Lesisko	0,54	0,8%	3 011	7,0%
Osiedle Południe	7,02	10,6%	6 182	14,3%
Osiedle Północ	0,98	1,5%	3 555	8,2%
Osiedle Renardowice	1,94	2,9%	3 859	8,9%
Osiedle Tomaszówka	3,84	5,8%	2 088	4,8%
Sołectwo Bronów	5,65	8,5%	1 152	2,7%
Sołectwo Ligota	14,15	21,3%	5 137	11,9%
Sołectwo Zabrzeg	13,79	20,7%	3 403	7,9%
Gmina Czechowice-Dziedzice	66,49	100,0%	43301	100,0%

Źródło: opracowanie własne.

Poniższe grafiki prezentują podział gminy i podział obszaru miasta na wskazane powyżej jednostki porównawcze.

Grafika 1 Podział Gminy Czechowice-Dziedzice na obszary porównawcze

Źródło: opracowanie własne.

4.2 Dobór kryteriów delimitacji

Zgodnie z art. 4 ustawy³, w celu opracowania diagnoz służących [...] wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji [...] wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Przeprowadzenie analizy wskaźnikowej ma na celu identyfikację problemów i zjawisk negatywnych występujących na różnych obszarach gminy. Wypracowany katalog wskaźników pozwolił na zróżnicowanie wyznaczonych obszarów porównawczych, a tym samym na wskazanie obszaru zdegradowanego. W diagnozie delimitacyjnej wykorzystano 25 wskaźników, w podziale na 5 sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Ponadto podzielono je na stymulanty i destymulanty. W przypadku stymulanty, wysokie wartości wskaźnika świadczą o występowaniu zjawiska pozytywnego, natomiast w przypadku destymulanty – wysokie wartości wskaźnika świadczą o występowaniu zjawiska kryzysowego.

Tabela 10 Katalog zmiennych wykorzystanych w delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Sfera społeczna	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący różnicę między zameldowaniami a wymeldowaniami ludności z danego obszaru, w określonym czasie. Wskaźnik wyrażony w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców obszaru. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	stymulanta
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Bielsku-Białej, Filia w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy od co najmniej 12 miesięcy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Bielsku-Białej, Filia w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta

³ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: System Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWIK)	destymulanta
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej w zakresie świadczeń przyznanych z tytułu ubóstwa na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności, wskaźnik przeliczeniowy na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący odsetek mieszkańców, których sytuacja życiowa nie pozwala na zapewnienie podstawowych potrzeb, wskaźnik liczby mieszkańców korzystających z dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę problemu uzależnień i występowania patologii w rodzinach zamieszkałych dany obszar. Źródło danych: OPS w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom z niepełnosprawnością. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	stymulanta
	Czytelnice bibliotek na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym gminy. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	stymulanta

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG z dnia 05.02.2024	stymulanta
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: CEIDG z dnia 05.02.2024	stymulanta
Sfera Środowiskowa	Liczba działek na których zidentyfikowano wyroby azbestowe / km ²	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje stosunek obiektów na których zidentyfikowano wyroby azbestowe do powierzchni obszaru – gęstość występowania wyrobów na danym obszarze. Źródło danych: www.esip.bazaazbestowa.gov.pl	destymulanta
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych	destymulanta
	Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	Wskaźnik obliczono na podstawie mapy rozkładu przestrzennego średniego rocznego stężenia PM _{2.5} [µg/m ³]. Mapa wykonana została w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Źródło danych: powietrze.gios.gov.pl	destymulanta
Sfera przestrzenno-funkcyjna	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych	stymulanta
	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych	stymulanta
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako stosunek liczby przystanków zlokalizowanych na danym obszarze do jego powierzchni (km ²). Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych	stymulanta

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący liczbę podmiotów świadczących usługi opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/	stymulanta
	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną wegetację. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych	stymulanta
Sfera techniczna	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej w zakresie energooszczędności. Wskaźnik wyrażony jako udział obiektów wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie obiektów publicznych. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków oraz pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Duża liczba takich obiektów stwarza konieczność podejmowania prac konserwatorskich oraz wymaga nakładów finansowych potrzebnych do zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Źródło danych: Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach	destymulanta
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik dotyczący poziomu dostępu do szybkiej sieci internetowej. Zmienna pokazuje jaki procent budynków posiada możliwość wykorzystywania tego typu Internetu. Źródło danych: mapbook.uk.gov.pl	stymulanta

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Wnioski z diagnozy delimitacyjnej

Celem przeprowadzonej analizy wskaźnikowej była identyfikacja obszaru zdegradowanego, charakteryzującego się szczególną intensywnością negatywnych zjawisk społecznych oraz pozaspołecznych. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji można wyznaczyć w przypadku występowania na nim negatywnych zjawisk społecznych i co najmniej jednego zjawiska ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują mierniki, które opisują wyżej wymienione sfery. W diagnozie delimitacyjnej poddano analizie różne wskaźniki, które zostały obliczone na podstawie danych pozyskanych z różnych źródeł: gminy i jej jednostek organizacyjnych, ogólnodostępnych opracowań, raportów. Największy nacisk położono na przeanalizowanie strefy społecznej, gdyż ma ona kluczowe znaczenie w identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Mierniki zaprezentowano w formie przestrzennej na grafikach (kartogramach), gdyż w warstwie opisowej nie zawsze czynnik koncentracji jest łatwy do zaprezentowania.

Poniżej zaprezentowano zbiorcze tabele ze wskaźnikami społecznymi, które zostały wykorzystane w diagnozie delimitacyjnej.

Tabela 11 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Obszar porównawczy	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Liczba świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców
Osiedle Barbara	9,1	17,8	7,3	7,7	26,0	5,7	9,1	235,7	7,5	0,4	170,8
Osiedle Centrum	13,0	19,4	8,0	14,7	24,4	7,1	20,6	8,0	13,0	0,2	218,7
Osiedle Czechowice Górne	25,8	10,9	5,0	8,4	9,9	4,0	0,0	4,4	2,2	0,0	227,8
Osiedle Dziedzice	17,1	15,1	6,6	17,1	34,2	17,1	2,0	286,2	13,8	0,0	234,2
Osiedle Lesisko	18,3	29,6	13,9	7,3	39,2	12,6	28,9	15,3	16,9	0,7	174,7
Osiedle Południe	20,5	11,0	4,5	9,7	11,3	3,2	3,1	1,6	4,5	0,0	137,7
Osiedle Północ	5,1	14,6	8,7	3,9	23,3	4,2	12,1	0,6	7,6	0,3	209,6
Osiedle Renardowice	10,9	10,1	4,4	3,4	10,9	1,8	19,4	2,1	2,6	0,3	188,6
Osiedle Tomaszówka	14,8	19,6	9,1	5,7	45,5	10,5	11,0	215,0	13,4	3,4	244,3
Sołectwo Bronów	32,1	15,6	7,8	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,9	474,8
Sołectwo Ligota	30,8	12,7	6,0	0,0	14,8	4,9	0,8	0,0	4,1	0,4	293,6
Sołectwo Zabrzeg	18,5	10,0	5,3	0,0	25,0	11,8	0,0	0,6	5,0	0,9	179,3
Gmina Czechowice-Dziedzice	17,4	15,1	6,9	6,7	21,3	6,3	9,4	50,1	7,3	0,5	210,2

Źródło: opracowanie własne.

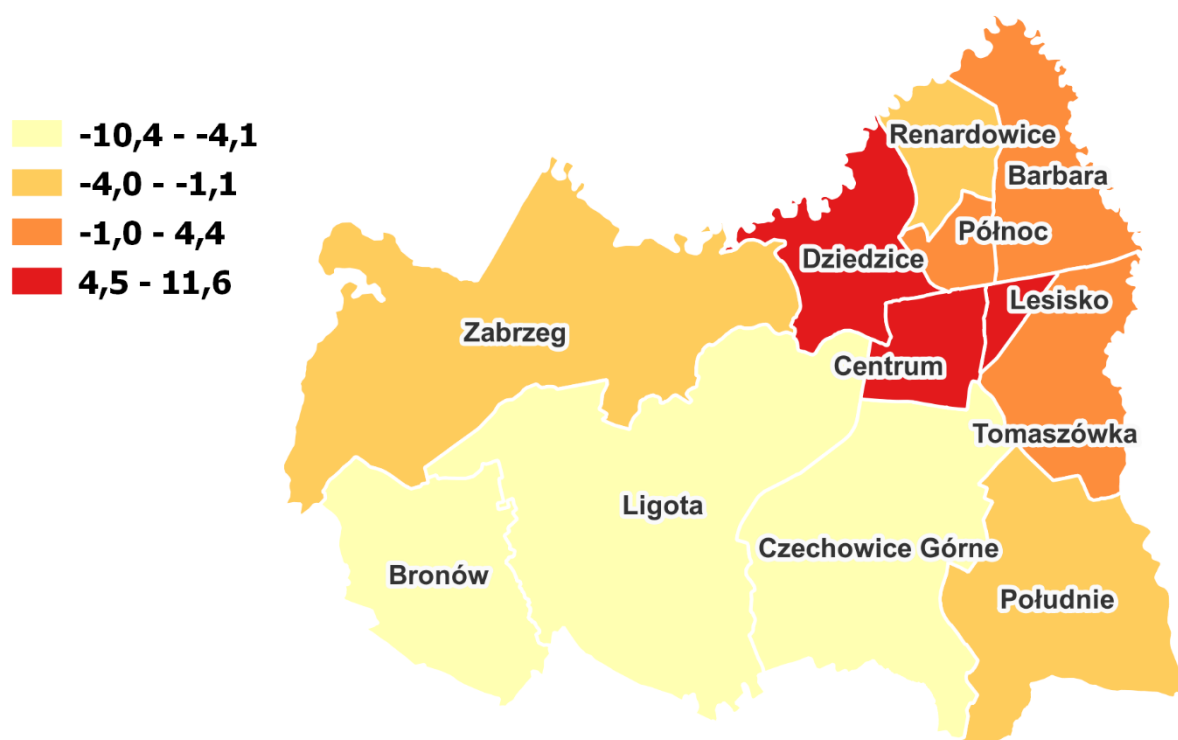
Tabela 12 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

Obszar porównawczy	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Liczba świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Osiedle Barbara	1,07	0,41	0,03	0,22	0,24	-0,24	0,02	1,55	-0,05	0,22	0,67	4,1
Osiedle Centrum	0,60	0,70	0,29	1,47	0,11	0,03	1,20	-0,51	1,00	0,45	0,12	5,5
Osiedle Czechowice Górne	-0,94	-0,83	-0,85	0,34	-1,12	-0,57	-0,91	-0,54	-1,08	0,66	0,02	-5,8
Osiedle Dziedzice	0,11	-0,07	-0,24	1,91	0,94	2,02	-0,71	2,01	1,17	0,66	-0,05	7,7
Osiedle Lesisko	-0,03	2,50	2,53	0,15	1,36	1,13	2,05	-0,44	1,77	-0,06	0,63	11,6
Osiedle Południe	-0,31	-0,81	-1,01	0,58	-1,00	-0,73	-0,60	-0,56	-0,62	0,66	1,05	-3,4
Osiedle Północ	1,55	-0,16	0,56	-0,46	0,02	-0,53	0,33	-0,57	-0,03	0,36	0,23	1,3
Osiedle Renardowice	0,85	-0,97	-1,06	-0,56	-1,04	-1,01	1,08	-0,56	-1,00	0,38	0,47	-3,4
Osiedle Tomaszówka	0,38	0,73	0,70	-0,13	1,90	0,72	0,22	1,36	1,09	-2,99	-0,17	3,8
Sołectwo Bronów	-1,70	0,01	0,22	-1,17	-0,86	-1,37	-0,91	-0,58	-1,00	-0,28	-2,81	-10,4
Sołectwo Ligota	-1,53	-0,52	-0,45	-1,17	-0,71	-0,40	-0,83	-0,58	-0,71	0,24	-0,73	-7,4
Sołectwo Zabrzeg	-0,06	-0,99	-0,73	-1,17	0,16	0,96	-0,91	-0,57	-0,53	-0,30	0,57	-3,6

Źródło: opracowanie własne.

W celu wyliczenia syntetycznego wskaźnika degradacji wykorzystano wskaźniki ze strefy społecznej. W pierwszej kolejności obliczono średnie wartości dla każdego ze wskaźników, a następnie przeprowadzono ich normalizację przy użyciu odchylenia standardowego. Dzięki temu uzyskano jednolity, syntetyczny wskaźnik, który pozwolił porównać stopień degradacji poszczególnych obszarów.

Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Obszarami szczególnie narażonymi na występowanie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice są: Centrum, Dziedzice i Lesisko. Na obszarach tych identyfikuje się także problemy pozaspołeczne, co wskazuje poniższa tabela.

Tabela 13 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników cz. 1

Obszar porównawczy	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Liczba działek na których zidentyfikowano wyroby azbestowe / km ²	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Dostępność punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba zdiagnozowanych problemów
Osiedle Barbara	54,6	-1,01	0,2	18,1%	19,4	3,4	1,23	2,46	0,61	81,4%	5,91	0,0%	100,0%	97,5%	10
Osiedle Centrum	102,2	0,95	0,0	14,7%	19,9	6,9	5,28	2,64	1,72	79,6%	27,46	11,1%	66,7%	98,2%	4
Osiedle Czechowice Górne	67,7	0,93	0,5	3,1%	19,8	2,2	0,33	0,55	0,62	92,7%	5,56	33,3%	66,7%	94,0%	8
Osiedle Dziedzice	77,6	0,66	0,6	35,9%	20,7	4,6	0,29	1,74	0,66	86,6%	10,71	0,0%	50,0%	96,2%	6
Osiedle Lesisko	63,8	-2,32	0,0	3,9%	19,3	8,0	18,58	9,29	2,32	57,5%	109,60	14,3%	85,7%	96,6%	6
Osiedle Południe	77,3	0,97	0,3	11,7%	19,9	1,5	1,14	2,00	0,32	86,9%	5,56	66,7%	66,7%	90,5%	8
Osiedle Północ	62,2	-1,41	2,0	5,9%	19,6	4,5	7,17	3,07	0,28	68,8%	20,48	0,0%	100,0%	97,4%	8
Osiedle Renardowice	46,6	-0,52	1,0	7,2%	21,3	1,6	7,22	0,52	0,00	91,6%	0,52	50,0%	100,0%	98,8%	9
Osiedle Tomaszówka	63,2	-1,44	0,0	18,7%	19,7	7,7	2,34	2,34	0,96	80,2%	6,51	0,0%	100,0%	84,9%	8
Sołectwo Bronów	45,1	-3,47	0,2	0,0%	18,1	4,3	0,88	1,06	0,00	97,0%	2,65	0,0%	66,7%	93,9%	6
Sołectwo Ligota	52,0	-1,36	0,2	0,0%	19,4	2,3	0,64	1,20	0,19	96,1%	2,62	28,6%	71,4%	93,7%	9
Sołectwo Zabrzeg	67,9	1,18	0,1	7,1%	18,1	2,9	0,36	0,73	0,00	92,6%	1,81	25,0%	50,0%	97,4%	5
Gmina Czechowice-Dziedzice	66,8	-0,32	0,3	9,3%	19,1	3,8	1,29	1,37	0,65	90,4%	5,79	19,1%	74,5%	94,5%	

Źródło: opracowanie własne.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

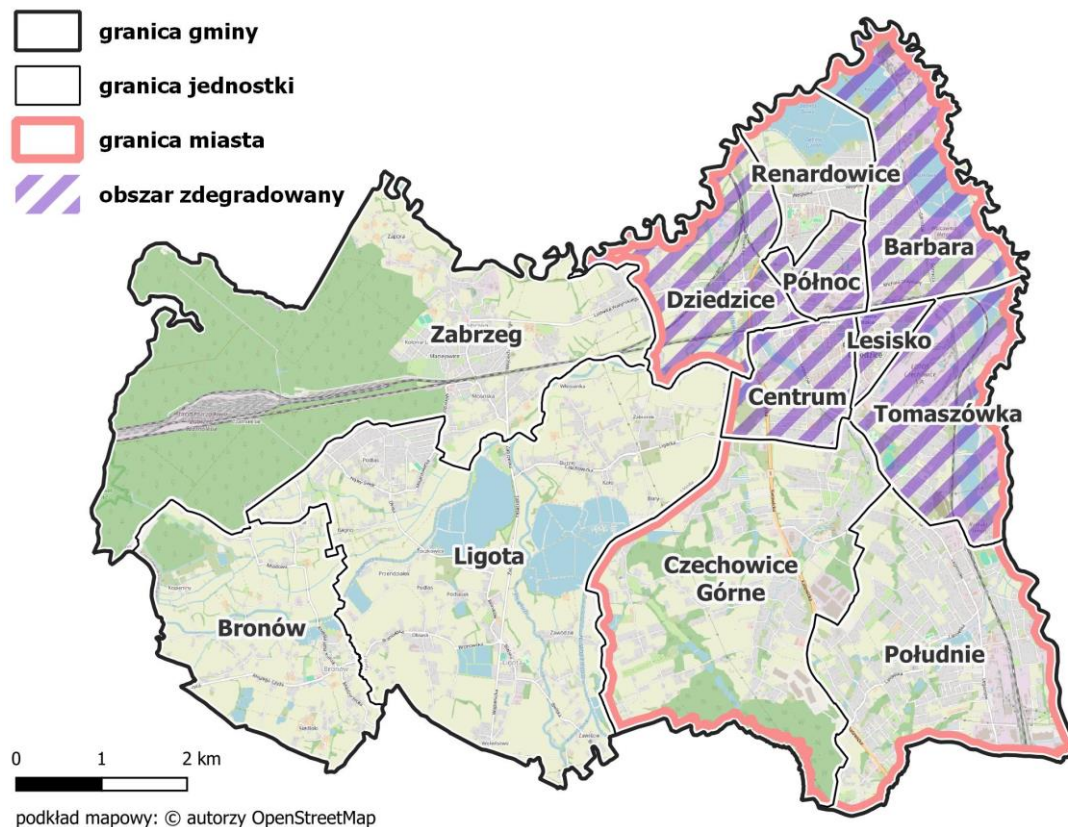
Na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice zidentyfikowano obszary, na których koncentrują się negatywne zjawiska społeczne. Do obszarów tych zaliczono: Barbara, Centrum, Dziedzice, Lesisko, Północ, Tomaszówka. Na wskazanych terenach odnotowano również negatywne zjawiska w sferze pozaspółecznej.

Tabela 14 Obszar zdegradowany w Gminie Czechowice-Dziedzice

	Liczba ludności	% ludności	Powierzchnia [km ²]	% powierzchni
Barbara	4 931	11,4%	4,06	6,1%
Centrum	5 245	12,1%	1,89	2,8%
Dziedzice	1 520	3,5%	3,45	5,2%
Lesisko	3 011	7,0%	0,54	0,8%
Północ	3 555	8,2%	0,98	1,5%
Tomaszówka	2 088	4,8%	3,84	5,8%
Obszar zdegradowany	20 350	47,0%	14,77	22,2%
Gmina Czechowice-Dziedzice	43 301	-	66,49	-

Źródło: opracowanie własne

Grafika 3 Wyznaczony obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne.

5.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. **Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2. **Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.**

Wskazany w Gminie Czechowice-Dziedzice obszar zdegradowany charakteryzuje się szczególnie wysokim natężeniem negatywnych zjawisk społecznych. Zlokalizowany w północnej części gminy łączy ze sobą 5 obszarów porównawczych – osiedli miasta Czechowice-Dziedzice, w znacznej części zajmuje tereny ścisłego centrum miasta. Zatem jest on istotny w strukturze całej gminy po względem administracyjnym i usługowym. Czynniki te sprawiają, że obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy. Z uwagi na wysoki stopień oddziaływania obszaru na pozostałe części gminy konieczne będzie zapewnienie wysokiej efektywności działań rewitalizacyjnych.

W celu wyznaczenia z obszaru zdegradowanego obszaru rewitalizacji zawężono jego teren o tereny niezamieszkałe, tereny przemysłowe i takie, na których nie ma możliwości prowadzenia działań rewitalizacyjnych. W granicach obszaru rewitalizacji znalazły się części każdego z obszarów wskazanych jako obszar zdegradowany (Barbara, Centrum, Dziedzice, Lesisko, Północ, Tomaszówka). Części wskazane jako obszar rewitalizacji charakteryzują się wysokim stopniem zaludnienia oraz istotnością dla rozwoju obszaru i całej gminy. Ponadto objęły one miejsca z potencjałem do prowadzenia działań rewitalizacyjnych mających wpływ na poprawę zdiagnozowanej sytuacji mieszkańców, w tym także tereny poprzemysłowe.

Obszar rewitalizacji o powierzchni 3,85 km² stanowi 5,79% całej powierzchni gminy, liczba zamieszkującej na jego terenie ludności wynosi 12 744 osób, co stanowi 29,43% populacji Gminy Czechowice-Dziedzice.

Obszar składa się z dwóch podobszarów, które ze sobą nie graniczą. Podobszar rewitalizacji I o powierzchni 3,75 km², co stanowi 5,64% powierzchni gminy i liczbie zamieszkującej go ludności równej 12 744 osób, co jest równe 29,43% całej populacji gminy.

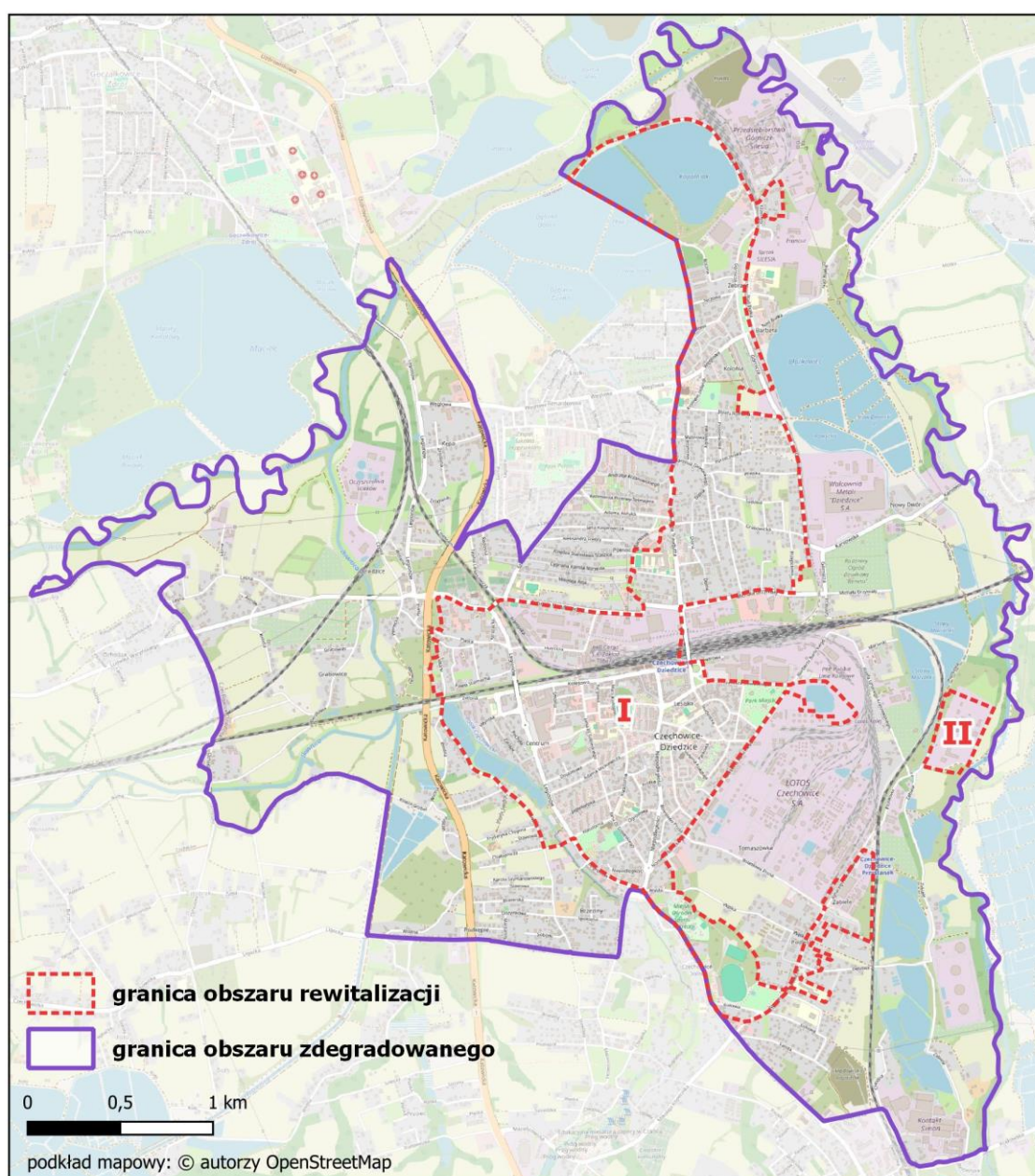
Podobszar rewitalizacji II, to obszar niezamieszkały o powierzchni 0,10 km² (0,15% powierzchni gminy), który objął teren po byłym Terpenie (jeden z byłych wydziałów Rafinerii w Czechowicach-Dziedzicach), obecnie nieużytkowany, wymagający rekultywacji.

Tabela 15 Obszar rewitalizacji w Gminie Czechowice-Dziedzice

	Liczba ludności	% ludności	Powierzchnia [km ²]	% powierzchni
Podobszar rewitalizacji I	12 744	29,43%	3,75	5,64%
Podobszar rewitalizacji II	0	0	0,10	0,15%
Obszar rewitalizacji	12 744	29,43%	3,85	5,79%
Gmina Czechowice-Dziedzice	43 301	-	66,49	-

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 4 Obszar rewitalizacji w Gminie Czechowice-Dziedzice

Źródło: opracowanie własne.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1 Obszar rewitalizacji w zarysie

Najważniejszym okresem w historii miasta była druga połowa XIX w. choć już w XV w. pierwszy raz wzmiankowano 3 wsie, z których składają się dzisiejsze Czechowice-Dziedzice: Czechowice, Dziedzice, Żebracz. Zasadniczo wsie rolnicze pod koniec XIX wieku stały się ważnymi ośrodkami przemysłowymi Austro-Węgier. Proces uprzemysłowienia przyspieszyła lokalizacja w Dziedzicach Cesarsko-Królewskiej Uprzywilejowanej Kolei Północnej Cesarza Ferdynanda, łączącej Wiedeń, Kraków i Lwów. Wzdłuż linii powstały wówczas duże zakłady przemysłowe: fabryka podkładów kolejowych (1890), rafineria nafty „Schodnica” (1896 r.), fabryka przetwórstwa metalowego „Cynkownia” (1896), kopalnia węgla kamiennego „Silesia” (wiercenia rozpoczęto w 1900 roku), rafineria nafty „Vacuum Oil Company” (1905), zakład przetworów żywnościowych, przetwórnia ryb morskich, fabryka brykietów, kilka cegielni i inne. Koniec XIX wieku jak i początek XX to także prężna działalność polskich organizacji społecznych i kulturalnych, między innymi: Towarzystwa Naukowej Pomocy dla Księstwa Cieszyńskiego (1872), Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego, Kółka Rolniczego wraz z Czytelnią (1887), Ochotniczej Straży Ogniowej w Dziedzicach z polską komendą, Ochotniczej Straży Ogniowej w Czechowicach (1900), Związku Śląskich Katolików, Koła Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Towarzystwa Szkoły Ludowej, gniazda „Sokoła” (1905), Związku Strzeleckiego. Podczas II wojny światowej tereny dzisiejszego miasta zostały włączone do Rzeszy Niemieckiej, a miejscowa ludność zeszła na roboty przymusowe, wywłaszczona lub deportowana do obozów koncentracyjnych. W 1945 r. nastąpiło wyzwolenie tych terenów, a w 1950 r. na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, a miasto miało nosić nazwę Czechowice. Sytuacja ta spowodowała niezadowolenie mieszkańców Dziedzic i dzięki ich staraniom w 1958 r. dołączono nazwę Dziedzice. Mimo znacznych zniszczeń wojennych miasto zachowało swój przemysłowy charakter. Głównymi gałęziami przemysłu było wydobywanie węgla kamiennego, przerób ropy naftowej, przemysł elektroenergetyczny, metalurgii miedzi, samochodowy, kabli i przewodów, wyrobów elektrotechnicznych, organiczny, ceramiki budowlanej, betonów, tartaczny, zapalczany, celulozowo - papierniczy, wełniany, filcowy i tkanin technicznych, odzieży i bielizny osobistej, mięsny i piekarniczy. Rafineria „Czechowice”, Śląska Fabryka Kabli, Walcownie Metali „Dziedzice”, Fabryka Sprzętu Elektrotechnicznego „Kontakt”, Czechowickie Zakłady Przemysłu Zapalczanego, Kopalnia Węgla Kamiennego „Silesia” to tylko niektóre zakłady przemysłowe rozpoznawalne wówczas w Polsce i za granicą. Transformacja społeczno-gospodarcza lat 90 przyniosła wiele pozytywnych zmian - rozbudowano szkoły, zmodernizowano plac targowy i wiele kilometrów ulic i chodników. Wybudowano nowe mosty i wiadukty. Powstało kąpielisko miejskie, przebudowano sztuczne lodowiska, oraz wybudowano kryty basen. Z drugiej strony konieczność restrukturyzacji

przemysłu, który był przestarzały technologicznie i mało konkurencyjny przyniosła liczne zwolnienia i wzrost bezrobocia. Mimo kryzysu lat 90. miasto do dnia dzisiejszego miasto zachowało swój przemysłowy charakter i jest siedzibą mniejszych i większych zakładów produkcyjnych oraz istotnym węzłem kolejowym.

6.2 Sfera społeczna

Jak wskazano w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obszar boryka się z licznymi problemami społecznymi. Ujemny przyrost naturalny występujący na obszarze jest w niewielkim stopniu kompensowany przez dodatnie saldo migracji, którego wartość jest niższa niż średnia dla gminy. Ujemny przyrost naturalny rzutuje negatywnie na kondycję demograficzną obszaru, co wynika z zamieszkiwania na podobszarze rewitalizacji znacznej grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Obecność licznej grupy osób w wieku senioralnym rodzi określone wyzwania na przyszłość, takie jak konieczność dostosowania przestrzeni i obiektów do potrzeb osób starszych oraz zapewnienie odpowiedniej oferty usług skierowanej właśnie do tej grupy społecznej. Respondentka w badaniach jakościowych ujęła to następująco:

„Czechowice-Dziedzice nie są z pewnością młodym miastem, ponieważ największą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku 30-49 oraz 60-75 lat. Z samej tej informacji można, więc wysnuć dalsze wnioski – obszar rewitalizacji jest zamieszkały głównie przez ludność lokalną, mieszkającą tu już od dekad”.

Tabela 16 Demografia i migracje – obszar rewitalizacji

	Wartość dla gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	17,4	12,1
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-5,5	-10,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Czechowicach-Dziedzicach

W całej gminie obserwuje się również coroczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, który w 2023 r. wyniósł ponad 24%.

Tabela 17 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

	2020	2021	2022	2023
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym	18,9	19,0	18,9	18,6
Udział ludności w wieku produkcyjnym	58,3	57,8	57,6	57,3

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym	22,8	23,2	23,6	24,1
--	------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Ponadto mieszkańcy podobszaru borykają się ze zróżnicowanymi problemami społecznymi. Wartość wskaźnika liczby klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców jest ponad dwukrotnie wyższa niż przeciętna wartość w Gminie Czechowice-Dziedzice. W liczbach bezwzględnych, w grudniu 2022 roku liczba klientów pomocy społecznej wynosiła 580 osób. Do najczęstszych przyczyn przyznania świadczeń pomocy społecznej na podobszarze należy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niepełnosprawność. Problemy wychowawcze oraz trudności w prowadzeniu gospodarstw domowych powinny stać się istotnym zagadnieniem podczas realizacji społecznych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 18 Problemy społeczne – obszar rewitalizacji

	Wartość dla OR
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców ⁴	45,51
Liczba rodzin z dziećmi otrzymujących świadczenia pomocy społecznej	69
Liczba klientów pomocy społecznej wg przyczyny przyznania świadczeń pomocy społecznej:	
– bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	135
– niepełnosprawność	123
– długotrwała lub ciężka choroba	107
– ubóstwo	104
– bezrobocie	98
– przemoc w rodzinie	58
– potrzeba ochrony macierzyństwa	24
– alkoholizm i narkomania	18
– bezdomność	13
Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców ⁵	10,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Czechowicach-Dziedzicach.

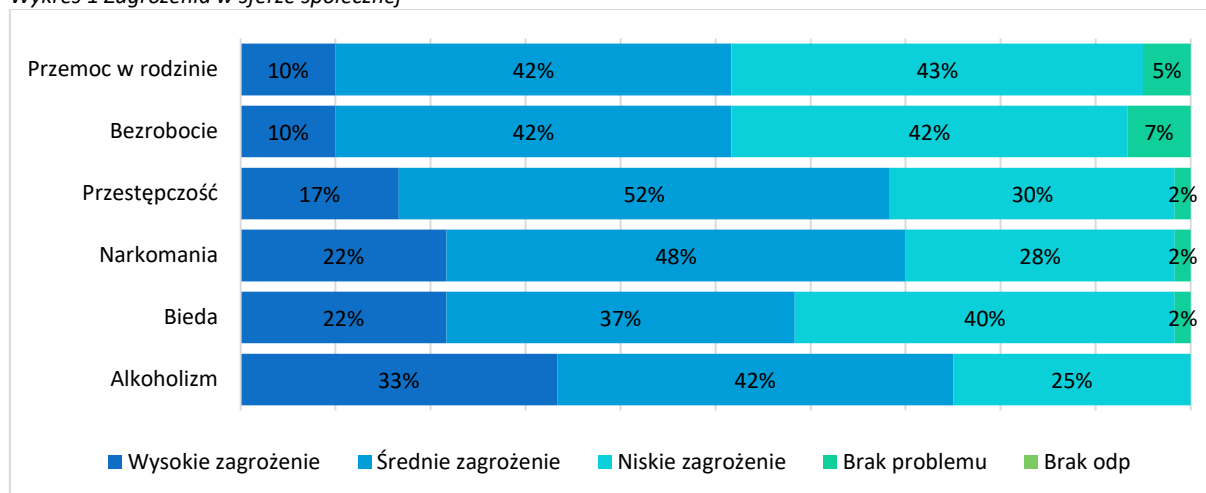
Drugą, często występującą przyczyną przyznania świadczeń pomocy społecznej jest niepełnosprawność. Osoby z niepełnosprawnością wpisują się w szerszą, ustawową kategorię osób o szczególnych potrzebach. Przy realizacji działań rewitalizacyjnych należy pamiętać o zapewnieniu tym osobom zarówno uczestnictwa w działaniach rewitalizacyjnych jak i dogodnego dostępu do rewitalizowanej infrastruktury, wykorzystując trendy związane z projektowaniem uniwersalnym. W opinii respondenta z Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach jedną z grup wymagających wsparcia są również uchodźcy z Ukrainy, którzy regularnie od 2022 roku przybywają do Czechowic-Dziedzic i pracują głównie w sektorze przemysłowym i usługowym.

⁴ Wartość średnia w gminie Czechowice-Dziedzice wynosi 21,3.

⁵ Wartość średnia w gminie Czechowice-Dziedzice wynosi 7,3.

Ponadto w prowadzonych badaniach ankietowych⁶ respondenci zwrócili uwagę na występujące zagrożenia problemem uzależnień, biedy i przestępczości.

Wykres 1 Zagrożenia w sferze społecznej

Źródło: badania własne, n=60

W świetle zgromadzonych danych w części miejskiej Gminy Czechowice-Dziedzice w 2022 roku popełniono 543 przestępstwa i doszło do 376 zdarzeń w ruchu drogowym, co koreluje z wypowiedziami badanych dotyczącymi występujących zagrożeń w sferze społecznej.

Ubóstwo, bieda są efektem między innymi braku zatrudnienia. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano ponadnormatywną liczbę osób bezrobotnych. Na terenie całej Gminy Czechowice-Dziedzice zarejestrowano 654 osoby bezrobotne, natomiast na obszarze rewitalizacji zamieszkują 443 osoby pozostające bez zatrudnienia, stanowiące 67% ogólnej liczby bezrobotnych. Porównanie wartości wskaźnika liczby osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców również jest niekorzystne dla obszaru rewitalizacji – wartość dla OR wynosi 34,7 natomiast dla obszaru całej Gminy Czechowice-Dziedzice 15,1.

Analiza struktury bezrobocia wskazuje, iż częściej bez pracy pozostają kobiety, mimo lepszego wykształcenia. Taki stan rzeczy jest związany z dostępnością pracy na terenie gminy. Jak wspomniano, Czechowice-Dziedzice to miasto o przemysłowym charakterze, przemysł natomiast w naturalny sposób generuje więcej miejsc pracy dla mężczyzn (sektor przemysłowy zatrudnia 51,5% wszystkich aktywnych zawodowo).

⁶ W maju 2024 r. przeprowadzono badania ankietowe, w badaniu wzięło udział 60 osób (25 kobiet, 35 mężczyzn, w większości były to osoby pracujące z wykształceniem wyższym, w wieku od 18-65 roku życia).

Tabela 19 Struktura bezrobocia

	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych mężczyzn	Bezrobotni ogółem
Liczba bezrobotnych	243	200	443
Liczba długotrwale bezrobotnych	114	83	197
Wykształcenie			
Wykształcenie podstawowe/gimnazjalne i poniżej	66	79	145
Wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe	47	51	98
Wykształcenie średnie ogólnokształcące	21	15	36
Wykształcenie policealne i średnie zawodowe/branżowe	61	34	95
Wykształcenie wyższe	39	21	60
Wiek			
18-24	25	21	46
25-34	65	39	104
35-44	62	53	115
45-54	58	42	100
55-59	26	21	47
60-64	-	24	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Mimo znaczącej poprawy na lokalnym rynku pracy (liczba osób bezrobotnych w ciągu 5 lat spadła o ponad 20%), osoby ankietowane przeciętnie oceniły możliwość znalezienia atrakcyjnego zatrudnienia czy rozwoju zawodowego – 35% ankietowanych oceniła te elementy źle lub bardzo źle.

Tabela 20 Liczba bezrobotnych w gminie Czechowice dziedzice w latach w latach 2020-2024

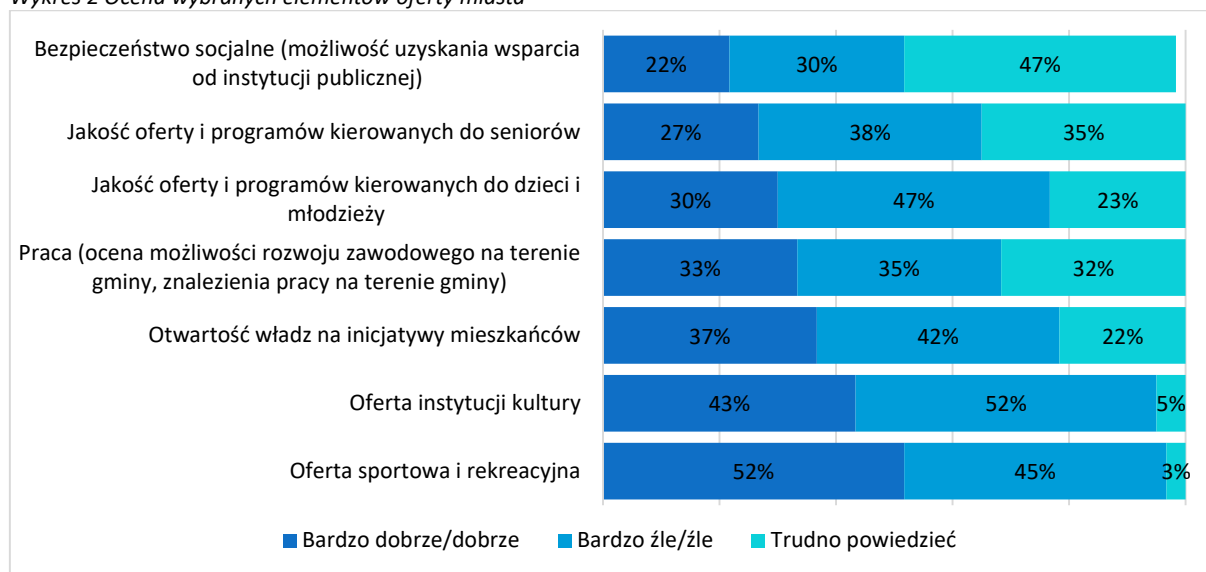
	2020	2021	2022	2023	2024	dynamika
Liczba bezrobotnych w gminie Czechowice-Dziedzice	893	738	654	638	702 ⁷	-21,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Pośród ocen poszczególnych elementów oferty miasta dla mieszkańców najwięcej ocen negatywnych było związanych z ofertą instytucji kultury, jakością oferty skierowanej do dzieci i młodzieży oraz ofertą sportową i rekreacyjną.

⁷ Przedstawiono liczbę zarejestrowanych bezrobotnych za grudzień każdego roku, z wyjątkiem roku 2024 (dane za styczeń).

Wykres 2 Ocena wybranych elementów oferty miasta

Źródło: badania własne, n=60.

Dane te potwierdzają także wyliczenia GUS – liczba uczestników imprez organizowanych przez czechowickie instytucje znacząco spadła względem 2021 i 2022 roku.

Tabela 21 Liczba uczestników imprez kulturalnych w latach 202-2023⁸

	2020	2021	2022	2023
Liczba uczestników imprez	3900	8085	8592	6595

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

W zakresie oferty sportowej i rekreacyjnej należy wskazać, iż funkcjonująca infrastruktura pod względem ilościowym jest wystarczająca, niemniej wymaga remontów i modernizacji, ponieważ nie spełnia współczesnych standardów dostępności i jakości. W efekcie, co raz mniej mieszkańców korzysta z tych miejsc, co potwierdzają dane GUS.

Tabela 22 Liczba klubów sportowych i osób ćwiczących w klubach

	2018	2020	2022
Liczba klubów sportowych	10	9	8
Liczba osób ćwiczących	968	858	766

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

W związku z lokalizacją obszaru rewitalizacji w sercu miasta odnotowuje się tu wysoką liczbę organizacji pozarządowych. Należą do nich między innymi:

- Stowarzyszenie „Działamy”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „POMOC RADUJE”,

⁸ Dane dla części miejskiej Gminy Czechowice-Dziedzice.

- Stowarzyszenie Rodziców i Osób Niepełnosprawnych „WSPARCIE”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Tabela 23 Organizacje pozarządowe na obszarze rewitalizacji

	Wartość dla gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	0,5	0,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Czechowice-Dziedzice.

Włączenie organizacji pozarządowych w proces rewitalizacji jest niezbędnym elementem wyprowadzenie OR z kryzysu. Czechowickie organizacje mogłyby wesprzeć tworzenie koncepcji wsparcia w formie doradczej (określenie potrzeb mieszkańców), ale i stać się beneficjentami tego procesu.

6.3 Sfera gospodarcza

Poziom rozwoju gospodarczego podobszaru został zmierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Mimo, iż podobszar obejmuje swym zasięgiem centrum miasta liczba podmiotów gospodarczych jest tu niższa niż przeciętnie w gminie.

Dobrym prognozykiem jest dodatni bilans zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2022 roku na podobszarze zarejestrowano 25 nowych podmiotów, a nie wyrejestrował się żaden podmiot.

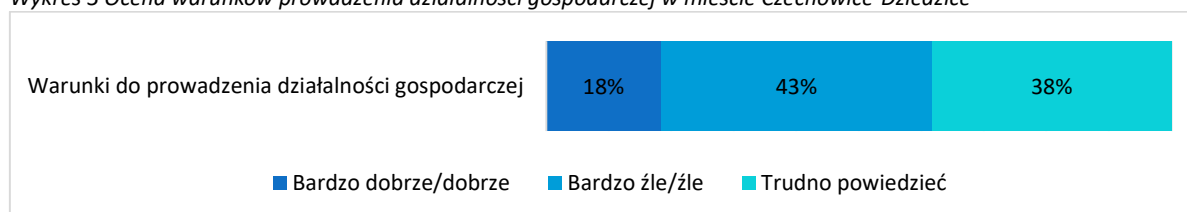
Tabela 24 Sfera gospodarcza – porównanie

	Wartość dla gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	66,8	37,5
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,32	1,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie CEIDG.

Korzystając z dodatniego bilansu nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych należy skorzystać z tej szansy i dążyć do poprawy warunków prowadzenia działalności. W ocenie badanych warunki do prowadzenie przedsiębiorstw są złe lub bardzo złe, co wynika między innymi ze złych rozwiązań komunikacyjnych, a także złego stanu infrastruktury (budynków, chodników i tp..).

Wykres 3 Ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Czechowice-Dziedzice

Źródło: badania własne, n=60.

6.4 Sfera techniczna

Kryzys w sferze technicznej wywołany jest dwoma podstawowymi czynnikami:

- brakiem dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami,
- brakiem dostosowania obiektów w zakresie ograniczenia zapotrzebowania na energię ciepłą, elektryczną.

Brak wskazanych modernizacji prowadzi do ograniczeń w użytkowaniu budynków przez mieszkańców – w szczególności starszych i z niepełnosprawnościami, a także generuje znaczne koszty ich utrzymania ze względu na zwiększone zapotrzebowanie energetyczne. Zgromadzone dane wskazują, iż 11 z 20 (55%) budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji wymaga dostosowania w zakresie energooszczędności, natomiast 16 (80%) budynków wymaga dostosowania do osób o szczególnych potrzebach. Poprawa dostępności wskazanych obiektów może być szczególnie istotna w kontekście ogólnopolskich procesów starzenia się społeczeństwa.

Budynki, które wymagają zarówno dostosowania do osób o szczególnych potrzebach oraz dostosowania w zakresie energooszczędności to:

- OSP Dziedzice,
- Noclegownia,
- Świetlica "Zatoka",
- Dzienny Dom Senior+,
- Przedszkole Publiczne Nr 11 w Czechowicach-Dziedzicach,
- Straż Miejska,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Orła Białego w Czechowicach-Dziedzicach,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Czechowicach-Dziedzicach,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Ignacego Łukasiewicza 37 w Czechowicach-Dziedzicach.

Tabela 25 Sfera techniczna - porównanie

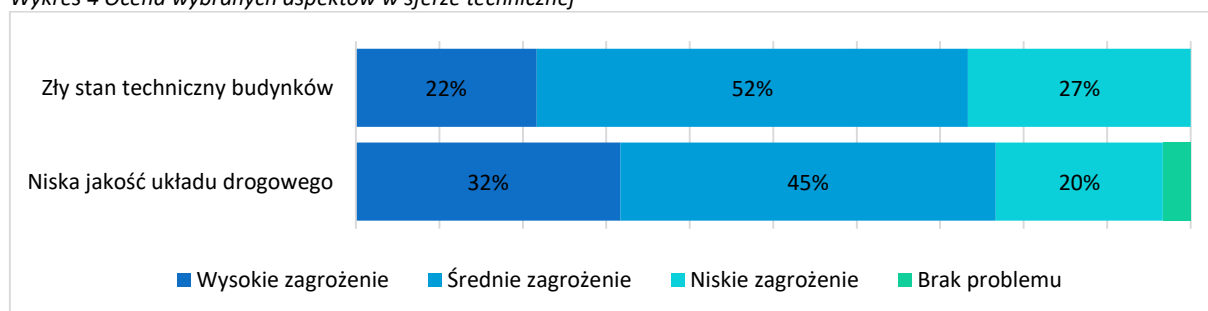
	Wartość dla gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR
Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	94,5	97,6%
Liczba zabytków na km ²	5,4	38,4
Udział obiektów publicznych wymagających dostosowania w zakresie energooszczędności	36%	55%
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	74,5%	80%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Czechowicach-Dziedzicach.

Wysokie zagęszczenie obiektów zabytkowych na terenie podobszaru z jednej strony jest przejawem bogatego materialnego dziedzictwa kulturowego, a z drugiej stanowi istotne wyzwanie i jest niezwykle kosztochłonne, z uwagi na konieczność modernizacji i konserwacji poszczególnych obiektów. Uwzględnić należy również fakt, iż liczba obiektów zabytkowych na km² jest na podobszarze ponad 7 krotnie wyższa niż przeciętnie w gminie.

W badaniach ankietowych respondenci w kwestiach technicznych zasygnalizowali również dodatkowe problemy – zły stan techniczny budynków (52% badanych uznało, iż stanowią one średnie zagrożenie występujące na podobszarze), oraz niską jakość układu drogowego, co niewątpliwie jest związane z brakiem miejsc parkingowych i dużym natężeniem ruchu, przed wszystkim w dni targowe.

Wykres 4 Ocena wybranych aspektów w sferze technicznej

Źródło: badania własne, n=60.

6.5 Sfera środowiskowa

Podobszar I

Problemem podobszaru, jest konieczność termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej lub wyposażenie ich w odnawialne źródła energii. Działania te oprócz pozytywnego wpływu ekonomicznego mogą także wymiennie poprawić jakość powietrza na obszarze rewitalizacji. Jak można zauważyć, wartość stężenia pyłu PM_{2.5} wskazuje, że jakość powietrza na podobszarze jest gorsza niż średnio w Gminie Czechowice-Dziedzice. W Czechowicach-Dziedzicach emisja do atmosfery powodowana jest przede wszystkim przez przydomowe źródła ciepła, w których spalane są paliwa stałe a także przez tabor komunikacyjny. Gęsta zwarta zabudowa podobszaru utrudnia przewietrzanie miasta, co prowadzi do przekroczeń norm jakości powietrza. W opinii mieszkańców jakość powietrza oceniana jest negatywnie – zarówno w badaniach ilościowych jak i jakościowych. Należy pamiętać, iż zgodnie z normą WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego nie powinno przekraczać 5 µg/m³, a więc dla obszaru rewitalizacji, norma ta jest przekroczona blisko czterokrotnie.

Tabela 26 Sfera środowiskowa - porównanie

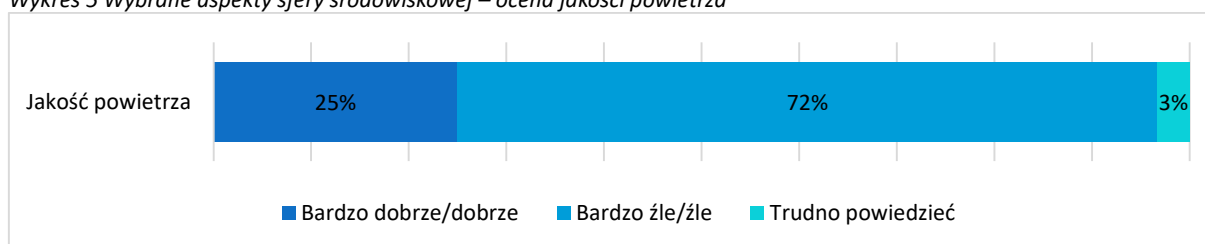
	Wartość dla Gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR

Liczba działek na których zidentyfikowano wyroby azbestowe na km ²	0,3	0,5
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	9,3%	16,7%
Średnie roczne stężenie PM2.5	19,1	19,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BODT oraz GIOŚ.

Dodatkowym problemem środowiskowym podobszaru jest występowanie nieruchomości, na których zalega azbest i wyroby azbestowe. Należy pamiętać, iż jest to substancja niebezpieczna dla zdrowia i życia mieszkańców i należy ją jak najszybciej usunąć.

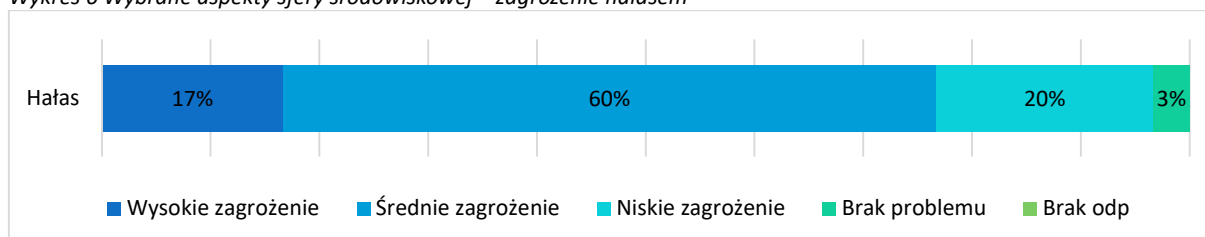
Wykres 5 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – ocena jakości powietrza

Źródło: badania własne, n=60.

Trzecim zidentyfikowanym zagrożeniem środowiskowym jest ponadnormatywne narażenie podobszaru na hałas – w szczególności natury komunikacyjnej z przylegającej linii kolejowej oraz gęstej sieci dróg.

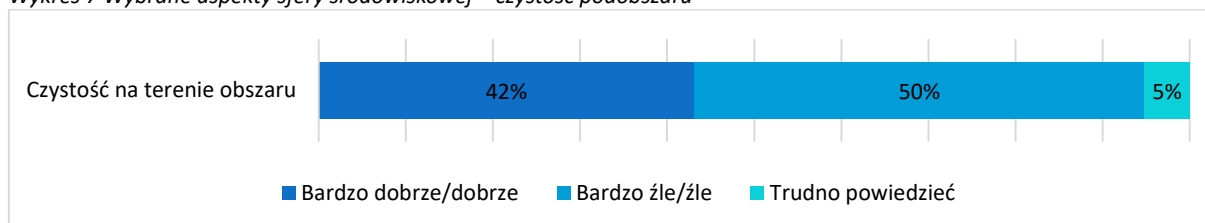
Wykres 6 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – zagrożenie hałasem

Źródło: badania własne, n=60.

Ponadto w badaniach ilościowych ankietowani ocenili czystość podobszaru. Dokładnie połowa badanych źle lub bardzo źle oceniła ten aspekt.

Wykres 7 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – czystość podobszaru

Źródło: badania własne, n=60.

Prowadząc działania rewitalizacyjne należy pamiętać o konieczności uporządkowania przestrzeni publicznych i wyposażenie ich elementy sprzyjające zachowaniu czystości – kosze na śmieci i monitoring.

Podobszar II

Wyznaczony podobszar w całości boryka się z problemem środowiskowym polegającym na składowaniu odpadów niebezpiecznych – w szczególności terpaku – produktu przerobu oleju talowego, ale także innych nagromadzonych odpadów przez kolejnych użytkowników terenu. Aktualnie na terenie trwają prace rozbiórkowe dawnych instalacji, oraz gruntowne zabezpieczenie i inwentaryzacja substancji niebezpiecznych. Niemniej obszar i składowane na nim odpady stanowią wielkie zagrożenie dla sfery środowiskowej, a także życia i zdrowia mieszkańców.

6.6 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Podobszar I

Obszar jest zlokalizowany w ścisłym centrum miasta i obejmuje zróżnicowaną zabudowę mieszkaniowo-usługową i usługową. Ograniczony jest: od północy - terenami kolejowymi biegnącymi równolegle do ul. Zielonej, ul. Kolejowej i ul. Towarowej, od wschodu - ul. Norberta Barlickiego i ul. Prusa, od południa - pierwszą linią zabudowy ul. Łukasiewicza, od zachodu - pasem zabudowy przy ul. Legionów, ul. Chałupniczą i ul. Stawową. Zabudowę zlokalizowaną w tym obszarze cechuje niejednorodność pod względem funkcji, gabarytu, typu i intensywności oraz daty powstania. Znaczna część budynków objęta jest ochroną konserwatorską.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego podobszar zlokalizowany jest w dwóch zespołach urbanistycznych:

Zespół urbanistyczny I – obejmuje część osiedla miejskiego Barbara ograniczoną od wschodu ul. Górniczą od ul. Michała Drzymały oraz część osiedla miejskiego Renardowice ograniczoną od północy południowym nabrzeżem Staw Pław Górny, ul. Jasną, Świętej Barbary, Węglową, oraz część osiedla Dziedzice od północy ograniczoną ul. Węglową w kierunku torów kolejowych oraz dalej na północ wzdłuż torów kolejowych w kierunku północnej granicy administracyjnej gminy, od zachodu ograniczoną granicą położoną wzdłuż rzeki Łownica, część osiedla miejskiego Centrum od zachodu ograniczoną drogą krajową nr 1 oraz ul. Wodną do ul. Ligockiej, od południa ul. Ligocką, od wschodu ulicami Mazańcowicką i Legionów oraz Gabriela Narutowicza i Michała Drzymały, obejmując jednocześnie fragment osiedla miejskiego Północ,

Zespół urbanistyczny J – od północy obejmuje fragmenty osiedli miejskich Północ i Barbara z północną granicą ulicami Mazańcowicką i Legionów oraz Gabriela Narutowicza i Michała Drzymały, od zachodu

obejmuje fragment osiedla miejskiego Centrum z granicą biegnącą ul. Legionów, od wschodu obejmuje osiedle Lesisko z granicą biegnącą Norberta Barlickiego⁹.

Wskazany podobszar łączy na swoim terenie wiele funkcji – w szczególności usługową, mieszkaniową, rekreacyjną i produkcyjną. Przemieszczenie funkcji, zróżnicowany wiek i stan zabudowy powodują nieład przestrzenny oraz niski poziom estetyki obszaru. Potwierdzają to zaprezentowane poniżej treści Studium.

Należy dążyć do rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy miejskiej, w szczególności osiedli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Podejmowane działania powinny służyć poprawie wyglądu i funkcjonalności osiedli poprzez modernizacje i remonty zabudowy, kształtowanie przestrzeni publicznych, lokalnych centrów usługowych, wnętrz zabudowy i podwórek oraz działania na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców, rozwijanie nowych form działalności gospodarczej, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw. Wnętrza zabudowy oraz przestrzenie publiczne należy kształtować w dostosowaniu do indywidualnych potrzeb okolicznych mieszkańców. Składnikiem odnowionej przestrzeni powinna być zróżnicowana, estetyczna zieleń urządzona. Dopuszcza się nadanie nowej funkcji obiektom i całym terenom. Należy dążyć do zwiększania potencjału turystycznego i kulturalnego rewitalizowanych obszarów.

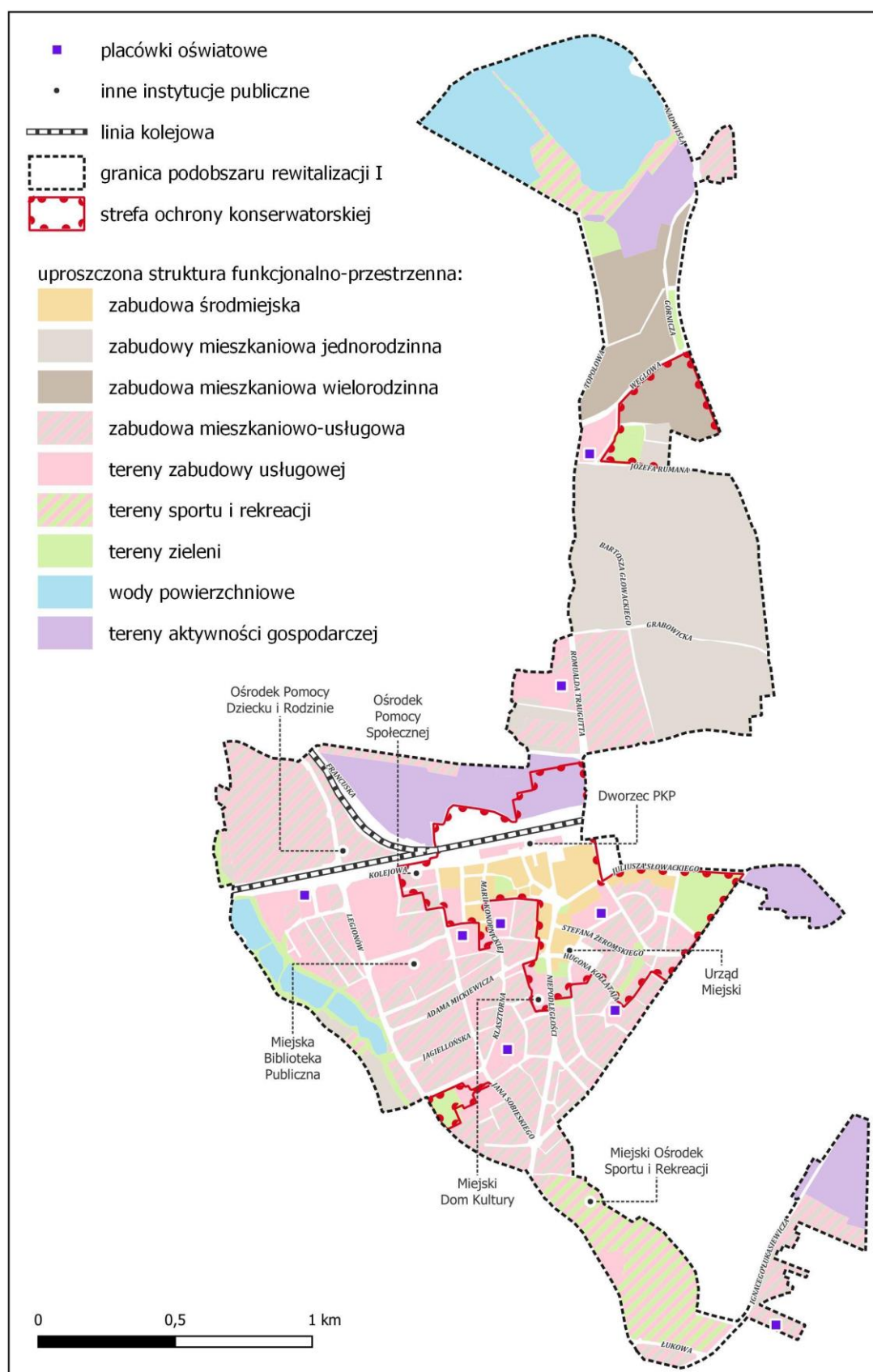
Ponadto w Studium sformułowano zalecenia dotyczące rewitalizacji – w celu rewitalizacji obszaru należy podjąć następujące działania:

- podniesienie jakości, estetyki, rangi zabudowy i zagospodarowania terenów stanowiących obudowę głównych ulic, w szczególności: Kolejowej i Towarowej, Niepodległości, Józefa Piłsudskiego, Juliusza Słowackiego, Stanisława Moniuszki, Norberta Barlickiego, Jana Sobieskiego, ze zmianą profilu prowadzonych działalności oraz charakteru zabudowy w kierunku funkcji, specyfiki oraz klimatu typowych dla wielofunkcyjnych śródmiejskich centrów usługowych,
- budowanie większych koncentracji usług publicznych i komercyjnych, w szczególności wzdłuż ulic: Niepodległości, Kolejowej, Jana Sobieskiego, Juliusza Słowackiego i Józefa Piłsudskiego, - optymalizacja wykorzystania przestrzeni poprzez wypełnianie terenów niezagospodarowanych oraz przebudowę, modernizację budynków i obiektów będących w złym stanie technicznym, pozbawionych walorów architektonicznych i estetycznych w celu lepszego ich wykorzystania i zmniejszenia dysharmonii funkcjonalno-przestrzennych,

⁹ Studium, s. 21.

- stopniowe przekształcanie terenów kolejowych nie potrzebnych dla rozwoju funkcji transportu kolejowego, w kierunku wysokiej jakości, wielofunkcyjnych usług śródmiejskich,
- kształtowanie nowoczesnego, prestiżowego centrum usługowego na terenach aktywności gospodarczej wzdłuż ul. Kolejowej i Towarowej jako rozwinięcie ośrodka usługowego w centrum miasta,
- rewaloryzacja zabudowy, zagospodarowania terenu i infrastruktury technicznej według systemowych założeń programowo-przestrzennych dla całego obszaru,
- podniesienie standardu wyposażenia usług gastronomicznych, rozrywki, kultury, obsługi turystycznej i transportu publicznego w infrastrukturę techniczną spełniającą współczesne wymagania - poprawienie wewnętrznej integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez rewaloryzację istniejących oraz kształtowanie nowych wygodnych, dobrej jakości, atrakcyjnych przestrzeni publicznych, powiązań pieszo-rowerowych oraz terenów zielonych,
- kształtowanie jednolitych stylistycznie i kolorystycznie obiektów małej architektury oraz elementów wyposażenia przestrzeni publicznych oraz dążenie do budowania regularnej, łatwo dostępnej struktury ich usytuowania,
- podkreślenie i wyeksponowanie najważniejszych obszarów i obiektów, stanowiących główne elementy struktury urbanistycznej pod względem funkcjonalnym, przestrzennym, kulturowym i kompozycyjnym, w celu podniesienia ich rangi oraz ich identyfikacji w przestrzeni, co w szczególności dotyczy następujących obiektów i obszarów:
 - kompleksu Dworca Głównego PKP wzdłuż ul. Kolejowej i ul. Towarowej, z placem Wolności na froncie głównego budynku dworca,
 - placu Dworca Autobusowego przy ul. Niepodległości naprzeciw kompleksu Dworca Głównego PKP,
 - placu Jana Pawła II przy ul. Hugona Kołłątaja obudowanego zabudową mieszkaniowo-usługową oraz usługową,
 - terenów sportowo rekreacyjnych pomiędzy ul. Legionów, ul. Wąską i ul. Łukową.

Grafika 5 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar I

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowym źródłem wiedzy podczas analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej były wywiady pogłębione przeprowadzone z kierownikami jednostek miejskich i spółek zarządzających infrastrukturą miejską¹⁰. Wszyscy respondenci wskazali na największy deficyt, którym jest brak wyraźnego centrum miasta, rynku, współczesnej agory. Fakt ten wynika z połączenia niegdyś dwóch niezależnych miejscowości – Czechowic i Dziedzic i odrębnie wykształconych struktur urbanistycznych. Nie mniej respondenci podkreślali, iż brak miejsca spotkań, odpoczynku, rekreacji, drobnego handlu i usług negatywnie rzutuje zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i atrakcyjność miasta. Obszar rewitalizacji znajduje się w samym sercu miasta, czyli miejscu, które jeszcze kilkanaście lat temu pełniło – bardziej niż teraz – faktyczną funkcję centrum miasta. Od tego czasu doszło jednak do sporych zmian. Mieszkańcy skupili się bardziej na korzystaniu z własnych zasobów, branża usług (tak bardzo charakterystyczna dla centralnych obszarów tkanki miejskiej) w tej okolicy bardzo się skurczyła. Terenem, który mógłby pełnić tego typu funkcje jest teren dawnej walcowni zlokalizowany nieopodal stacji kolejowej. W zagospodarowaniu terenu walcowni badani upatrują możliwych pozytywnych zmian dla społeczności lokalnej – ożywienia i zasadniczo stworzenia centrum, zgodnie z oczekiwaniami różnych grup interesariuszy.

Drugim deficytem wskazywanym przez badanych było rozproszenie poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji miejskich. „Wizyta w urzędach to prawdziwa wycieczka krajoznawcza wokół Czechowic-Dziedzic, nawet sam Urząd Miejski jest mocno rozproszony. Przeróżne oddziały mają siedzibę w innych budynkach, lokalizacjach, co z pewnością stanowi sporą niedogodność dla mieszkańców”.

Inną słabą stroną podobszaru w opinii respondentów jest brak miejsc parkingowych. Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest przy linii kolejowej – z problemami, dotyczącymi niedostatecznej ilości miejsc parkingowych przy ulicy Kolejowej mieszkańcy mierzą się już od lat, zwłaszcza w dni targowe, kiedy ulica staje się zatłoczona.

Tabela 27 Sfera przestrzenno-funkcjonalna - porównanie

	Wartość dla Gminy Czechowice-Dziedzice	Wartość dla OR
Liczba terenów rekreacyjnych w stosunku do powierzchni obszaru	1,29	8,75
Dostępność punktów usług publicznych	1,0	1,96
Dostępność komunikacyjna	1,36	5,87
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	90,4%	75,5

¹⁰ Przeprowadzono łącznie 6 wywiadów pogłębionych (IDI) na przełomie czerwca i lipca 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT.

Podobszar rewitalizacji II

Podobszar zlokalizowany jest we wschodniej części miasta. Jego granice ze wschodu wyznacza rzeka Biała, a od zachodu ul. Pionkowa. Są to tereny przemysłowe, po dawnych Zakładach Chemicznych „Terpen”. Pierwotnie zakłady Terpen powstały w Chorzowie, jednak po pożarze w 1956 zdecydowano o przeniesieniu ich do Czechowic-Dziedzic, gdzie w 1958 r. podpisano akt erekcyjny. Zakład przez dekady zajmował się rektyfikacją oleju talowego, a jego załoga ma na koncie wiele patentów. Niestety wraz z upadkiem zakładu i zmianami właścicielskimi teren nie został oczyszczony z niebezpiecznych odpadów, a kolejni właściciele składowali na nim „nowe” odpady. Przedmiotowy podobszar jest własnością Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu firmy prywatnej. Podobszar negatywnie oddziałuje na sferę środowiskową oraz otaczające go tereny, stwarzając także zagrożenie dla mieszkańców miasta. Co więcej poprzez sąsiedztwo rzeki Białej bez interwencji na tym podobszarze może dojść do istotnych problemów środowiskowych.

6.7 Potencjały i deficyty obszaru rewitalizacji

Tabela 28 Potencjały i deficyty obszaru rewitalizacji

Potencjały	Deficyty
Dodatnie saldo migracji	Starzenie się społeczności lokalnej
Działalność organizacji pozarządowych	Obniżająca się aktywność kulturalna mieszkańców
Funkcje centrotwórcze obszaru	Zwiększony poziom bezrobocia, w szczególności wśród kobiet
Dobre skomunikowanie obszaru	Zwiększone zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej
Wysoka liczba terenów rekreacyjnych	Brak wyraźnego centrum społeczno-usługowo-kulturalnego
Rezerwy przestrzeni i obiektów umożliwiających prowadzenie działań rewitalizacyjnych	Rozproszenie usług publicznych (w szczególności rozproszenie referatów i instytucji miejskich)
Dostępność punktów usług publicznych	Niska liczba miejsc parkingowych i problemy związane z zagęszczeniem ruchu samochodowego w szczególności w dni targowe
Prężnie działające i odnowione instytucje miejskie (np. Biblioteka)	Niska jakość infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wymagającej wsparcia i modernizacji

	Spadająca aktywność sportowa i rekreacyjna
	Wysoka powierzchnia terenów zasklepionych (niski udział powierzchni biologicznie czynnych)
	Zagrożenie środowiskowe płynące ze składowania odpadów niebezpiecznych (podobszar II)
	Występowanie przekroczeń norm jakości powietrza i obciążenie obszaru hałasem komunikacyjnym
	Występowanie azbestu

Źródło: opracowanie własne.

6.8 Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji

Procesy identyfikowane na podobszarach są ze sobą powiązane i wywierają na siebie wpływ. Zidentyfikowane zjawiska rodzą istotne problemy, a ich skutki wpływają na obecną sytuację obserwowaną na obszarze rewitalizacji oraz w całej Gminie Czechowice-Dziedzice. Poniżej przedstawiono listę zidentyfikowanych przyczyn problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

Tabela 29 Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji

Problem	Przyczyna	Skutek	Potrzeby i wyzwania
bezrobocie, wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	zmiany społeczno-gospodarcze, ograniczenie zatrudnienia przez dużych pracodawców w duże zakłady produkcyjne	występowanie grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, marginalizacja, utrwalenie niekorzystnych modeli zachowań, możliwość wystąpienia patologii społecznych (zagrożenie uzależnieniami, trudności wychowawcze)	zwiększenie poziomu integracji mieszkańców, prowadzenie działań aktywizujących, wyrównanie szans mieszkańców w dostępie do różnorodnych usług społecznych lub rynku pracy (nabywanie nowych kwalifikacji, wsparcie w prowadzeniu i zakładaniu działalności gospodarczej)
atomizacja życia społecznego, rozluźnienie więzi społecznych	ruchy migracyjne powodują trudności w integracji z lokalną społecznością, w wywiadach pogłębionych badani wskazywali na znaczną grupę uchodźców wojennych, która rozpoczęła pracę w czechowickich zakładach produkcyjnych	problemy w integracji nowych sąsiadów, spadające poczucie bezpieczeństwa, alienacja i pozostawienie mieszkańców „samych sobie”	wzmocnienie poczucia tożsamości wśród wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz gminy Czechowice-Dziedzice
niezadowalająca jakość terenów zielonych, sportu i rekreacji	brak odpowiedniego zagospodarowania i aranżacji przestrzeni, zapóźnienia w zakresie modernizacji obiektów sportowych, co wymaga znacznych nakładów finansowych	występowania powierzchni zielonych i obiektów sportowych, które aktualnie nie spełniają swoich pierwotnie założonych funkcji (integracji, rekreacji, rozrywki, sportu)	zmiana zagospodarowania przestrzeni i obiektów w kierunku wzbogacenia ich o dodatkowe funkcje – sportowe, rekreacyjne, integracyjne, wypoczynkowe, drobnego handlu i usług
niedostosowanie do potrzeb i wzrost kosztów utrzymania obiektów użyteczności publicznej	zapóźnienia w zakresie modernizacji i wyposażenia obiektów	funkcjonujące obiekty użyteczności publicznej często są niedostosowane do aktualnych potrzeb (nie spełniają wymagań	dostosowanie do różnych grup użytkowników (dzieci, młodzieży, osób w wieku produkcyjnym, seniorów) i modernizacja obiektów w celu

Problem	Przyczyna	Skutek	Potrzeby i wyzwania
		dostępności dla osób o szczególnych potrzebach i energooszczędności)	nadania nowych funkcji (lub przywrócenia funkcji)
niska jakość powietrza i przekroczenia norm jakości powietrza	dominująca emisja z sektora komunalno-bytowego, w tym z przestarzałych pieców na paliwa stałe (tzw. kopciuchów), duże natężenie ruchu drogowego i emisje komunikacyjne. niska efektywność energetyczna budynków, brak termomodernizacji.	obniżenie jakości życia mieszkańców, spadek atrakcyjności miasta jako miejsca do życia i inwestycji, wzrost kosztów utrzymania budynków i infrastruktury	modernizacja energetyczna budynków, wymiana taboru komunikacyjnego na nisko lub zero emisyjny

Źródło: opracowanie własne

Zaproponowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy, zapobiegać im oraz dążyć do likwidowania przyczyn zjawisk kryzysowych. W przypadku podobszaru I kluczowe jest przeciwdziałanie występowaniu problemów społecznych, takich jak zwiększony poziom bezrobocia, problemy wychowawcze, obniżająca się aktywność kulturalna i sportowa. Możliwość taką stworzyć może poprawa warunków dzięki modernizacji budynków i obiektów, które mogą służyć działaniom integracyjnym, jak i stworzenie atrakcyjnej oferty, która sprzyjać będzie integracji społeczności lokalnej. Kompleksowe przedsięwzięcia obejmujące oddziaływanie społeczne oraz interwencję infrastrukturalną pozwolą na ożywienie obszaru rewitalizacji oraz będą przeciwdziałać problemom społecznym.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji nakłada obowiązek sporządzenia wizji obszaru rewitalizacji. Zaproponowana wizja ma charakter kierunkowy i określa pożądane efekty realizacji celów rewitalizacji po zakończeniu wdrażania programu. Wypracowana partycypacyjnie wizja to projekcja oczekiwanego stanu, jaki powinien uzyskać obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu działań interwencyjnych.

Wizja obszaru rewitalizacji

Po przeprowadzeniu rewitalizacji Czechowice-Dziedzice staną się miastem, które harmonijnie łączy nowoczesność z tradycją, oferując mieszkańcom wysoką jakość życia. Dzięki realizacji kluczowych projektów rewitalizacyjnych, takich jak modernizacja infrastruktury społecznej i technicznej, miasto zyska nowoczesne centrum społeczno-kulturalne, które stanie się miejscem integracji mieszkańców oraz rozwoju lokalnych inicjatyw. Odnowione budynki publiczne i mieszkalne będą dostosowane do współczesnych standardów energooszczędności i dostępności, co poprawi komfort życia oraz zmniejszy koszty ich utrzymania.

Rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym rekultywacja obszarów przemysłowych, przyczyni się do poprawy jakości środowiska naturalnego i stworzenia nowych przestrzeni rekreacyjnych. Wprowadzenie ekologicznych rozwiązań, takich jak zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych oraz modernizacja taboru komunikacyjnego, uczyni miasto zdrowszym i bardziej przyjaznym dla mieszkańców.

Czechowice-Dziedzice staną się miastem, które skutecznie przeciwdziała starzeniu się społeczności lokalnej poprzez tworzenie przyjaznych warunków do osiedlania się młodych rodzin oraz wprowadzenie programów międzypokoleniowych. Inwestycje w infrastrukturę oraz atrakcyjne przestrzenie przyciągną nowych mieszkańców, a działania dążące do wsparcia i aktywizacji zawodowej, zwłaszcza dla kobiet, znacząco obniżą poziom bezrobocia.

Miasto zyska nowoczesne centrum społeczno-usługowo-kulturalne, które stanie się sercem życia społecznego. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy będą mogli uczestniczyć w różnorodnych wydarzeniach, spotkaniach społecznych a także zrobić drobne zakupy wspierając lokalnych przedsiębiorców.

Czechowice-Dziedzice staną się miejscem, które oferuje szerokie możliwości zatrudnienia, szczególnie dla kobiet. Programy szkoleń zawodowych, wsparcia przedsiębiorczości oraz rozwój sektora usług wpłyną na zmniejszenie bezrobocia. Zwiększenie dostępności usług pomocy społecznej i wprowadzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób potrzebujących przyczyni się do poprawy jakości życia najbardziej potrzebujących mieszkańców.

Czechowice-Dziedzice postawią na ekologiczne rozwiązania, redukując powierzchnię terenów zasklepionych na rzecz powierzchni biologicznie czynnych. Rekultywacja terenów zdegradowanych

i bezpieczne zarządzanie odpadami niebezpiecznymi poprawią jakość środowiska. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenie hałasu komunikacyjnego uczynią miasto zdrowszym miejscem do życia. Usunięcie azbestu i innych zagrożeń środowiskowych zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców.

8. Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji

Obszar będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców.

Poszczególne zapisy o charakterze postulatywnym wynikają ze szczegółowej analizy problemowej zaprezentowanej w części diagnostycznej i stanowią odpowiedź na zidentyfikowane niekorzystne zjawiska i procesy odnotowywane na obszarze rewitalizacji.

	Cel strategiczny rewitalizacji 1.	Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności
	Cel strategiczny rewitalizacji 2.	Modernizacja infrastruktury i podniesienie jakości przestrzeni publicznej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy
	Cel strategiczny rewitalizacji 3.	Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury

W następnej tabeli przedstawiono dedykowane kierunki działań, realizujące sformułowane cele strategiczne. Zarówno cele strategiczne, jak i kierunki działań bazują na zdiagnozowanych potencjałach obszaru rewitalizacji oraz mają za zadanie zniwelować jego deficyty.

Tabela 30 Cele strategiczne

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Cel strategiczny rewitalizacji 1. Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	1.1 Stworzenie oferty wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji	- Wysoka liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, w tym ze względu na niezaradność w sprawach wychowawczych, niepełnosprawność oraz uzależnienia - Ujemny przyrost naturalny, starzenie się społeczności lokalnej - Brak możliwości znalezienia atrakcyjnego zatrudnienia - Zwiększony poziom bezrobocia - Spadająca aktywność sportowa i rekreacyjna	- Aktywność obywatelska wyrażona wysoką liczbą organizacji społecznych - Dodatnie saldo migracji - Stosunkowo dobra pozycja gospodarcza obszaru - Wysoka dostępność szybkiego Internetu	- Spadek liczby osób bezrobotnych - Spadek liczby klientów MOPS - Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji - Rozwinięte inicjatywy edukacyjne i kulturalne - Zwiększone uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu społeczno-kulturalnym miasta

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Cel strategiczny rewitalizacji 2. Modernizacja infrastruktury, poprawa ładu przestrzennego w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy	2.1 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów na rzecz lokalnej społeczności 2.2 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	- Degradacja techniczna i brak odpowiedniego wyposażenia/dostosowania obiektów uniemożliwiająca ich pełne wykorzystanie (np. walcownia) - Niska jakość infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wymagającej wsparcia i modernizacji - Rozproszenie usług publicznych (w szczególności rozproszenie referatów i instytucji miejskich) - Niski poziom dostosowania obiektów w zakresie energooszczędności - Niski poziom dostosowania obiektów do osób o szczególnych potrzebach - Niski udział powierzchni biologicznie czynnych - Brak wyraźnego centrum społeczno-usługowo-kulturalnego	- Występowanie znacznej liczby zabytków świadczących o bogatym dziedzictwie kulturowym obszaru - Częściowo zrewitalizowane obiekty (przede wszystkim tereny zielone)	- Poprawa ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji - Poprawa wizerunku, estetyki przestrzeni publicznych - Zagospodarowanie i doposażenie obiektów, które utraciły swoje funkcje - Aktywne korzystanie z lokalnych przestrzeni publicznych - Powstanie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom - Poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej, - Rozszerzenie zasobów infrastrukturalnych dla działań pomocowych, kulturalnych, edukacyjnych, - Wzrost dostępności obiektów i przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami - Zwiększenie powierzchni urządzonych terenów zielonych

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Cel strategiczny rewitalizacji 3. Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury	3.1 Poprawa jakości powietrza	- Okresowe przekroczenia norm jakości powietrza - Obciążenie obszaru hałasem komunikacyjnym - Występowanie wyrobów azbestowych i zawierających azbest	- Występowanie enklaw zieleni - Optymalizacja energetyczna niektórych budynków użyteczności publicznej	- Poprawa jakości powietrza - Zrównoważone wykorzystanie zasobów

Źródło: opracowanie własne

9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono katalog zgromadzonych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zbiór projektów jest wypadkową spotkań konsultacyjnych, otwartego naboru projektów (trwającego w dniach 5.06-30.06.2024) oraz propozycji samorządu i jego jednostek organizacyjnych.

Tabela 31 Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot wnioskujący	Miejsce realizacji	Okres realizacji	Wartość ogólna
1	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o.	PKM Czechowice-Dziedzice sp. z o.o. ul. Michała Drzymały 16, Gmina Czechowice-Dziedzice	2025-2030	16 000 000,00 zł
2	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o.	PKM Czechowice-Dziedzice sp. z o.o. ul. Michała Drzymały 16, Gmina Czechowice-Dziedzice	2025-2030	10 000 000,00 zł
3	Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów przemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach	Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o.	Teren inwestycji, o łącznej powierzchni 5,4141 ha, jest zlokalizowany w centrum Czechowic-Dziedzic w sąsiedztwie dworca kolejowego, na działkach o numerach: 3789/234; 3789/238; 3789/254; 3789/261; 3789/281; 3789/282; 789/283; 3789/284; 3789/285; 3789/286; 3789/287; 3789/288; 3789/289; 3789/290; 3789/291; 3789/292; 555/18; 555/22; 55/23; 555/31; 555/32; 555/33; 555/34; 555/35; 555/36; 555/37; 555/38; 1638/2. Obszar ograniczony jest drogami: od północy ul. Gabriela Narutowicza, od wschodu ul. Romualda Traugutta (wiadukt nad torami kolejowymi), od południa ul. Hutnicza oraz od zachodu zabudowaniami przy ul. Jana Kochanowskiego. Na teren prowadzi wjazd od zachodu poprzez istniejącą drogę publiczną (ul. Hutnicza).	2024-2026	48 844 121,49 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot wnioskujący	Miejsce realizacji	Okres realizacji	Wartość ogólna
4	Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza	Administracja Mieszkań "Silesia" sp. z o.o.	ul. Górnicza 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 57, 59, 61, 63, 65, 69, 71, 73, 75, 77; ul. Węglowa 108, 106, 104, 102, 100, 98, 96, 94, 92, 90, 88, 86, 84, 82, 80, 78, 76, 74, 72, 70, 68, 66, 64, 62, 60; Nad Białką 5, 9, 13	2025-2030	13 000 460,00 zł
5	CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	Gmina Czechowice-Dziedzice	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2027	4 917 590,00 zł
6	Poznajmy się	Gmina Czechowice-Dziedzice	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2026	693 025,00 zł
7	Cafe Przystanek	Gmina Czechowice-Dziedzice	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2029	590 312,50 zł
8	„NIE-zwykła Transformacja”	Gmina Czechowice-Dziedzice	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2026	3 405 163,77 zł
9	Aktywni NIE- zwykli	Spółdzielnia Socjalna Czecho-Best	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2027	1 157 118,00 zł
suma					98 607 790,76 zł

Źródło: opracowanie własne.

9.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

1.	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania		
Nazwa przedsięwzięcia			
Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania			
Nazwa wnioskodawcy			
Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Zastąpienie istniejących autobusów spalinowych zasilanych olejem napędowym autobusami zeroemisyjnymi, ekologicznymi.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i redukcję negatywnych zjawisk społecznych i środowiskowych.			
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia			
Zakup 4 autobusów klasy MAXI wraz z niezbędną infrastrukturą.			
Powiązanie z celami GPR			
Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury.			
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Przedsięwzięcie zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi niepełnosprawnościami nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Zakupione autobusy będą w pełni dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami.			
Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
PKM Czechowice-Dziedzice sp. z o.o. ul. Michała Drzymały 16, Gmina Czechowice-Dziedzice Zajezdnia autobusowa znajduje się poza OR jednak projekt ze względu na swoją specyfikę – a więc zakup taboru niskoemisyjnego będzie służył mieszkańcom obszaru rewitalizacji jak i mieszkańcom całej gminy. Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w ścisłym centrum miasta, gdzie koncentruje się najwyższa liczba przystanków komunikacyjnych. Wymiana taboru na niskoemisyjny powinna podnieść jakość powietrza na obszarze rewitalizacji, ale także przyczynić się do poprawy warunków środowiskowych w całej gminie.			
Okres realizacji:			
2025-2030			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
2 400 000,00		13 600 000,00	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
16 000 000 zł			

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- Zakup autobusów klasy MAXI wraz z niezbędną infrastrukturą: 4 szt
Protokół odbioru

Wskaźniki rezultatu:

- Wykonanie określonej ilości wzkm w roku: 50 000 na pojazd
- Dokumentacja przewozowa

2. Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania			
Nazwa przedsięwzięcia			
Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania.			
Nazwa wnioskodawcy			
Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego, aktywizacja przemieszczania się osób starszych, integracja społeczeństwa m.in. poprzez uruchomienie nowych połączeń komunikacyjnych na terenach dotychczas nie obsługiwanych przez komunikację miejską, skomunikowanie miejsc obecnie nie dostępnych dla typowych autobusów komunikacji miejskiej; wąskie ulice, ograniczona infrastruktura, duża odległość od głównych ciągów komunikacyjnych (sołectwa, wąskie uliczki osiedlowe, tereny o rzadkiej zabudowie), poprzez włączenie do użytkowania małych autobusów miejskich klasy MINI (np. typu bus).			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i redukcję negatywnych zjawisk społecznych.			
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia			
Zakup 4 autobusów klasy MINI wraz z niezbędną infrastrukturą.			
Powiązanie z celami GPR			
Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury.			
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Przedsięwzięcie zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi niepełnosprawnościami nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Zakupione autobusy będą w pełni dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami.			
Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
PKM Czechowice-Dziedzice sp. z o.o. ul. Michała Drzymały 16, gmina Czechowice-Dziedzice Zajezdnia autobusowa znajduje się poza OR jednak projekt ze względu na swoją specyfikę – a więc zakup taboru niskoemisyjnego będzie służył mieszkańcom obszaru rewitalizacji jak i mieszkańcom całej gminy. Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w ścisłym centrum miasta, gdzie koncentruje się najwyższa liczba przystanków komunikacyjnych. Wymiana taboru na niskoemisyjny powinna podnieść jakość powietrza na obszarze rewitalizacji, ale także przyczynić się do poprawy warunków środowiskowych w całej gminie.			
Okres realizacji:			
2025-2023			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 500 000,00		8 500 000,00	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
10 000 000 zł			

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- Zakup autobusów klasy MINI wraz z niezbędną infrastrukturą: 4 szt
Protokół odbioru

Wskaźniki rezultatu:

- Wykonanie określonej ilości wzkm w roku: 50 000 na pojazd
Dokumentacja przewozowa

3.	Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów przemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach
Nazwa przedsięwzięcia	
Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów przemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach	
Nazwa wnioskodawcy	
Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o.	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
W efekcie projektu: – zdewastowany i nieużytkowany, zamknięty dla mieszkańców teren przemysłowy w centralnej części miasta zostanie zrewitalizowany uzyskując nowe funkcje (aspekt przestrzenny), – powstanie przestrzeni dla organizowania lokalnych wydarzeń, spotkań mieszkańców, spędzania wolnego czasu, nawiązywania relacji społecznych (aspekt społeczny), – poprawi się dostęp do dworca kolejowego (parkingi), co wraz z równolegle realizowanymi inwestycjami na samym dworcu, pozytywnie wpłynie na skłonność mieszkańców do korzystania z najbardziej ekologicznego środka transportu, jakim jest kolej (aspekt środowiskowy), - poprawi się jakość infrastruktury publicznej, co pozytywnie wpłynie na atrakcyjność inwestycyjną miasta (aspekt gospodarczy), – wygenerowany zostanie potencjał do lokalizowania w tym miejscu nowych przedsięwzięć w przyszłości (aspekt rozwojowy).	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Przedmiotem projektu jest rewitalizacja istniejących obiektów i przestrzeni po Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach- Dziedzicach do celów multifunkcyjnych dla wydarzeń publicznych, społecznych, edukacyjnych, gospodarczych, a także kulturalnych, z możliwością organizacji ekspozycji multimedialnej.	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
Zakres rzeczowy obejmuje: – wyburzenie 2 stacji transformatorowych i budynku gospodarczego, – rewitalizację i adaptację na nowe funkcje zabytkowego budynku d. Hali Walcowni Blach, – odnowienie elewacji zabytkowego budynku obejmującego 5 połączonych hal industrialnych (Hala Prasowni A, Hala Prasowni B, Hala Prasowni C, Hala Obróbki, Hala Odlewni Metali), – rewitalizację otoczenia budynków, w tym oczyszczenie i wyrównanie terenu, realizację nowej infrastruktury drogowej wraz z parkingami oraz infrastruktury przeznaczonej dla pieszych (deptaki, place), realizację nowej infrastruktury błękitno-zielonej uzupełnionej o elementy małej architektury.	
Powiązanie z celami GPR	
Modernizacja infrastruktury i podniesienie jakości przestrzeni publicznej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy.	
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	
Przedsięwzięcie zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi niepełnosprawnościami nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przeprowadzone roboty budowlane i modernizacja uwzględnią będą zasady uniwersalnego projektowania w obiektach dla zapewnienia ich dostępności. Obiekt pozbawiony zostanie barier architektonicznych. Ciągi komunikacyjne wyposażone zostaną w system fakturowych oznaczeń nawierzchni.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	
Teren inwestycji, o łącznej powierzchni 5,4141 ha, jest zlokalizowany w centrum Czechowic-Dziedzic w sąsiedztwie dworca kolejowego, na działkach o numerach: 3789/234; 3789/238; 3789/254; 3789/261;	

3789/281; 3789/282; 789/283; 3789/284; 3789/285; 3789/286; 3789/287; 3789/288; 3789/289; 3789/290; 3789/291; 3789/292; 555/18; 555/22; 55/23; 555/31; 555/32; 555/33; 555/34; 555/35; 555/36; 555/37; 555/38; 1638/2. Obszar ograniczony jest drogami: od północy ul. Gabriela Narutowicza, od wschodu ul. Romualda Traugutta (wiadukt nad torami kolejowymi), od południa ul. Hutnicza oraz od zachodu zabudowaniami przy ul. Jana Kochanowskiego. Na teren prowadzi wjazd od zachodu poprzez istniejącą drogę publiczną (ul. Hutnicza).

Okres realizacji:

2024-2026

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
15 090 053,81 zł		33 754 067,68 zł	

Łączna wartość przedsięwzięcia

48 844 121,49 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na obszarze objętym transformacją [1 szt.] - Protokół zakończenia prac / protokół odbioru
Pomiar dotyczy liczby nowo wybudowanych lub istniejących obiektów udostępnionych do ponownego wykorzystania na cel społeczny, gospodarczy, środowiskowy lub edukacyjny. W przypadku analizowanego projektu takim obiektem jest zrewitalizowany budynek A, tj. dawna Hala Walcowni Blach (prace w tym zakresie będą realizowane na etapie 1 przedsięwzięcia.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) [1 szt.] - Protokół zakończenia prac / protokół odbioru
Pomiar dotyczy liczby nowo wybudowanych lub istniejących obiektów, które zaopatrzone w elementy ułatwiające dostęp i poruszanie się po nich osobom z niepełnosprawnościami. W przypadku analizowanego projektu takim obiektem jest zrewitalizowany budynek A, tj. dawna Hala Walcowni Blach (prace w tym zakresie będą realizowane na etapie 1 przedsięwzięcia.

Wskaźniki rezultatu:

- Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach [3 EPC] - Umowa regulująca stosunek pracy
Mierzona będzie liczba miejsc pracy wyrażona w średnich rocznych ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) utworzonych w przedsiębiorstwie Wnioskodawcy. Wskaźnik stanowi różnicę między rocznymi EPC obsadzonymi przed rozpoczęciem projektu i rok po zakończeniu projektu. Wnioskodawca potwierdza wzrost zatrudnienia, zgodnie z definicją wskaźnika, poprzez złożenie informacji o ilości osób zatrudnionych w roku przed realizacją projektu, w porównaniu do ilości osób zatrudnionych po 12 miesiącach (po zakończeniu realizacji projektu), w oparciu o dokumentację składaną do ZUS.
- Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną [1,9914 ha] -Protokół zakończenia prac / protokół odbioru
W celu rozliczenia wskaźnika Wnioskodawca przedstawi dokument powykonawczy potwierdzający zakończenie prac wraz z mapą zawierającą podstawowe dane geodezyjne (granice i nr działek oraz ich powierzchnię). W dokumencie zostanie potwierdzona powierzchnia terenu ujęta we wskaźniku. Wskaźnik obejmuje powierzchnię biologicznie czynną w etapie 1 i 3 przedsięwzięcia.

4. Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza			
Nazwa przedsięwzięcia			
Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza			
Nazwa wnioskodawcy			
Administracja Mieszkań "Silesia" sp. z o.o.			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Wskazane budynki mieszkalne objęte są ewidencją zabytków i ze względu na brak środków na odpowiednie prace konserwatorskie niszczą oraz wykazują znaczne straty energetyczne.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Poprawa jakości tkanki mieszkaniowej i poprawa warunków zamieszkania dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.			
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia			
– remont dachów, – remont elewacji (czyszczenie stuletniej cegły), – nowe tynki.			
Powiązanie z celami GPR			
Modernizacja infrastruktury i podniesienie jakości przestrzeni publicznej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy.			
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Przedsięwzięcie zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi niepełnosprawnościami nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przeprowadzone roboty budowlane i modernizacja uwzględniać będą zasady uniwersalnego projektowania w obiektach dla zapewnienia ich dostępności.			
Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
ul. Górnica 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 57, 59, 61, 63, 65, 69, 71, 73, 75, 77; ul. Węglowa 108, 106, 104, 102, 100, 98, 96, 94, 92, 90, 88, 86, 84, 82, 80, 78, 76, 74, 72, 70, 68, 66, 64, 62, 60; Nad Białką 5, 9, 13			
Okres realizacji:			
2025-2030			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
	1 950 069,00	11 050 391,00	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
13 000 460,00 zł			

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- Liczba zmodernizowanych nieruchomości: 46

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób, których warunki zamieszkania w wyniku realizacji projektu uległy poprawie: 200 osób

5. CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne
Nazwa przedsięwzięcia
CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Czechowice-Dziedzice
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
W efekcie realizowanego projektu na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice powstanie Centrum Usług Społecznych, które zapewni realizację usług społecznych odpowiadających potrzebom mieszkańców.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem projektu jest przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych co pozwoli na zwiększenie dostępu mieszkańcom gminy do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej. Realizacja usług społecznych przyczyni się do deinstytucjonalizacji, jednocześnie wzmacniając funkcję poszczególnych grup mieszkańców. Wsparciem w ramach projektu objęte zostaną w szczególności osoby potrzebujące pomocy w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku, stanu zdrowia, osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie, osoby świadczące usługi społeczne, pracownicy służb i instytucji działających na rzecz tych osób. W ramach przekształcenia funkcjonującego w gminie ośrodka pomocy społecznej w centrum, planuje się wprowadzenie nowych usług społecznych.
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia
1. Wyposażenie pomieszczeń CUS i nowych stanowisk pracy 2. Finansowanie zatrudnienia pracowników CUS 3. Usługa w systemie Teleopieki 4. Usługa wczesnego wykrywania schorzeń geriatrycznych 5. Mobilna usługa domowa 6. Krótkoterminowa usługa interwencyjno-opiekuńcza 7. Zajęcia edukacyjne dla opiekunów faktycznych os. niesamodzielnych 8. Usługa pomocy sąsiedzkiej 9. Utworzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego 10. Specjalistyczne szkolenia dla kadry w zakresie przeciwdziałania przemocy i kryzysom społecznym
Powiązanie z celami GPR
Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
Udział w przedsięwzięciu zostanie zapewniony osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi niepełnosprawnościami będą miały zagwarantowany swobodny udział w organizowanej ofercie poprzez jej dostosowanie do określonych potrzeb (np. zatrudnienie tłumacza języka migowego, organizacja oferty w miejscach dla osób o ograniczonej zdolności ruchowej itp.)
Miejsce realizacji przedsięwzięcia
ul. Kolejowa 37, 43-502 Czechowice-Dziedzice, teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR

Okres realizacji:			
2024-2027			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
245 879,50		4 671 710,50	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
4 917 590,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (ogółem: 491) Narzędzia pomiaru: - Deklaracje uczestnictwa w projekcie/umowy uczestnictwa, - Deklaracje uczestnictwa w projekcie/umowy uczestnictwa (w przypadku opiekunów faktycznych) 2. Liczba osób, które uzyskały wsparcie w ramach usług realizowanych przez utworzone w projekcie Centra Usług Społecznych (ogółem: 491) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji - Lista osób, które otrzymały wsparcie z podziałem na formy wsparcia			
Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (wartość docelowa ogółem: 33) Narzędzia pomiaru: - Umowy cywilno-prawne/umowy o pracę - Dokument potwierdzający gotowość do świadczenia usługi np. porozumienia z asystentami 2. Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (wartość docelowa ogółem: 1) Narzędzia pomiaru: Sprawozdanie z rozszerzenia oferty wsparcia lub podniesienia jakości oferowanych usług 3. Liczba utworzonych Centrów Usług Społecznych w ramach projektu (wartość docelowa ogółem: 1) Narzędzia pomiaru: - Uchwały o utworzeniu Centrum Usług Społecznych - Informacja ze strony internetowej o liczbie dostępnych miejsc 4. Liczba przyjętych Programów usług społecznych (wartość docelowa ogółem: 1) Narzędzia pomiaru: -Uchwały o przyjęciu programu usług społecznych			

6.	Poznajmy się		
Nazwa przedsięwzięcia			
Poznajmy się			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Czechowice-Dziedzice			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
Wsparciem objęte będą dzieci cudzoziemców w wieku 7-12 lat legalnie przebywających na terenie Gminy, którzy byli zmuszeni opuścić swoje dotychczasowe miejsca zamieszkania z powodów ekonomicznych, kryzysów humanitarnych lub innych. Podjęte działania ułatwią dzieciom, a poprzez nie pozostałym członkom rodziny, proces integracji niezależnie od pochodzenia, narodowości, wyznania. Udział w projekcie pozwoli na niwelowanie deficytów, ułatwi proces asymilacji i integracji, przyczyni się do przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznego.			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
Celem projektu jest udzielenie wsparcia dzieciom cudzoziemców w wieku 7-12 lat legalnie przebywającym na terenie Gminy, którzy byli zmuszeni opuścić swoje dotychczasowe miejsca zamieszkania z powodów ekonomicznych, kryzysów humanitarnych lub innych.			
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia			
1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wychowującym się w rodzinach cudzoziemskich, legalnie przebywających na terenie Gminy, systemu wsparcia w adaptacji i wsparcia rozwoju. 2. Podniesienie kompetencji kadry pracującej z dziećmi i młodzieżą wychowującymi się w rodzinach cudzoziemców.			
Powiązanie z celami GPR			
Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności			
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Udział w przedsięwzięciu zostanie zapewniony osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi niepełnosprawnościami będą miały zagwarantowany swobodny udział w organizowanej ofercie poprzez jej dostosowanie do określonych potrzeb (np. zatrudnienie tłumacza języka migowego, organizacja oferty w miejscach dla osób o ograniczonej zdolności ruchowej itp.)			
Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
ul. Kolejowa 37, 43-502 Czechowice-Dziedzice, teren Gminy Czechowice-Dziedzice			
Okres realizacji:			
2024-2026			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
69 302,50		589 071,25	34 651,25
Łączna wartość przedsięwzięcia			
693 025,00 zł			

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej- Ogółem 50 (25K,25M)
Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie list obecności, potwierdzających udział w danej formie wsparcia.
- Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie- Ogółem 50 (25K,25M)
Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie list obecności, potwierdzających udział w danej formie wsparcia.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób, których sytuacja życiowa w wyniku projektu uległa poprawie: 100 osób

7.	Cafe Przystanek
Nazwa przedsięwzięcia	
Cafe Przystanek	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Czechowice-Dziedzice	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Projekt ma na celu zwiększenie dostępności do usług, niwelowanie deficytów oraz rozwijanie potencjału młodzieży w wieku 14-18 lat mieszkającej na terenie gminy Czechowice-Dziedzice, poprzez realizację kompleksowych działań w obszarze problemów behawioralnych, w szczególności nadużywania nowych technologii (cyberuzależnienie). Planuje się adaptację pomieszczenia znajdującego się w zasobach Ośrodka Pomocy Społecznej na klubokawiarnię, która będzie miejscem spotkań młodzieży, realizacji warsztatów i grupy wsparcia. Miejsce to ma stać się przestrzenią do nawiązywania relacji i podejmowania różnorodnych aktywności.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Celem projektu jest stworzenie miejsca/przestrzeni klubokawiarni do nawiązywania relacji i podejmowania różnorodnych aktywności w środowisku w zamian za wycofywanie się z życia społecznego i podejmowanie aktywności tylko w świecie wirtualnym. Podjęcie tych działań przyczyni się do podniesienia kompetencji młodzieży, zwiększenia jej aktywności w środowisku lokalnym, wzmocnieniu inicjatywy i potencjału oraz będzie alternatywą dla świata cyfrowego, co pozytywnie wpłynie na funkcjonowanie społeczne uczestników w środowisku rodzinnym, szkolnym, rówieśniczym.	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
1. Adaptacja pomieszczenia na klubokawiarnię oraz jej doposażenie. 2. Rozwijanie kompetencji i potencjału młodzieży w celu wzmocnienia ich aktywności społecznej. 3. Podniesienie kompetencji kadry pracującej bezpośrednio z młodzieżą wymagającą wsparcia z powodu nadużywania nowych technologii.	
Powiązanie z celami GPR	
Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	
Udział w przedsięwzięciu zostanie zapewniony osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi niepełnosprawnościami będą miały zagwarantowany swobodny udział w organizowanej ofercie poprzez jej dostosowanie do określonych potrzeb (np. zatrudnienie tłumacza języka migowego, organizacja oferty w miejscach dla osób o ograniczonej zdolności ruchowej itp.)	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	
ul. Kolejowa 37, 43-502 Czechowice-Dziedzice, teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	
Okres realizacji:	
2024-2029	

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
59 031,25		501 765,62	29 515,63
Łączna wartość przedsięwzięcia			
590 312,50 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu: Całkowita liczba osób objętych wsparciem- Ogółem 50 (30K,20M) Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie list obecności, potwierdzających udział w danej formie wsparcia. Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariuszy) objętych wsparciem w programie-Ogółem 3 (3K) Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie: * Umowy cywilno-prawne/umowy o pracę * Deklaracje uczestnictwa w projekcie/umowy uczestnictwa * Lista osób, które otrzymały wsparcie z podziałem na formy wsparcia Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej- Ogółem 50 (30K,20M) Wskaźnik będzie badany na bieżąco na podstawie dokumentu potwierdzającego objęcie wsparciem oraz deklaracji uczestnictwa w projekcie.			
Wskaźniki rezultatu: • Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, którzy zdobyli nowe umiejętności, wiedzę lub uzyskali kwalifikacje- Ogółem 15 (10K, 5M) Wskaźnik monitorowany na bieżąco na podstawie dokumentu potwierdzającego objęcie wsparciem oraz deklaracji uczestnictwa w projekcie.			

8. „NIE-zwykła Transformacja”
Nazwa przedsięwzięcia
„NIE-zwykła Transformacja”
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Czechowice-Dziedzice
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Działania projektowe skupione są wokół budowania potencjału kobiet – lokalnych liderek, animatorek, działaczek w celu wsparcia ich aktywności, rozwoju kompetencji oraz motywowania i inspiracji do wdrażania nowych rozwiązań w gminie. Ponadto, zaplanowany jest szereg działań mających na celu rozwijanie aktywności społecznej, wsparcie i promocję roli kobiety w procesie transformacji, przygotowania i edukowania do zmian w obszarze zawodowym i społecznym. Zaplanowane są także działania edukacyjne skierowane głównie do dzieci i młodzieży w zakresie zmian klimatycznych i transformacji regionu, zachowania tożsamości lokalnej i regionalnej oraz więzi z historią, jak również zachowaniem tożsamości i kultury społeczności górniczych. Projekt obejmuje także zagadnienia związane z ekologią - ochroną środowiska, recyklingiem, zapobieganiem powstawania odpadów oraz podnoszenie świadomości w sferze zielonej i cyfrowej transformacji. W projekcie planuje się również wsparcie rodzin pracowników branży górniczej, jako tych, które w największym stopniu zostaną dotknięte procesem transformacji. Uzupełniając, w powiązaniu z pozostałymi formami wsparcia planuje się promowanie zdrowego trybu życia, tj. działania o charakterze sportowym, rekreacyjnym, krajoznawczym. W ramach realizacji projektu planujemy utworzenie 3 parków kieszonkowych, CTS.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem projektu jest poprawa jakości życia, rozwój potencjału, aktywności społecznej i akceptacji dla procesu transformacji i zmiany klimatycznej osób zamieszkujących, uczących się lub pracujących na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia
1. Poprawa jakości życia, rozwój aktywności społecznej i akceptacja dla procesu transformacji i zmiany klimatycznej z wykorzystaniem potencjału lokalnego. 2. Podnoszenie wiedzy i świadomości z zakresu zielonej gospodarki, ekologii oraz transformacji regionu. 3. Wspieranie inicjatyw lokalnych (oddolnych) służących poprawie jakości życia, rozwojowi aktywności społecznej i akceptacji dla procesu transformacji i zmiany klimatycznej z wykorzystaniem potencjału lokalnego. 4. Utworzenie Centrum Transformacji Społecznej. 5. Działania na rzecz mieszkańców i obszarów uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji. 6. Podnoszenie wiedzy i świadomości na temat zarządzania różnorodnością oraz wsparcia kompetencji managerskich kobiet. 7. Realizacja wizyt studyjnych oraz pozostałych form wyjazdowych.
Powiązanie z celami GPR
Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
Udział w przedsięwzięciu zostanie zapewniony osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi niepełnosprawnościami będą miały zagwarantowany swobodny udział w organizowanej ofercie poprzez jej dostosowanie do określonych potrzeb (np. zatrudnienie tłumacza języka migowego, organizacja oferty w miejscach dla osób o ograniczonej zdolności ruchowej itp.)

Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
ul. Kolejowa 37, 43-502 Czechowice-Dziedzice, teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR			
Okres realizacji:			
2024-2026			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
340 516,38		3 064 647,39	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
3 405 163,77 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) [szt.]-0 Wskaźnik mierzony w momencie rozliczania wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami w ramach danego projektu. Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) [szt.] - 0 Wskaźnik mierzony w momencie rozliczania wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami w ramach danego projektu. Całkowita liczba osób objętych wsparciem [osoby]-Ogółem 200 (160K,40M) Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie: - potwierdzenia miejsca nauki - w przypadku osób uczących się; - dokumentu potwierdzającego miejsce pracy - w przypadku osób pracujących; - oświadczenia o zamieszkaniu - w przypadku potwierdzania miejsca zamieszkania. Liczba osób w wieku 15-29 lat objętych wsparciem w programie [osoby]- Ogółem 100 (60K,40M) Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie daty urodzenia - ustalany w momencie rozpoczęcia udziału w danej formie wsparcia w projekcie. Liczba kobiet objętych działaniami podnoszącymi wiedzę i świadomość na temat zarządzania różnorodnością, kompetencji managerskich kobiet [osoby]-Ogółem 25 (25K) Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie listy obecności z pierwszej formy wsparcia oraz ankiety rekrutacyjnej. Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi i świadomościowymi związanymi z transformacją regionu [osoby]- Ogółem 200 (160K,40M) Wskaźnik będzie monitorowany w momencie rozpoczęcia przez uczestników udziału w projekcie, na podstawie listy obecności z pierwszej formy wsparcia oraz ankiety rekrutacyjnej.			
Wskaźniki rezultatu: Liczba inicjatyw lokalnych [szt.] - Ogółem 20 Wskaźnik mierzony na podstawie: * Sprawozdanie zawierające informacje na temat: - obszaru i zakresu merytorycznego podejmowanych działań i inicjatyw lokalnych - przeprowadzonej diagnozy środowiska, problemów, zasobów, potencjału i potrzeb. - sposobu zgłoszenia inicjatywy przez uczestników (mogą to być zarówno zgłoszenia formalne, np. odbywać się poprzez złożenie do organizatorów wniosku dotyczącego realizacji zadania lub nieformalne, np. wynikać z			

rozmów z uczestnikami, przeprowadzonych warsztatów, badań, rozeznania potrzeb) - realizacji zaplanowanych działań - liczby uczestników * dokumentacja fotograficzna

Liczba wspartych podmiotów III sektora działających na obszarze i na rzecz transformacji [szt.]-0

Wskaźnik mierzony w momencie rozliczania wydatku związanego z wsparciem podmiotów III sektora w ramach danego projektu.

- **Liczba utworzonych miejsc spotkań służących integracji mieszkańców danego obszaru [szt.]-Ogółem 1**

* Wykaz zawierający spis powstałych miejsc z uwzględnieniem adresu.

- **Liczba zrealizowanych wizyt studyjnych oraz pozostałych form wyjazdowych [szt.]-Ogółem 6**

* Dokumentacja fotograficzna (pojedynczy plik nie może przekroczyć 50 mb)

* Program wizyty studyjnej z uzasadnieniem wyboru podmiotu/ instytucji przyjmującej uczestników wyjazdu (ze wskazaniem liczby uczestników)

* Deklaracja uczestnictwa

- **Liczba inwestycji infrastrukturalnych [szt.]-Ogółem 3**

* Dokumentacja zdjęciowa przed i po (przy adaptacjach)

* Akt notarialny lub inny dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości lub gruntu (np. umowa najmu, umowa dzierżawy, umowa użyczenia) na terenie której planowana jest inwestycja w infrastrukturę

* Protokół zakończenia prac / protokół odbioru

9.	Aktywni NIE- zwykli
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywni NIE- zwykli	
Nazwa wnioskodawcy	
Spółdzielnia Socjalna Czecho-Best	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Planowane w projekcie usługi asystenckie zakładają pomoc w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego niezbędnych do aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego i edukacyjnego.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Celem projektu jest zwiększenia dostępności usług wspierających osoby z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie województwa śląskiego, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami, - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry bezpośrednio zaangażowanej w realizację projektu	
Powiązanie z celami GPR	
Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	
Opis rozwiązań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	
Udział w przedsięwzięciu zostanie zapewniony osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi niepełnosprawnościami będą miały zagwarantowany swobodny udział w organizowanej ofercie poprzez jej dostosowanie do określonych potrzeb (np. zatrudnienie tłumacza języka migowego, organizacja oferty w miejscach dla osób o ograniczonej zdolności ruchowej itp.)	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	
ul. Adama Mickiewicza 19, 43-502 Czechowice-Dziedzice, teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	
Okres realizacji:	
2024-2027	

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochoǳące ze źródeł krajowych publicznych	pochoǳące ze źródeł prywatnych	pochoǳące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochoǳące z innych źródeł
115 711,79		983 550,30	57 855,91 (wkład własny)
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 157 118,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (ogółem: 20) Narzędzia pomiaru: - Deklaracje uczestnictwa w projekcie/umowy uczestnictwa, - Lista osób, które otrzymały wsparcie z podziałem na formy wsparcia 2. Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) (ogółem: 1) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji 3. Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie (ogółem: 0) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji 4. Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (ogółem: 0) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji 5. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (ogółem: 20) Narzędzia pomiaru: - Deklaracje uczestnictwa w projekcie/umowy uczestnictwa, - Lista osób, które otrzymały wsparcie z podziałem na formy wsparcia 6. Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie (ogółem: 0) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji 7. Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie (ogółem: 0) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji			
Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (wartość docelowa ogółem: 1) Narzędzia pomiaru: - Dokumenty dostępne na etapie realizacji			

9.2 Pozostałe (uzupełniające) przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poza przedsięwzięciami podstawowymi, dopuszczalna na terenie miasta jest również realizacja przedsięwzięć uzupełniających. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji dopuszczalna jest realizacja działań zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki, a więc także w innych częściach Czechowic-Dziedzic. Powinny one jednak stanowić niezbędne uzupełnienie działań podejmowanych wewnątrz obszaru rewitalizacji.

Na etapie sporządzania GPR nie są znane zakresy rzeczowe oraz ramy finansowe działań uzupełniających. Beneficjentami działań powinny być osoby w wieku poprodukcyjnym, ofiary przemocy, osoby bezrobotne i organizacje pozarządowe, dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji. W szerszym ujęciu na ewentualnych działaniach uzupełniających skorzystają wszyscy mieszkańcy miasta. Idea przedsięwzięć będzie wpisywać się w cele i kierunki GPR, przez co planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców oraz pociągną za sobą szereg innych korzyści o charakterze gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnym. Działania te mogą być podjęte zarówno przez instytucje publiczne jak i organizacje pozarządowe i przedsiębiorców. Powinny uzupełniać lub podtrzymywać efekty przedsięwzięć prowadzonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym w ramach interwencji rewitalizacyjnej, na terenie miasta mogą być wdrażane także projekty uzupełniające oraz komplementarne. W tabeli poniżej przedstawiono proponowany katalog tematyczny działań uzupełniających. Nie jest to katalog zamknięty, a interesariusze rewitalizacji mogą proponować inne działania np. za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji, przy czym warunkiem koniecznym jest powiązanie proponowanego działania z celami i kierunkami działań GPR.

Tabela 32 Proponowane działania uzupełniające w powiązaniu z celami GPR

Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Zakres tematyczny	Proponowane działanie
Cel strategiczny rewitalizacji 1. Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	1.1. Stworzenie oferty wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym,	Czas Seniora
		działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem aktywnej integracji,	Pociąg do Aktywności
		akcje społeczne promujące włączenie społeczne,	„NIE-zwykłe Dziecko”
		działania służące integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami,	„NIE-zwykły Rodzic”
	1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji	integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym,	Aktywizacja społeczno-kulturalna poprzez zapewnienie oferty czasu wolnego dla mieszkańców gminy.
		wzmacnianie kapitału społecznego poprzez inicjatywy rozwijające potencjał lokalnych społeczności, organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców, promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego,	Budowa sieci księżkomatów w Czechowicach-Dziedzicach
		podnoszenia świadomości mieszkańców ws. istniejących urządzeń melioracyjnych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzic, ich funkcjonowania, konieczności ich konserwacji i utrzymywania w ramach bezpieczeństwa powodziowego	Akcje i spotkania informacyjne
		podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych w zakresie wytwarzania produktów lokalnych bądź świadczenia usług lokalnych (w tym produkty spożywcze, kulinarne, drobne rzemiosło, rękodzieło, działalność artystyczna),	Doposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach umożliwiające rozbudowę jej oferty oraz zwiększające jej dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami.
Cel strategiczny rewitalizacji 2. Modernizacja infrastruktury, poprawa ładu przestrzennego w celu zaspokojenia	2.1 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów na rzecz lokalnej społeczności	działania zmierzające do niwelowania barier dla osób o szczególnych potrzebach.	Kompleksowa przebudowa kompleksu otwartych basenów wraz z atrakcjami oraz boiskami do siatkówki plażowej wraz z zapleczem.
		działania na rzecz zachowania elementów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, w tym przebudowa niekomercyjnej infrastruktury społeczno-kulturalnej,	Przebudowa sieci wodociągowej

Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Zakres tematyczny	Proponowane działanie
potrzeb różnych grup interesariuszy		rozwój istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej,	Budowa wielofunkcyjnej hali sportowej wraz z placem przedwejściowym
		poprawa poziomu dostępności oraz jakości różnego rodzaju usług publicznych,	Przebudowa lodowiska wraz z wykonaniem zadaszenia, pomieszczeń magazynowych, nowego systemu chłodzenia oraz budynku zaplecza
		tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania i działalności organizacji społecznych,	Wymiana wysokoparametrowej kanałowej sieci ciepłowniczej na sieć wysokoparametrową preizolowaną na Osiedlu Północ w Czechowicach-Dziedzicach
	2.2 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	budowa lub przebudowa niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (np. wiaty, parki, place zabaw, skwery, oświetlenie, boiska),	Zielona i niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem w Gminie Czechowice-Dziedzice
			Przebudowa miejsc parkingowych wraz z obiektami towarzyszącymi w tym stworzenie części rekreacyjno-sportowej (boisko wielofunkcyjne, place zabaw, street workout)
Cel strategiczny rewitalizacji 3. Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury	3.1 Poprawa jakości powietrza	modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę lub modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz budowa instalacji OZE, w modernizowanych energetycznie budynkach, montaż punktów pomiarowych dotyczących jakości powietrza	Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej będących we władaniu Gminy Czechowice-Dziedzice
			Termomodernizacja budynków gminnego zasobu mieszkaniowego – Łukasiewicza 11, Traugutta 68, Traugutta 70, Sienkiewicza 32
			Rozbudowa instalacji OZE opartej o biogaz na oczyszczalni ścieków w Czechowicach-Dziedzicach

Cel rewitalizacji	Kierunek działania	Zakres tematyczny	Proponowane działanie
			Termomodernizacja starego budynku Szkoły Podstawowej nr 2 wraz z remontem nawierzchni boiska wielofunkcyjnego.
			Rozbudowa instalacji fotowoltaicznej na terenie zajezdni PKM
			Kompleksowa termomodernizacja budynków zajezdni autobusowej
			Wykonanie instalacji fotowoltaicznej wraz z magazynem energii oraz systemem zarządzania energią.

Źródło: opracowanie własne.

10. Komplementarność i mechanizmy integrowania

Ważnym elementem GPR jest komplementarność, która wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy i bariery rozwojowe, a jednocześnie wykazują spójność z określonymi celami założonymi w GPR. Komplementarność GPR jest rozpatrywana w kilku aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

10.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna Gminnego Programu Rewitalizacji odnosi się do relacji przestrzennych na obszarze rewitalizacji, w tym z pozostałymi częściami gminy. Istotne jest traktowanie przestrzeni jako całości, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać na całe otoczenie, a nie tylko punktowo. Komplementarność GPR wyrażona jest poprzez:

- Realizację głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji, czyli obszarze o szczególnej koncentracji problemów społecznych i pozaspołecznych oraz dla mieszkańców (interesariuszy) obszaru rewitalizacji,
- Realizację projektów uzupełniających dla głównych projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarze rewitalizacji i dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osób spoza obszaru rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dokonano analizy wskaźnikowej oraz przeprowadzono konsultacje społeczne. Dzięki temu poznano m.in. zależności pomiędzy elementami przestrzennymi na wyznaczonym obszarze, co pozwoliło na opracowanie celów i kierunków działań, które powinny być na nim realizowane. Skutki realizacji zaplanowanych przedsięwzięć będą widoczne na całym obszarze, ponieważ większość z nich obejmuje aspekty takie jak odnowa bądź budowa miejsc i obiektów użyteczności publicznych, a więc takich, z których korzystają wszyscy mieszkańcy gminy.

Wspominając o komplementarności przestrzennej, należy przytoczyć zapisy Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, która zalicza Gminę Czechowice-Dziedzice do subregionu południowego i do Aglomeracji Bielskiej. Strategia wojewódzka jako główne wyzwania w sferze przestrzenno-środowiskowej dla subregionu południowego wskazuje: podniesienie jakości powiązań drogowych, w tym rozwój sieci ścieżek pieszo-rowerowych, poprawę bezpieczeństwa powodziowego, poprawę jakości środowiska, w tym powietrza. Strategia wyróżnia także obszary strategicznej interwencji (OSI). Gmina Czechowice-Dziedzice została zaliczona do OSI obszary cenne przyrodniczo (wysokie walory przyrodnicze) oraz do OSI ośrodki wzrostu, jako ośrodek uzupełniający w Aglomeracji

Bielskiej. Ponadto gmina wpisuje się w OSI gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza (najwyższy obszar problemowy) oraz OSI gminy w transformacji górniczej (problem przestrzenny). Rewitalizacja prowadzona w Gminie Czechowice-Dziedzice wpłynie zatem nie tylko na samą gminę, lecz także na jej otoczenie, a ostatecznie na całe województwo śląskie.

10.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza wzajemne dopełnianie się działań sektorowych (np. animacyjno-społecznych, aktywizacyjno-gospodarczych, środowiskowych i inwestycyjnych), co zapewnia wielokierunkowe oddziaływanie na każdy z podobszarów rewitalizacji. Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach GPR dzielą się na projekty o charakterze inwestycyjnym i społecznym – obiekty, przestrzeń zostanie zrewitalizowana, a w odnowionych miejscach będą prowadzone działania aktywizacyjne, kulturalne, edukacyjne itp., które zwiększą spójność społeczną obszaru.

Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w logikę interwencji GPR, realizując jej kierunki działań, cele operacyjne i strategiczne. Dzięki temu proces rewitalizacji prowadzony jest w sposób kompleksowy, zapobiegając zjawisku fragmentaryzacji działań. W celu nadania przejrzystości, w dokumencie określono zakres, w jakim dane przedsięwzięcie jest spójne z celami rewitalizacji wynikającymi z GPR.

10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku jest dokumentem strategicznym programującym rozwój Gminy Czechowice-Dziedzice poprzez proces rewitalizacji. Zasada komplementarności proceduralno-instytucjonalnej wyrażona jest koniecznością utworzenia systemu zarządzania programem rewitalizacji, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność w zakresie wdrażanych procedur.

Wdrażanie GPR wymaga współpracy podmiotów administracji publicznej z innymi, m.in. podmiotami z sektora pozarządowego i gospodarczego. Za całościową realizację GPR odpowiada Burmistrz Czechowic-Dziedzic, a nadzór nad wdrażaniem i realizacją GPR będzie pełnił Wydział Strategii i Rozwoju.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach (przyjętym Zarządzeniem nr 200/21 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miejskiemu w Czechowicach-Dziedzicach) do zadań Wydziału Strategii i Rozwoju należy m.in.:

- tworzenie i koordynowanie realizacji strategii rozwoju gminy,

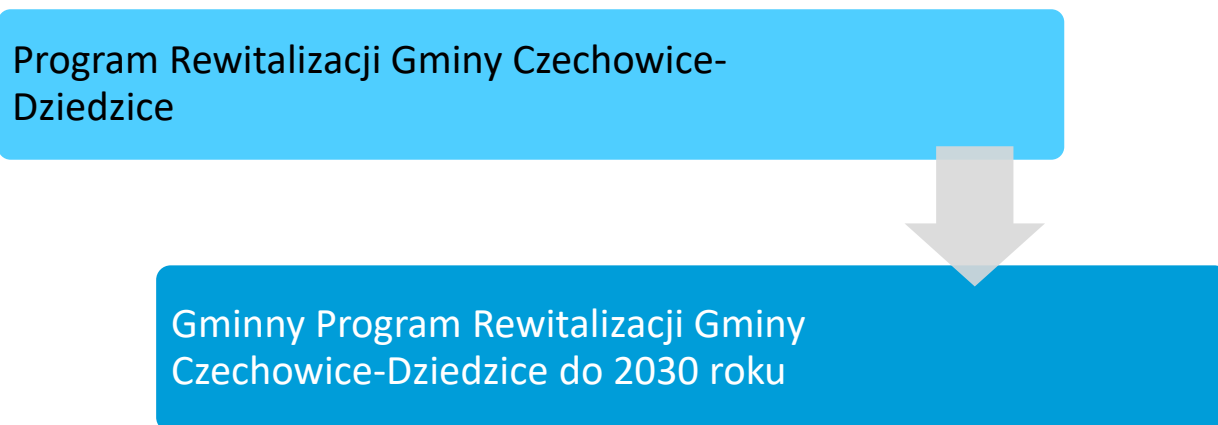
- pozyskiwanie środków krajowych i zagranicznych na realizację programów,
- koordynowanie współpracy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego,
- inicjowanie i wykorzystanie badań i analiz do poprawy zarządzania gminą.

Za koordynację rewitalizacji w gminie będzie odpowiadał wyznaczony pracownik merytoryczny, co zapewni sprawne zarządzanie procesem rewitalizacji. W ramach GPR przewiduje się współpracę z różnymi podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami z otoczenia gospodarczego, społecznego, osobami fizycznymi i organizacjami pozarządowymi. Współpraca będzie dotyczyć realizacji przedsięwzięć przewidzianych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, 1720).

10.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa wyrażona jest tym, że przedsięwzięcia planowane w ramach niniejszego GPR stanowią kontynuację polityki rozwojowej prowadzonej na terenie gminy w latach poprzednich. Od 2017 r. na terenie gminy obowiązywał Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice (zaktualizowany w 2019 r.).

Rysunek 1 Proces rewitalizacji w Gminie Czechowice-Dziedzice

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiono komplementarność założeń niniejszego GPR wcześniej obowiązującym dokumentem rewitalizacyjnym. Szczegółowe dane z zakresu realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice dostępne są pod adresem: <https://www.bip.czechowice-dziedzice.pl/bipkod/18434770>.

Tabela 33 Komplementarność dokumentów związanych z rewitalizacją

Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice		Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	
Cele strategiczne	Kierunki działań	Cele strategiczne	Kierunki działań
I. Rozwój potencjału społeczno-zawodowego	I.1 Wsparcie rodzin I.2 Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców I.3 Aktywizacja społeczności lokalnej I.4 Poprawa efektywności procesów nauczania	1. Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności	1.1 Stworzenie oferty wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji
II. Poprawa stanu infrastruktury i środowiska	II.1 Zachowanie bioróżnorodności II.2 Rozbudowa i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych II.3 Poprawa jakości infrastruktury technicznej i komunikacji zbiorowej II.4 Poprawa efektywności energetycznej budynków II.5 Poprawa bezpieczeństwa publicznego	2. Modernizacja infrastruktury i podniesienie jakości przestrzeni publicznej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy 3. Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury	2.1 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów na rzecz lokalnej społeczności 2.2 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców 3.1 Poprawa jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli zawarto istotne projekty inwestycyjne, które były realizowane ze środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice.

Tabela 34 Projekty zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice – podstawowe i uzupełniające

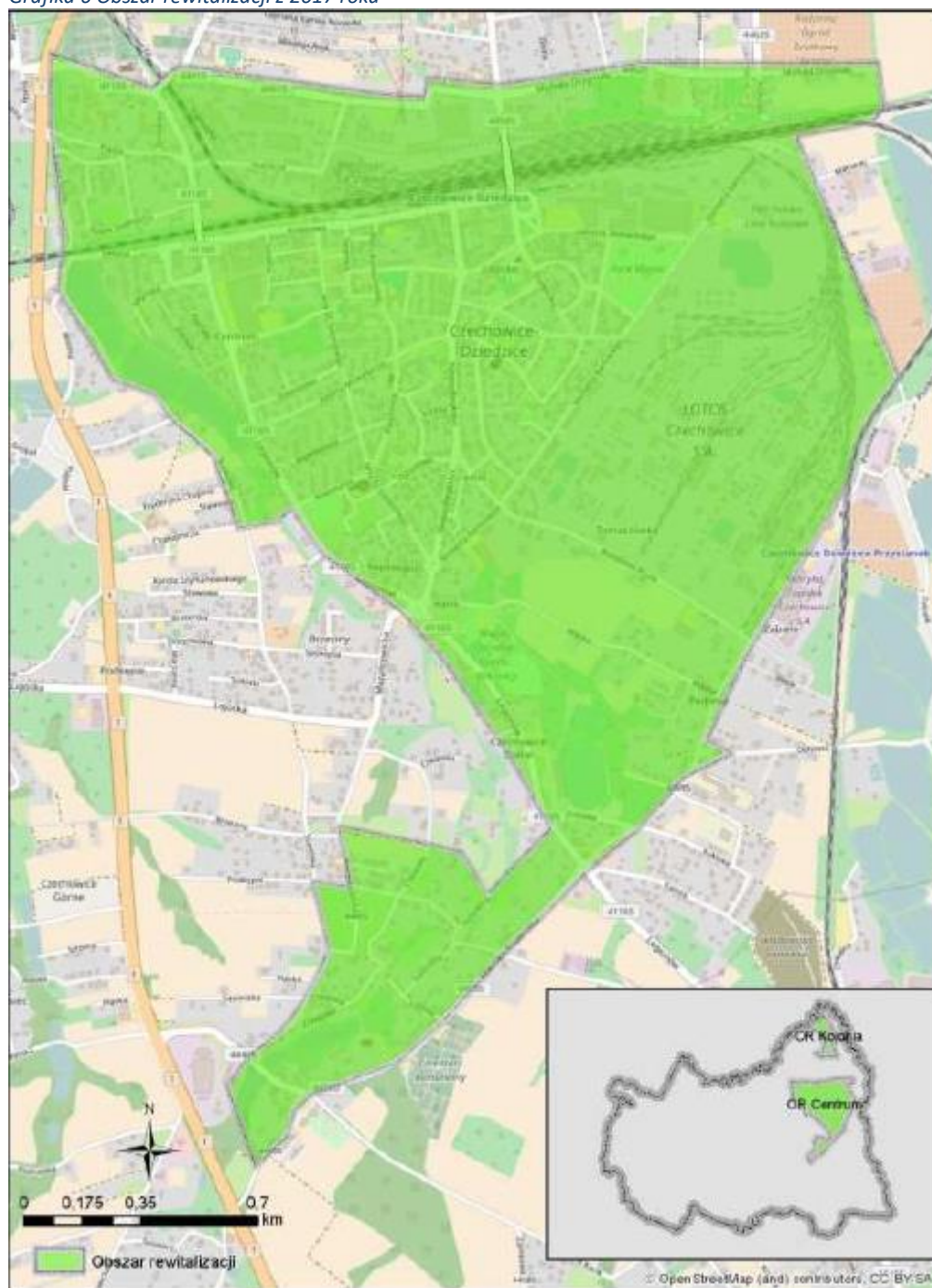
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Opis projektu
1	Przebudowa placu autobusowego w Czechowicach-Dziedzicach	W ramach inwestycji powstało nowe, bezpieczne centrum przesiadkowe z 4 wiatami, 7 stanowiskami rowerowymi oraz pieszymi ciągami, drogami wjazdowymi i wyjazdowymi.
2	Utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej wraz z zagospodarowaniem Potoku Czechowickiego	Projekt obejmował utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej wraz z kampanią edukacyjno-informacyjną mającą na celu budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu i turystów, budowę ścieżki edukacyjnej, realizację prac budowlanych związanych z ochroną siedlisk cennych przyrodniczo.
3	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - etap I	Przedmiotem projektu była termomodernizacja 3 budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii tj.: budynku strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Zabrzegu, Przedszkola Publicznego nr 10 oraz budynku Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Czechowicach-Dziedzicach.
4	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – etap II	Przedmiotem projektu była termomodernizacja 6 budynków użyteczności publicznej w Gminie Czechowice-Dziedzice z wykorzystaniem w części obiektów odnawialnych źródeł energii: SP w Zabrzegu, PP 8 w Cz-Dz, SP 8 w Cz-Dz, SP nr 3 w Ligocie, Noclegowni OPS i w obiekcie przeznaczonym na siedzibę AZK.
5	Efektywne Oświetlenie Miejskie w Czechowicach-Dziedzicach	Projekt obejmował wymianę oświetlenia należącego do Gminy Czechowice-Dziedzice oraz Tauron SA na oświetlenie LED położonego w ciągu 24 ulic i dróg w Gminie Czechowice-Dziedzice.
6	Wsparcie rodzin na terenie gminy Czechowice-Dziedzice	Założeniem projektu było zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej poprzez utworzenie w gminie Czechowice-Dziedzice specjalistycznej sieci wsparcia.
7	NIE-zwykły Rodzic	Projekt zakładał zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom, w tym rodzicom przeżywającym trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej.
8	NIE-zwykłe Dziecko	Założeniem projektu było rozszerzenie oferty wsparcia i pomocy w świetlicy „Zatoka” dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych z terenu gminy Czechowice-Dziedzice.
9	Wsparcie przedsiębiorczości w Czechowicach-Dziedzicach I	Projekt zakładał udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności.
10	Wsparcie przedsiębiorczości w Czechowicach-Dziedzicach II	Zakres przedsięwzięcia obejmował kompleksowe wsparcie działań zmierzających do rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia osób powyżej 30 r. życia.
11	Rozbudowa budynku Katolickiego Gimnazjum w Czechowicach-Dziedzicach w celu utworzenia świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży zamieszkujących obszary rewitalizowane	Projekt obejmował sporządzenie projektu i dokumentacji technicznej oraz przystąpienie do rozbudowy budynku przy ul. Żwirki i Wigury 6 w Czechowicach-Dziedzicach o trzy nowe sale o łącznej powierzchni 180 m ² .
12	Świetlica środowiskowa dla dzieci i młodzieży z obszarów rewitalizowanych	Projekt zakładał prowadzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży, w tym dodatkowych zajęć z języków obcych, informatyki itp.
13	Równe szanse. Modernizacja procesu kształcenia zawodowego w Szkole Specjalnej w Czechowicach-Dziedzicach I (Kompetentni zawodowi)	Przedsięwzięcie polegało na realizacji zajęć teoretycznopraktycznych z zakresu kształcenia zawodowego w pracowniach i w warsztatach szkolnych wyposażonych w ramach projektu, a także u podmiotów zewnętrznych oraz na organizacji staży/praktyk zawodowych u przedsiębiorców.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Opis projektu
14	Równe szanse. Modernizacja procesu kształcenia zawodowego w Szkole Specjalnej w Czechowicach-Dziedzicach II	W ramach projektu przewidziano zmianę sposobu użytkowania części wschodniej Domu Kultury w Czechowicach- Dziedzicach na warsztaty szkolne dla uczniów Szkoły Specjalnej (Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 oraz Szkoła Przysposabiająca do Pracy).
15	Rozwój i modernizacja systemu monitoringu miejskiego	Zainstalowano kamery na Rondzie Wójta Józefa Machalicy, w rejonie przedszkola i Liceum Ogólnokształcącego przy ulicy Konopnickiej, przy skwerze w rejonie ulic Niepodległości i Ks. Barabasa.
16	Przyjazna komunikacja w Czechowicach-Dziedzicach	W ramach realizacji projektu czechowicki PKM nabył 7 autobusów, spośród których 4 to niskoemisyjne i niskopodłogowe pojazdy z silnikami Euro 6 spełniającym najnowsze normy emisji spalin. Kolejne 3 autobusy to nowoczesne pojazdy o napędzie hybrydowym.
17	Modernizacja zaplecza kajakowego w Czechowicach-Dziedzicach	Inwestycja obejmowała modernizację zaplecza kajakowego wraz z niezbędną infrastrukturą.
18	Zagospodarowanie terenu przy ul. Hutniczej na skwer i plac zabaw	W ramach projektu zagospodarowano działkę przy ul. Hutniczej 8 i wykonano na niej skwer i plac zabaw.
19	Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne przy ul. Królowej Jadwigi w Czechowicach-Dziedzicach	Projekt obejmował wykonanie ścieżek, zamontowanie elementów małej architektury, stworzenie placów zabaw, siłowni plenerowych.
20	Remont i konserwacja dachu i elewacji zewnętrznej na kościele pw. św. Katarzyny w Czechowicach-Dziedzicach	Inwestycja obejmowała remont zabytkowego kościoła, który jest najstarszym obiektem zabytkowym w gminie.
21	Adaptacja budynku przy ul. Legionów 59 w Czechowicach-Dziedzicach na siedzibę Administracji Zasobów Komunalnych	Inwestycja obejmowała roboty budowlane, termomodernizację i przystosowanie zabytku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu monitoringowego z realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice (z 2022 r.).

Warto także dodać, że obszar rewitalizacji wyznaczony w niniejszym GPR częściowo pokrywa się z obszarem wyznaczonym w Programie Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice.

Grafika 6 Obszar rewitalizacji z 2017 roku

Źródło: Program rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice (aktualizacja 2019r.)

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku należy zatem traktować jako kontynuację procesu rewitalizacyjnego, który został podjęty w latach wcześniejszych. Rewitalizacja prowadzona jest na terenach kluczowych z punktu widzenia funkcjonowania gminy.

10.5 Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania odnosi się do wykorzystania różnorodnych źródeł finansowania w celu zrealizowania działań rewitalizacyjnych w danej gminie. Standardowo głównym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są środki Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027.

Poza wskazanym źródłem przewiduje się także możliwość współfinansowania projektów ze źródeł sektorowych (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu, Fundusz Sprawiedliwości, KPO, Program Inwestycji Strategicznych itp.), a także inne formy finansowania (środki własne gminy, środki prywatne).

Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027

Najważniejszy program dla województwa, którego działania skierowane są do wszystkich mieszkańców regionu, obejmując różne obszary ich życia. Działania wspierane przez program dotyczą głównie ochrony środowiska, transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)

Program ten wspiera rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, a także inwestycje skupione na poprawie bezpieczeństwa transportu, wydolności ochrony zdrowia czy wzmocnieniu roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

Program ten skupia się na rozwoju społecznym i gospodarczym kraju poprzez wsparcie m.in. poprawy sytuacji na rynku pracy, jakości systemów kształcenia, zapewnienie równych szans dla osób ze szczególnymi potrzebami czy rozwój innowacji społecznych i ekonomii społecznej.

10.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR zaprezentowano na poziomie celów i kierunków działań. Wynika to z konieczności postrzegania procesu rewitalizacji jako narzędzia osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów. Dla pełnego przedstawienia komplementarności zdecydowano się na wykorzystanie matrycy pokazującej wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi celami procesu, wskazując wiążący rodzaj jej komplementarności. Poniżej przedstawiona matryca prezentuje poszczególne projekty rewitalizacyjne wraz z przypisanymi im kierunkami działań oraz celami strategicznymi.

Tabela 35 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi kierunkami działania

l.p	Cel strategiczny	1. Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności		2. Modernizacja infrastruktury, poprawa ładu przestrzennego w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy		3. Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury
		1.1 Stworzenie oferty wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów na rzecz lokalnej społeczności	2.2 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	3.1 Poprawa jakości powietrza
1	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania					✓
2	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania					✓
3	Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów poprzemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach			✓	✓	
4	Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza			✓		
5	CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	✓				
6	Poznajmy się	✓				
7	Cafe Przystanek	✓	✓			
8	„NIE-zwykła Transformacja”	✓	✓			
9	Aktywni NIE- zwykli	✓				

Źródło: opracowanie własne.

10.7 Mechanizmy integracji

Obowiązkowym elementem GPR jest integracja działań zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji. Mechanizmy integracji stanowią uzupełnienie wskazanej wcześniej komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie. Integracja przedsięwzięć polega na scaleniu działań koncepcyjnych, organizacyjnych oraz finansowych.

Grafika 7 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanymi w niniejszym dokumencie są następujące czynniki:

1. **Integracja na poziomie celów** – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił będzie takie mechanizmy jak:
 - a. konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,
 - b. nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR – otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich

oddziaływania na obszar rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu (weryfikacji) osiąganych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR – mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- a. powołanie Komitetu Rewitalizacji – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- b. współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
- c. współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- d. periodyczne spotkania z interesariuszami,
- e. dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 13. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

10.8 Komplementarność w zakresie Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Program Dostępność Plus oraz wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wyznaczyło konieczność zawarcia odpowiednich zapisów w programach rewitalizacji dotyczących udogodnień dla tychże osób. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy osobą ze szczególnymi potrzebami jest ten, kto ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Katalog tych osób obejmuje głównie osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością (ruchową czy też intelektualną), ale też inne osoby mające w sposób trwały lub czasowy naruszoną sprawność w zakresie mobilności i percepcji (przykładowo osoby niedowidzące,

nieśtyśzące, osoby poruszające się przy pomocy kul, wózków, chodzików, osoby z wózkiem dziecięcym, z ciężkim bagażem, kobiety w ciąży, itp.). W związku z powyższym instytucje publiczne zobowiązane są do:

- projektowania uniwersalnego - w rozumieniu art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 (Dz. U. 2012 poz. 1169),
- racjonalnych usprawnień – tj. modyfikacji lub adaptacji, niepociągających za sobą niepotrzebnych utrudnień, które są niezbędne dla zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości korzystania z dóbr i usług,
- dostępu alternatywnego – w pierwszych dwóch latach funkcjonowania ustawy, polegającego na takich rozwiązaniach organizacyjnych, które zapewnią osobie ze szczególnymi potrzebami dostęp do budynku, ale nie w sposób samodzielny, albo które nie zapewniają dostępu do budynku podmiotu publicznego, ale umożliwiają skorzystanie z usług publicznych, np. w sposób zdalny.

W praktyce oznacza to stosowanie mechanizmów i rozwiązań spełniających następujące minimalne wymagania w zakresie zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami:

Tabela 36 Charakterystyka dostępności

dostępność architektoniczna	zapewnienie możliwości poruszania się po piętrach i pomiędzy piętrami
	umożliwienie dotarcia do wszystkich pomieszczeń w budynku (z wyłączeniem technicznych)
	umożliwienie nawigacji w budynku osobom z wadami wzroku i słuchu za pomocą informacji wizualnych, dotykowych lub głosowych
	możliwość wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego
dostępność informacyjno-komunikacyjna i dostępność cyfrowa	zapewnienie ewakuacji z budynku osób ze szczególnymi potrzebami
	obsługa z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się (np. język migowy, system Braille'a)
	instalacja urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących
	zapewnienie na stronie internetowej informacji o zakresie działalności podmiotu w formie tekstu odczytywanego maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania
	zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku
	wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo zgodnie ze zmianami w ustawie o rewitalizacji w pracach delimitacyjnych i diagnostycznych uwzględniono dodatkowe treści w analizie sfery społecznej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

11. Indykatywne ramy finansowe

Kluczowa z punktu widzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Komplementarność źródeł finansowania sprawia, że realizacja zaplanowanych działań jest nie tylko w wielu sytuacjach możliwa, ale także bardziej efektywna. Wśród źródeł finansowania projektów gminnych największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, środki budżetu państwa, fundusze europejskie oraz inne środki krajowe i zagraniczne. Łączna wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynosi 98 607 790,76 zł. Z uwagi na zmieniającą się sytuację gospodarczą, realne koszty poszczególnych przedsięwzięć mogą być inne od tych szacowanych.

W poniższej tabeli zawarto szacunkowe ramy finansowe oraz potencjalne źródła finansowania.

Tabela 37 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Termin realizacji	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Potencjalne źródła finansowania
1	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania	PKM Czechowice-Dziedzice sp. z o.o. ul. Michała Drzymały 16	2025-2030	16 000 000,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
2	Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania			10 000 000,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
3	Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów przemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach	Teren inwestycji, o łącznej powierzchni 5,4141 ha, jest zlokalizowany w centrum Czechowic-Dziedzic w sąsiedztwie dworca kolejowego	2024-2026	48 844 121,49 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
4	Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza	ul. Górnicza 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 57, 59, 61, 63, 65, 69, 71, 73, 75, 77; ul. Węglowa 108, 106, 104, 102, 100, 98, 96, 94, 92, 90, 88, 86, 84, 82, 80, 78, 76, 74, 72, 70, 68, 66, 64, 62, 60; Nad Białką 5, 9, 13	2025-2030	13 000 460,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Termin realizacji	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Potencjalne źródła finansowania
5	CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	Teren Gminy Czechowice-Dziedzice, OR	2024-2027	4 917 590,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Europejski Fundusz Społeczny
6	Poznajmy się		2024-2026	693 025,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Europejski Fundusz Społeczny
7	Cafe Przystanek		2024-2029	590 312,50 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Europejski Fundusz Społeczny
8	„NIE-zwykła Transformacja”		2024-2026	3 405 163,77 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
9	Aktywni NIE- zwykli		2024-2027	1 157 118,00 zł	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO, Europejski Fundusz Społeczny
suma				98 607 790,76 zł	

Źródło: opracowanie własne.

12. Opis struktury zarządzania

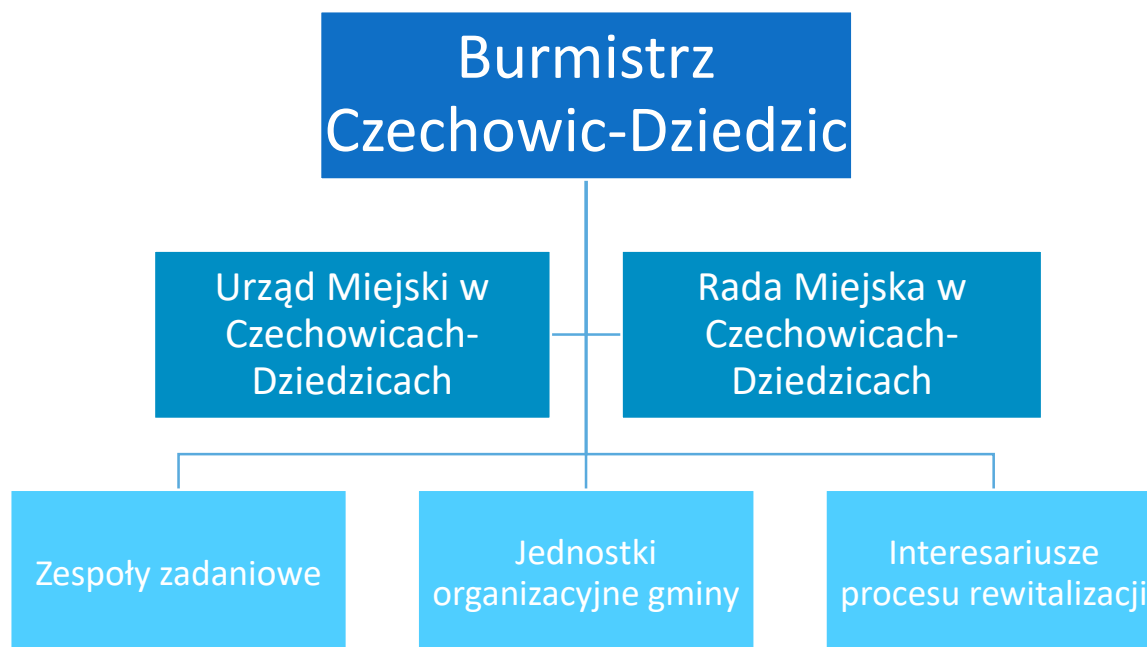
Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz.U. 2024 poz. 278), przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie mieści się w zakresie zadań własnych gminy. Głównymi stronami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku są:

- Burmistrz Czechowic-Dziedzic wraz z pomocą Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach,
- Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach,
- Komitet Rewitalizacji.

Organem mającym ustawowe umocowanie do zarządzania GPR jest Burmistrz Czechowic-Dziedzic, będący Operatorem procesu rewitalizacji. Odpowiada za pozostałe elementy organizacyjne struktury zarządzania wdrożeniem programu. Za bieżącą realizację programu odpowiada Wydział Strategii i Rozwoju.

Wobec powyższego, proces wdrażania GPR nie będzie generował dodatkowych kosztów w aspekcie zarządzania GPR. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską w Czechowicach-Dziedzicach Wieloletnią Prognozą Finansową oraz poszczególnymi budżetami rocznymi. Spójność niniejszego programu z WPF ma na celu zapewnić efektywną realizację zaplanowanych, uszeregowanych w planie przedsięwzięć.

Grafika 8 Schemat organizacji procesu rewitalizacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

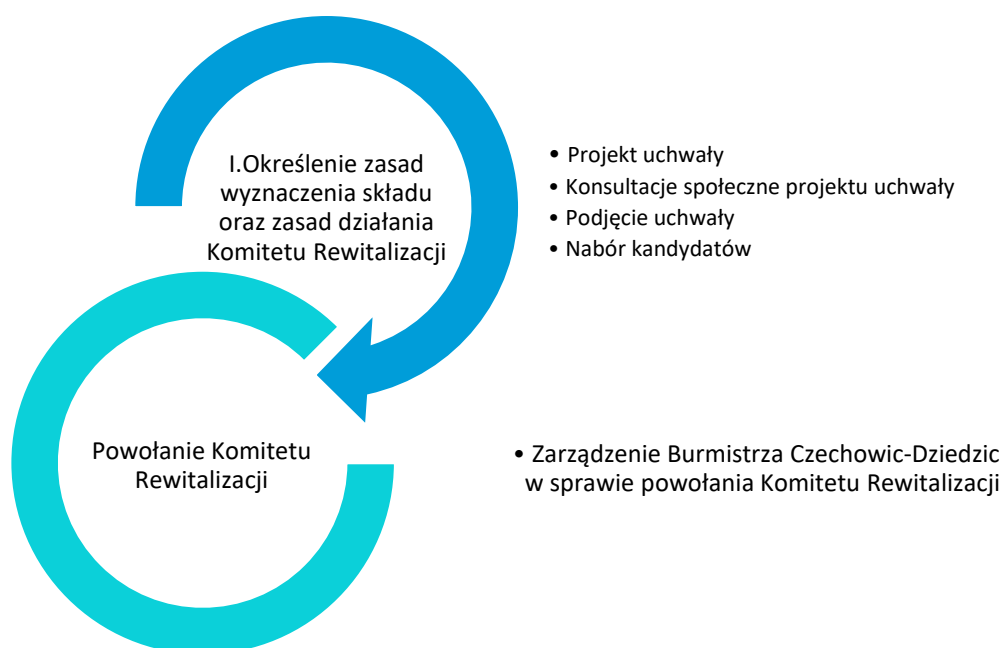

Źródło: opracowanie własne.

Większe przedsięwzięcia mogą wymagać większego nakładu pracy, dlatego Burmistrz ma możliwość powołania zespołów zadaniowych, do których należeć będą przedstawiciele różnych komórek odpowiedzialnych za częściowe zarządzanie przedsięwzięciem w obszarze ich kompetencji. Celem powołania zespołów zadaniowych jest odpowiednie przygotowanie projektu od strony technicznej i jego sprawne zarządzanie, zaczynając od przygotowania specyfikacji warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Czechowic-Dziedzic. Komitet powoływany jest przez Burmistrza. Zasady wyznaczania składu oraz zasady funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Miejska w drodze uchwały.

Grafika 9 Schemat organizacji procesu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji wśród członków komitetu powinni się znaleźć:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;

3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa¹¹.

Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi. Burmistrz Czechowic-Dziedzic powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, od dnia uchwalenia przez Radę Miejską w Czechowicach-Dziedzicach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku.

W tabeli poniżej przedstawiono możliwe ryzyka, które mogą wystąpić podczas wdrażania GPR. Do każdego ze wskazanych ryzyk przypisano prawdopodobieństwo wystąpienia w 3 stopniowej skali:

1 – niskie ryzyko wystąpienia

2 – średnie ryzyko wystąpienia

3 – ryzyko prawdopodobne

Tabela 38 Możliwe ryzyka wdrażania GPR

Rodzaj ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka	Sposoby rozwiązywania sytuacji problemowej
Nieotrzymanie środków finansowych	3 – ryzyko prawdopodobne	1. Próba dywersyfikacji źródeł finansowania (źródła prywatne, konkursowe, zagraniczne, PPP - partnerstwo publiczno-prywatne) 2. Aktualizacja GPR
Opóźnienia w realizacji przedsięwzięć	2 – średnie ryzyko wystąpienia	1. Odpowiednia konstrukcja umów zakładająca kary umowne i odpowiedzialność wykonawcy za terminowe ukończenie inwestycji/projektu. 2. Bieżący monitoring postępu realizacji przedsięwzięć (więcej w rozdziale 13.2 Monitoring)
Brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach społecznych	2 – średnie ryzyko wystąpienia	1. Wysyłka próśb imiennych do potencjalnych uczestników przez jednostki organizacyjne Gminy 2. Osobiste zaangażowanie liderów wybranych grup w proces rekrutacji

Źródło: opracowanie własne.

¹¹ Ustawa o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278.).

13. System monitoringu i oceny GPR

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w ramach Programu.

13.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR oraz wskaźniki monitoringu

Wszystkie działania zaplanowane w ramach GPR podlegać będą ocenie aktualności i stopnia realizacji.

Poniższa tabela przedstawia strukturę uprawnień i odpowiedzialności w ramach ewaluacji GPR.

Tabela 39 Organizacja procesu ewaluacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Stanowisko	Uprawnienie	Odpowiedzialność
Burmistrz Czechowic-Dziedzic	Wskazanie terminów i sposobów wykonania zadań, zatwierdzenie raportu z ewaluacji okresowej	Za zrealizowanie zadań przewidzianych na dany rok budżetowy, terminowe przekazanie raportu z ewaluacji okresowej Komitetowi Rewitalizacji i Radzie Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach
Komitet Rewitalizacji	Opiniowanie raportu z ewaluacji okresowej	Formułowanie zaleceń i opinii dotyczących wdrażania GPR
Zastępca Burmistrza Czechowic-Dziedzic	Zatwierdzenie treści dokumentu	
Naczelnik Wydziału Strategii i Rozwoju	Ostateczna weryfikacja raportu	Rzetelność raportu, terminowe przekazanie raportu do zatwierdzenia Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic i do opiniowania Komitetowi Rewitalizacji
Koordynator rewitalizacji (Wydział Strategii i Rozwoju)	1. Sprawdzenie poprawności danych dot. realizowanych zadań, sporządzenie raportu zbiorczego z realizacji zadań ujętych w GPR 2. Przeprowadzenie ankietyzacji podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki gminne) zaangażowanych we wdrażanie GPR	Skompletowanie informacji nt. stanu realizacji zadań, skompletowanie ankiet, przygotowanie raportu zbiorczego na podstawie otrzymanych informacji, weryfikacja wskaźników realizacji GPR
Pracownicy merytoryczni Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach i kierownicy jednostek organizacyjnych	Realizacja zadań ujętych w GPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych zadań i przygotowanie ankiety ewaluacyjnej	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie informacji nt. stopnia realizacji zadań i ankiety do Wydziału Strategii i Rozwoju
Podmioty prywatne i publiczne; partnerzy (inne niż jednostki gminne)	Realizacja zadań ujętych w GPR, wypełnienie ankiet dostarczonych przez Wydział Strategii i Rozwoju	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie ankiet

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa tabela zawiera zestaw wskaźników monitorowania poszczególnych celów GPR, które są zgodne ze wskaźnikami użytymi do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wskaźniki dzielą się na dwie grupy: rezultatu (mierzą konkretne, materialne efekty działań podejmowanych w ramach realizacji zapisów dokumentu, tym samym poziom wyjściowych tych wskaźników wynosi zero) oraz produktu (punktem odniesienia jest poziom danego wskaźnika przed rozpoczęciem działań). Wskaźniki przedstawione w poniższej tabeli odnoszą się do celów GPR, a nie do poszczególnych przedsięwzięć, gdyż interwencja w ramach rewitalizacji jest procesem kompleksowym, mającym na celu osiągnięcie pozytywnych zmian na obszarze objętym rewitalizacją.

Tabela 40 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2022)	Źródło danych	Tendencja docelowa wskaźnika
Cel strategiczny rewitalizacji 1. Ograniczenie skali problemów społecznych poprzez rozszerzenie oferowanych usług społecznych, podniesienie ich jakości i dostępności			
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	45,51	OPS w Czechowicach-Dziedzicach	spadek
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	0,86	UM w Czechowicach-Dziedzicach	wzrost
Cel strategiczny rewitalizacji 2. Modernizacja infrastruktury, poprawa ładu przestrzennego w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup interesariuszy			
Udział obiektów publicznych wymagających dostosowania w zakresie energooszczędności	55%	UM w Czechowicach-Dziedzicach	spadek
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	80%	UM w Czechowicach-Dziedzicach	spadek
Cel strategiczny rewitalizacji 3. Poprawa jakości środowiska w oparciu o modernizację infrastruktury			
Średnie roczne stężenie PM2.5	19,5	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	spadek

Źródło: opracowanie własne.

13.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitoring poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie dokonywany co roku na podstawie sprawozdań z realizacji projektów. Monitorowanie skuteczności działań rewitalizacyjnych jest konieczne z punktu widzenia osiągania celów rewitalizacji, jak również zachowywania efektywności wykorzystania środków finansowych. Monitoringowi podlegać będą aspekty takie jak terminowość, skuteczność, finansowanie.

Do wypełnienia kart projektu zgodnie z załączonym wzorem¹² zobligowany będzie podmiot realizujący dane przedsięwzięcie. Wypełnione karty powinny zostać przekazane do Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach. Na podstawie zgromadzonych kart, zostanie przygotowany raport przez przedmiotowy Wydział, dotyczący realizacji projektów GPR, sporządzany do 31 stycznia roku następnego wg stanu na 31 grudnia. Raport zostanie przekazany Komitetowi Rewitalizacji i będzie stanowił źródło wiedzy o bieżących postępach w realizacji GPR.

Tabela 41 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Źródło: opracowanie własne.

13.3 Aktualizacja GPR

W wyniku zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, zdiagnozowanej niskiej efektywności działań oraz zmian zapisów prawnych dotyczących prowadzenia rewitalizacji, może zajść potrzeba aktualizacji zapisów niniejszego GPR. Przestanką do wprowadzenia korekt w dokumencie mogą być problemy pojawiające się na etapie monitorowania poszczególnych projektów i ewaluacji dokumentu. Jeśli w dokumencie zostaną wprowadzone zmiany, należy przedstawić ich uzasadnienie.

Zmiana (aktualizacja) gminnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim był on uchwalony.

Procedura ta obejmuje zatem następujące etapy:

1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR (co najmniej raz na 3 lata).
2. Opiniowanie oceny przez Komitet Rewitalizacji.
3. Ogłoszenie zaopiniowanej oceny na stronie internetowej gminy i w BIP.

¹² W uzasadnionych przypadkach (jeśli np. realizowane zadanie tego wymaga lub jest bardziej skomplikowane), wzór może podlegać modyfikacjom.

4. Wniosek do rady gminy o zmianę programu rewitalizacji.
5. Dokonanie zmian w GPR.
6. Konsultacje społeczne aktualizowanego programu rewitalizacji.
7. Opiniowanie, procedura środowiskowa - nie wymaga uzyskania opinii i przeprowadzenia konsultacji społecznych taka zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji, która nie dotyczy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie wymaga zmiany uchwały dotyczącej ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji (jeżeli w gminie ustanowiona została Specjalna Strefa Rewitalizacji).
8. Podjęcie uchwały.

13.4 Harmonogram realizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku. Dokładny termin realizacji poszczególnych działań został zaprezentowany w rozdziale 9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 42 Harmonogram realizacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	2025 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2025 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czechowice-Dziedzice	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	Od 2025 r. do 2030 r. (przynajmniej raz na kwartał)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2025 r. do 2030 r.
Monitoring	Od 2025 r. do 2040 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2025 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne.

13.5 Koszty zarządzania

Nie przewiduje się konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów zarządzania w związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku. System wdrażania i upowszechniania działań na rzecz rewitalizacji gminy został opracowany w ramach funkcjonujących struktur organizacyjnych. Organem specjalnym, biorącym udział w procesie zarządzania GPR jest

Komitet Rewitalizacji, jednakże jego obsługa lokalowo-administracyjna zapewniana jest przez Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach, z kolei sama praca w Komitecie ma charakter społeczno-doradczy, nieodpłatny.

W przypadku ewaluacji dopuszcza się jednak zlecenie opracowania badania ewaluacyjnego podmiotowi zewnętrznemu. Zaangażowanie wyspecjalizowanego podmiotu realizującego tego typu usługi możliwe będzie w przypadku dysponowania wolnymi środkami w budżecie gminy.

14. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

14.1 Upowszechnienie opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku powstał przy współudziale społeczności lokalnej zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Wszystkie podjęte w tym celu działania polegały na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu skierowanych do interesariuszy działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji (celach, zasadach, przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowywaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
- zapewnieniu możliwości wypowiedzenia się interesariuszy w czasie przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej, Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach przeprowadził konsultacje społeczne na różnych etapach tworzenia dokumentu. GPR opracowany został metodą partycypacji społecznej zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

1. Konsultacje projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne zostały ogłoszone na podstawie art. 5a ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 6 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278).

Przedmiot konsultacji stanowił projekt Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice. Celem konsultacji było poznanie opinii mieszkańców na temat projektu uchwały.

Konsultacje zostały ogłoszone Zarządzeniem Nr 26/24 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 09.02.2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice. Konsultacje przeprowadzono w terminie od 12.02.2024 r. do 18.03.2024 r. w następujących formach:

- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach oraz na stronie internetowej gminy www.czechowice-dziedzice.pl oraz pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/czechowicedz_formularz_uwag_or_oz,
- spotkania otwartego dla interesariuszy procesu rewitalizacji – w dniu 29.02.2024 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach,
- wypełnienia elektronicznego formularza ankiety dostępnej na stronie internetowej gminy www.czechowice-dziedzice.pl oraz pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/czechowice_dz_ankieta_or_oz,
- ustnej do protokołu w Wydziale Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach, Plac Jana Pawła II 4/4, 43-502 Czechowice-Dziedzice w godzinach pracy Urzędu.

W trakcie spotkania zaprezentowano projekt konsultowanej uchwały wraz z załącznikiem graficznym oraz zaprezentowano wyniki i podsumowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice. W ramach ankiety dotyczącej obszaru rewitalizacji wpłynęło 60 formularzy, które posłużyły do rozszerzenia zapisów diagnozy szczegółowej. W ramach formularza uwag pojawiły się dwie propozycje zmian obszaru rewitalizacji. W trakcie konsultacji nie zgłoszono uwag do propozycji uchwały.

2. Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Formalnym przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku było podjęcie uchwały nr III/18/24 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku.

3. Otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Otwarty nabór projektów do GPR został przeprowadzony w terminie 05.06-30.06.2024 r. Projekty można było zgłaszać za pomocą:

- formularza dostępnego w siedzibie Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach
- elektronicznego formularza dostępnego pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/gpr_czechowice_dz_nabor_projektow,
- podczas otwartego spotkania na temat projektów rewitalizacyjnych w dniu 18.06.2024 r.

W ramach przeprowadzonego naboru wpłynęło 30 propozycji projektowych, które zostały zweryfikowane i zakwalifikowane do projektów rewitalizacyjnych. Projekty były zgłaszane głównie przez jednostki miejskie i wzbogacane o postulaty mieszkańców.

4. Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Konsultacje przeprowadzono zgodnie z obwieszczeniem Burmistrza Czechowic-Dziedzic Nr 61/24 z dnia 9 maja 2024 r. o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Konsultacje trwały od 10 maja 2024 r. do 14 czerwca 2024 r. w formie:

- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza umieszczonego na stronie internetowej www.czechowice-dziedzice.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.czechowice-dziedzice.pl oraz dostępnego pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/czechowice_dz_kr_formularz,
- zbierania uwag i opinii w formie ankiety elektronicznej uzupełnianej online, dostępnej na stronie internetowej www.czechowice-dziedzice.pl w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.czechowice-dziedzice.pl oraz pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/czechowice_dz_kr_ankieta,
- ustnej do protokołu w Wydziale Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach, Plac Jana Pawła II 4/4, 43-502 Czechowice-Dziedzice w godzinach pracy Urzędu,
- otwartego spotkania konsultacyjnego w dniu 23 maja 2024 r. o godz. 16:00.

W trakcie trwania konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag do projektu uchwały.

Konsultacje projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku

Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach prowadził działania informacyjne na każdym etapie procesu rewitalizacyjnego. Proces konsultacji obejmował wszystkie wymagane formy konsultacji.

Wyznaczenie OZ i OR (diagnoza delimitacyjna)

- zbieranie uwag w postaci papierowej,
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej,
- badanie ankietowe (ankietyzacja mieszkańców),
- bezpośrednie spotkania dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zaawansowana metoda partycypacji).

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji

- zbieranie uwag w postaci papierowej,
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej,
- otwarte spotkania konsultacyjne (zaawansowana metoda partycypacji).

14.2 Uspołecznienie wdrażania GPR

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku będzie opierać się na zaangażowaniu społeczności lokalnej. Proces partycypacji będzie odbywał się na dwa sposoby:

- pośrednio – poprzez rozpowszechnianie informacji na temat GPR z wykorzystaniem strony internetowej gminy, publikacje promocyjne i informacyjne oraz lokalną prasę,
- bezpośrednio – podczas organizowanych spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz z organizacjami pozarządowymi (dopuszczalna formuła zdalna).

Do interesariuszy procesu rewitalizacji zalicza się m.in.: mieszkańców gminy, mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym różne grupy społeczne: młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), przedsiębiorców, grupy nieformalne i organizacje pozarządowe. W stosunku do wymienionych grup prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji, w ramach której podejmowane będą działania, takie jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku,
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz profilu gminy w mediach społecznościowych o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR,
- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR,
- publikowanie raportów z monitoringu i oceny aktualności GPR.

Uspołecznienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem kooperacji pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku,
- opracowanie ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji). Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji.

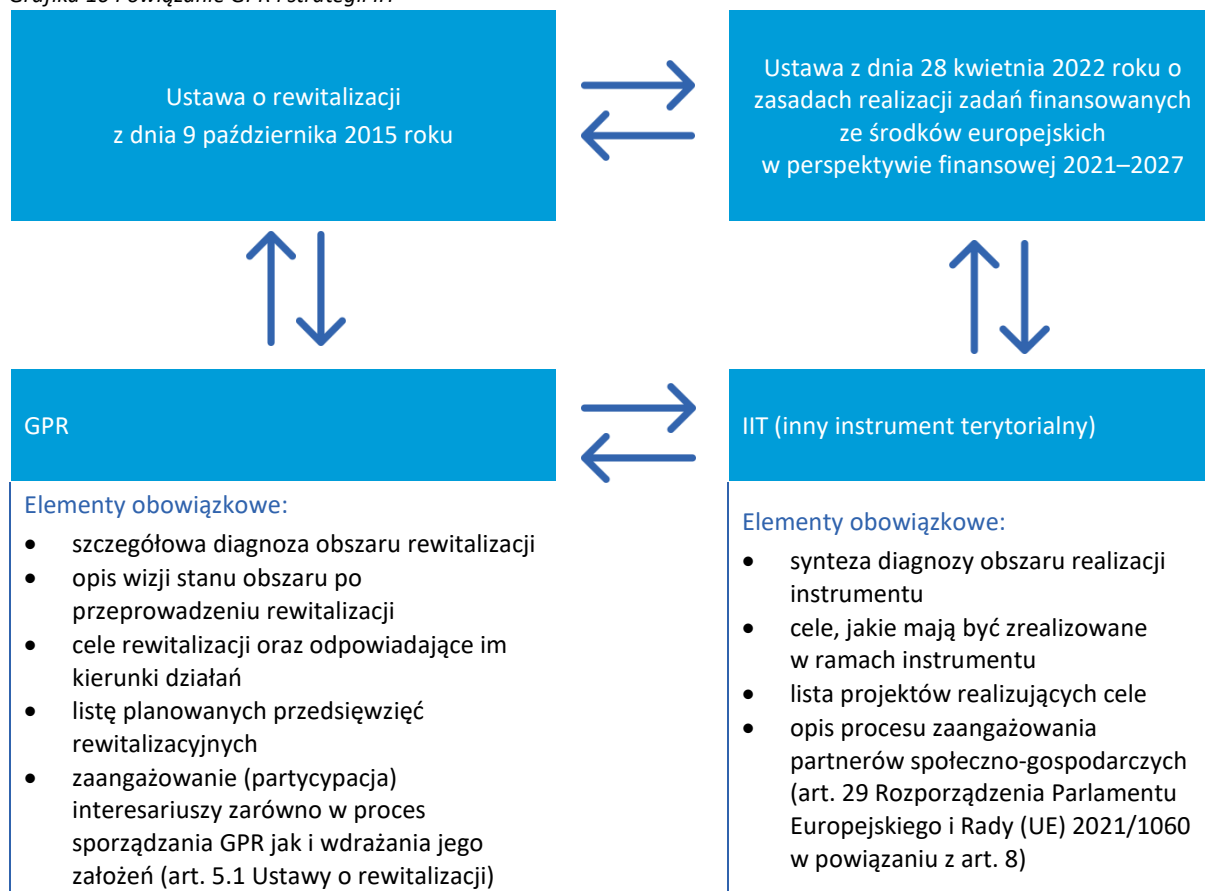
- organizację co najmniej jednego w roku otwartego spotkania konsultacyjnego, w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dotyczące prowadzonych prac.

W proces realizacji i wdrażania GPR zaangażowani zostaną wszyscy partnerzy, o których mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w tym m.in. właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Główną przesłanką realizującą ten postulat będzie możliwość udziału przedstawicieli tych podmiotów w Komitecie Rewitalizacji.

15. GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny)

Zgodnie z zapisami dokumentu „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027¹³” gminne programy rewitalizacji obligatoryjnie pełnią funkcję strategii IIT w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności¹⁴. Poniższy schemat blokowy naświetla powiązania pomiędzy gminnym programem rewitalizacji, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem dającym możliwość uzyskania środków z Funduszy Europejskich.

Grafika 10 Powiązanie GPR i strategii IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

¹³ Dz. U. 2022 poz. 1079 z późn. zm.

¹⁴ Por. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027>.

Tabela 43 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji

Nr rozdziału GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
4.	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
5.	
6.	
9	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
8	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
14.	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

W uspołecznianie procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji wpisuje się proces zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych. Ten obowiązkowy element Strategii IIT definiuje ustawa o rewitalizacji, która wskazuje katalog interesariuszy rewitalizacji, wskazuje obligatoryjne formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także określa katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia Komitetu Rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR (w szczególności art. 5.1 – partycypacja społeczna, 6.1 – konsultacje społeczne, 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z artykułem 2.2 – interesariusze rewitalizacji i artykułem 17.1 – proces opiniowania)¹⁵.

Do technik partycypacyjnych należy także procedura opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku, zgodnie z którą projekt niniejszego dokumentu przedstawiono z prośbą o zaopiniowanie do podmiotów, takich jak:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,

¹⁵ Ustawa o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 278).

- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitetu Rewitalizacji,
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2024 r. poz. 1026, 1089) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

Ponadto, na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i zaangażowano w proces opracowania GPR następujących partnerów: władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Wymienione podmioty miały ustawowy termin 14 dni na przedstawienie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na internetowej stronie gminy oraz w biuletynie informacji publicznej. Z kolei szczegółowy opis procesu partycypacji społecznej opisano w Rozdziale 14. „Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej”.

16. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z Ustawą z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), projekt gminnego programu rewitalizacji obowiązkowo podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (sooś), o ile wyznacza ramy dla późniejszej realizacji projektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku aktualnie podlega uzgodnieniom ze wskazanymi w Ustawie organami. Wyniki uzgodnień zostaną uzupełnione po procesie konsultacji dokumentu.

17. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Proces wdrażania oraz realizacji przedsięwzięć zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku nie przewiduje wprowadzenia zmian w uchwałach prawa lokalnego obowiązujących w Gminie Czechowice-Dziedzice, w tym w Uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725).

18. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

18.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W ramach prowadzenia działań rewitalizacyjnych na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

18.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zaproponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice (uchwała Nr XXXIV/379/17 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 30 maja 2017r.) oraz z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. W związku z tym, nie przewiduje się konieczności wprowadzenia zmian ani aktualizacji ww. dokumentów. Z dniem 31.12.2025 moc traci Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice. Wszelkie konieczne przekształcenia funkcji terenu będą uwzględnione w sporządzonym planie ogólnym. Nie przewiduje się konieczności sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji

Spis tabel, grafik i wykresów

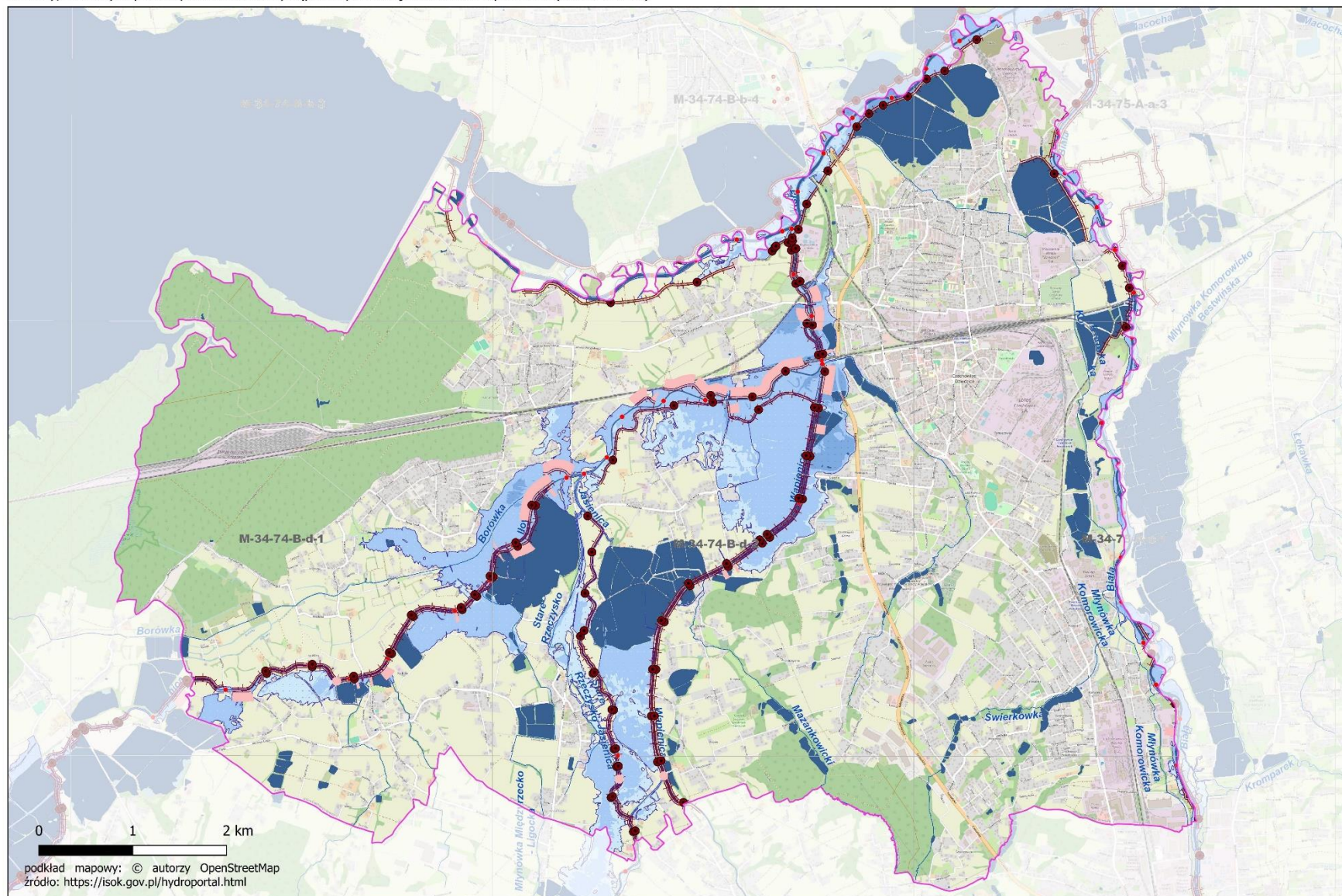
Tabela 1. Schemat celów strategicznych wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	10
Tabela 2 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie krajowym	10
Tabela 3 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie regionalnym i powiatowym	12
Tabela 4 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie lokalnym	15
Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice	18
Tabela 6 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice	19
Tabela 7 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW na obszarze Gminy Czechowice-Dziedzice	19
Tabela 8 Schemat etapów prac diagnostycznych	24
Tabela 9 Podział Gminy Czechowice-Dziedzice na obszary porównawcze	25
Tabela 10 Katalog zmiennych wykorzystanych w delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	27
Tabela 11 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	32
Tabela 12 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane	33
Tabela 13 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników cz. 1	35
Tabela 14 Obszar zdegradowany w Gminie Czechowice-Dziedzice	37
Tabela 15 Obszar rewitalizacji w Gminie Czechowice-Dziedzice	39
Tabela 16 Demografia i migracje – obszar rewitalizacji	41
Tabela 17 Problemy społeczne – obszar rewitalizacji	42
Tabela 18 Struktura bezrobocia	44
Tabela 19 Liczba bezrobotnych w gminie Czechowice dziedzice w latach w latach 2020-2024	44
Tabela 20 Liczba uczestników imprez kulturalnych w latach 202-2023	45
Tabela 21 Liczba klubów sportowych i osób ćwiczących w klubach	45
Tabela 22 Organizacje pozarządowe na obszarze rewitalizacji	46
Tabela 23 Sfera gospodarcza – porównanie	46
Tabela 24 Sfera techniczna - porównanie	47
Tabela 25 Sfera środowiskowa - porównanie	48
Tabela 26 Sfera przestrzenno-funkcjonalna - porównanie	54
Tabela 27 Potencjały i deficyty obszaru rewitalizacji	55
Tabela 28 Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji	57
Tabela 29 Cele strategiczne	62
Tabela 30 Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
Tabela 31 Proponowane działania uzupełniające w powiązaniu z celami GPR	87
Tabela 32 Komplementarność dokumentów związanych z rewitalizacją	93
Tabela 33 Projekty zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice – podstawowe i uzupełniające	94
Tabela 34 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi kierunkami działania	98
Tabela 35 Charakterystyka dostępności	101
Tabela 36 Indykatywne ramy finansowe	102
Tabela 37 Możliwe ryzyka wdrażania GPR	106
Tabela 38 Organizacja procesu ewaluacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	107
Tabela 39 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR	108
Tabela 40 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	109
Tabela 41 Harmonogram realizacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	110
Tabela 42 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji	118
Grafika 1 Podział Gminy Czechowice-Dziedzice na obszary porównawcze	26
Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	34
Grafika 3 Wyznaczony obszar zdegradowany	37
Grafika 4 Obszar rewitalizacji w Gminie Czechowice-Dziedzice	39
Grafika 5 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar I	53
Grafika 6 Obszar rewitalizacji z 2017 roku	96
Grafika 7 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych	99
Grafika 8 Schemat organizacji procesu rewitalizacji GPR Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku	104

Grafika 9 Schemat organizacji procesu rewitalizacji	105
Grafika 10 Powiązanie GPR i strategii IIT	117
Wykres 1 Zagrożenia w sferze społecznej.....	43
Wykres 2 Ocena wybranych elementów oferty miasta	45
Wykres 3 Ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Czechowice-Dziedzice.....	46
Wykres 4 Ocena wybranych aspektów w sferze technicznej	48
Wykres 5 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – ocena jakości powietrza.....	49
Wykres 6 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – zagrożenie hałasem	49
Wykres 7 Wybrane aspekty sfery środowiskowej – czystość podobszaru	49

Załącznik 1 – mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego

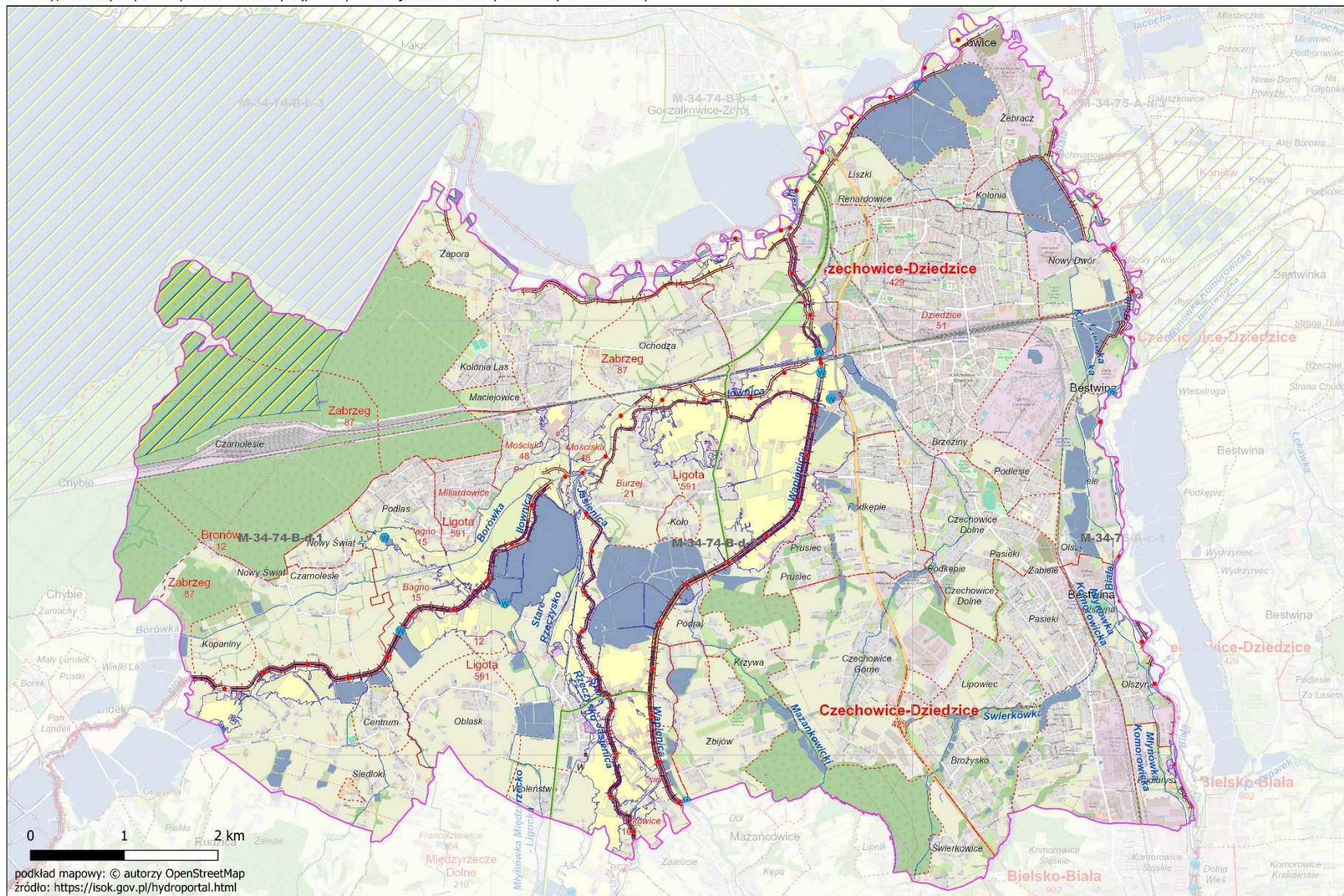
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

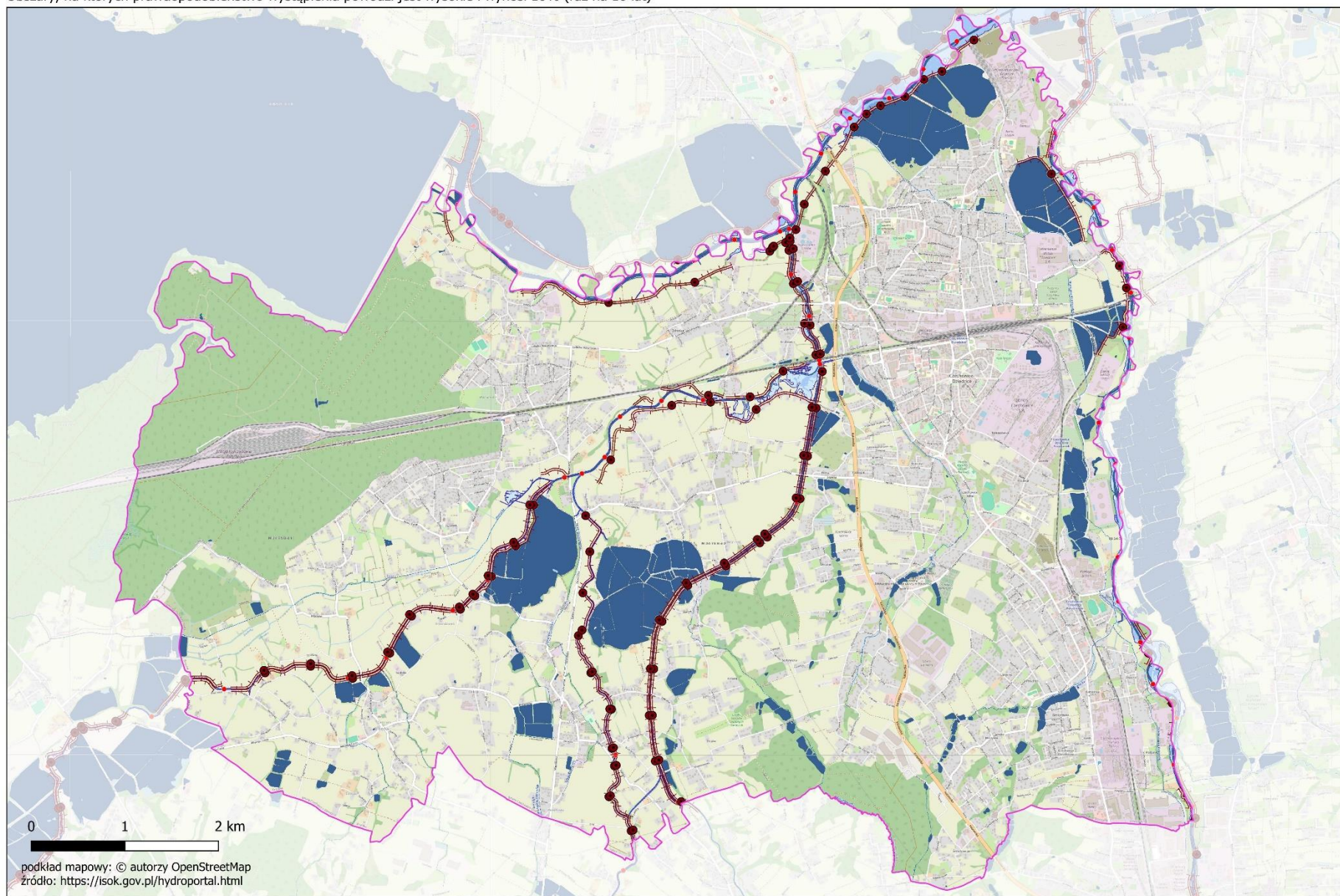
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

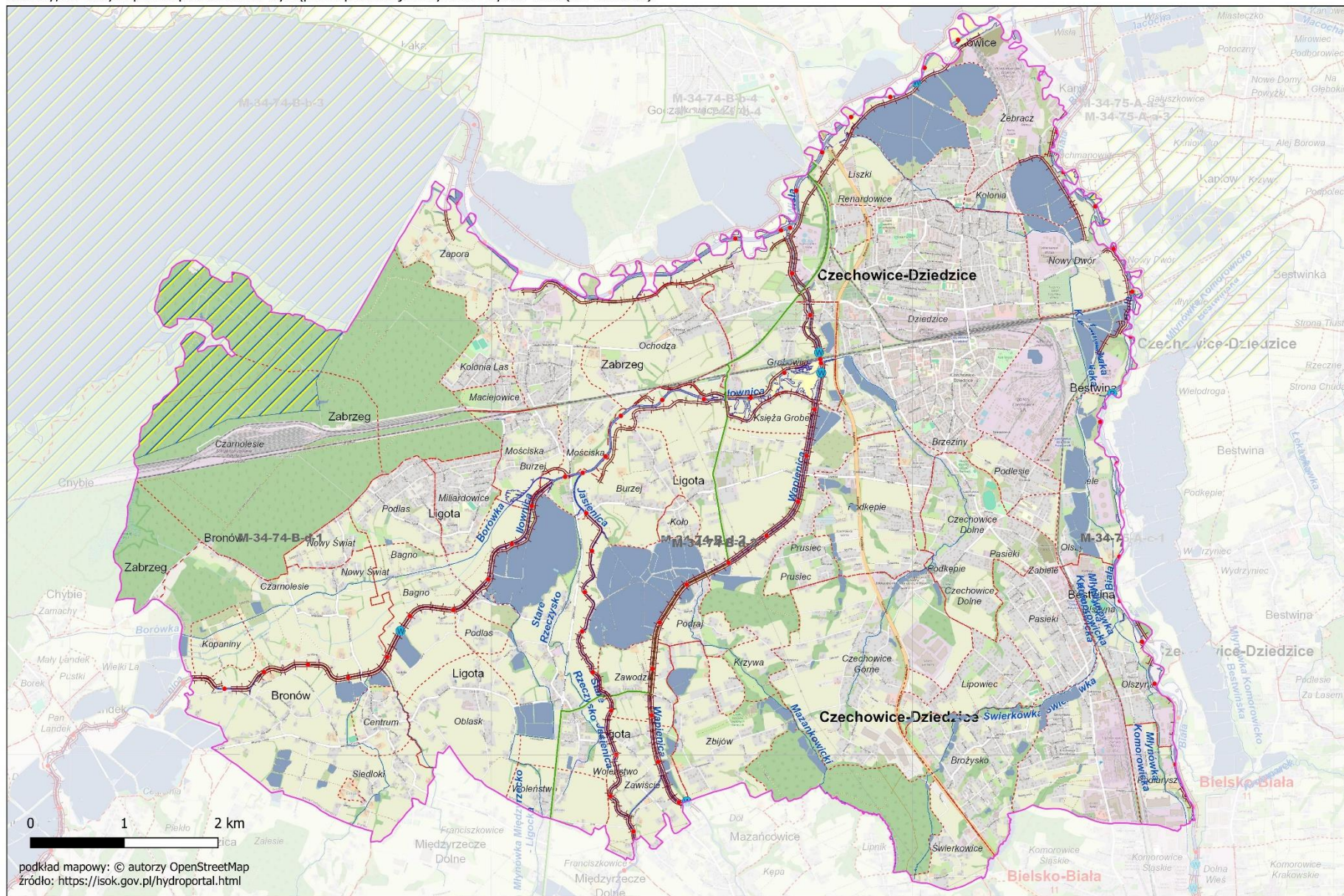
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

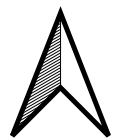

Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Załącznik 2 – mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH
OBSZARU REWITALIZACJI GMINY
CZECHOWICE-DZIEDZICE

0 100 200 m

SKALA 1:5000

Wybrane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1

Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania
- 2

Zakup bezemisyjnych autobusów klasy MINI wraz z infrastrukturą do ich ładowania
- 3

Multifunkcyjna aktywizacja gospodarczo-społeczna terenów poprzemysłowych byłej Walcowni Metali „Dziedzice” w Czechowicach-Dziedzicach
- 4

Remont dachu i elewacji osiedla Kolonia robotnicza i urzędnicza
- 5

CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne
- 6

Poznajmy się
- 7

Cafe Przystanek
- 8

„NIE-zwykła Transformacja”
- 9

Aktywni NIE- zwykli

Kierunki zagospodarowania wg SUIKZP i MPZP
(wersja uproszczona)

- teren zabudowy śródmiejskiej
- teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej śródmiejskiej
- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- teren zabudowy usługowej
- teren rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni powyżej 2000 m2
- tereny sportu i rekreacji
- tereny zieleni urządzonej
- tereny zieleni nieurządzonej
- tereny wód powierzchniowych
- tereny zabudowy aktywności gospodarczej
- tereny kolei

Pozostałe objaśnienia:

- budynki
- graniczce działek ewidencyjnych
- granicza obszaru rewitalizacji
- zasieg opracowania MPZP
- budynki objęte remontem dachu i elewacji
- zasieg przestrzenny realizacji przedsięwzięcia
- przestrzeń publiczną
- budynki wpisane do rejestru zabytków
- obszar wpisany do rejestru zabytków
- budynki zabytkowe chronione ustawieniami MPZP
- strefa ochrony konserwatorskiej
- granicza terenu górniczego
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- linia kolejowa